

John

Wakal Ngarra Yile Neki Nukunu Wurdanthut Da Ngarra Putek Ngala Kanhi

¹ Bere da marra-re kathu ngarra da putek ngala kanhi-ka da manangka da da ngatha, kardu numi kar-didha ngarra Yile neki i murrinh nukunu-ka murrinh da matha. I nukunu nhini-ka mukmuk ngarra Yile neki nukunu i murrinh thathpi ngarra Yile neki thangunu kathu dannhengkarr warda. Nukunu nhini-wa da bere matha warra kanam wunku Yile neki-ya, i nukunu-ka wurdaminthaweparl da matha dim ngarra Yile neki-yu. ² Nukunu nhini-ka da ngarra marra-re kathu kar-dininthadha wunku Yile neki-yu. ³ I ngarra nukunu nhini-re-wa Yile neki kathu mampatha da wurnangat kanhi warda ngatha da pana ngangka-re. ⁴ I ngarra nukunu nhini deyida-re kardu kanhi-ka birnu warda ngatha thanam. I kardu-ka da bere matha wangu birnu panibirnununu nhini-ka da tarangka ngarra nukunu thangunu kathu thubamkardu thurran. ⁵ I da tarangka nhini-ka damlarrang wurran da ngarra thipmam binhi-yu, i da bere matha wangu damlarrang wurran lurruth ngala. I da thipmam binhi nhini-ka mere ngarra bungkan da tarangka nhini-yu.

⁶ Bere Yile neki kathu wurdanthuk kardu nugarn wunku murrinh thathpi nukunu-yu. I murrinh nukunu nhini-ka John the Baptist-wa. ⁷ Nukunu John the Baptist-ka da kanhi wurrinidha i kardu murrinh wurdanarrayiththa wurrini ngarra da tarangka nhini-nu parramatnu-ya i parralarrangnu thungku layit tarangka.

Nukunu-ka ngarra kardu wurnangat warda ngatha wurdanarrayiththa wurrini murrinh kardu nhini-nu pubinayepupnu i murrinh pumanabathnu puru.

⁸ Mu nukunu John the Baptist-ka mere nukunu thathpirr derramuttha-yu da tarangka nhini-nu, wurda. Nukunu wurrinidha-ka murrinh thathpi da matha-nu wurdanarrayiththa wurrini kardu pana-nu ngarra da tarangka thathpirr parramutnu-yu. ⁹ I murrinh kanhi-wa mam, “Kardu numi nhini deyida kathu nimin ngarra da putek ngala kanhi purrunarranu i panarraruyunu i da tarangka thathpirr nhini warda panarramutnu kardu wurnangat warda ngatha.”

¹⁰ Bere Yile neki kathu da putek ngala kanhi mampatha ngarra nukunu nhini-re-yu. I nukunu nhini-wa ngarra da tarangka thathpirr parramutnu da kanhi kardidha-yu, mu kardu-ka mere thathpirr the pumbaththa nukunu-yu. ¹¹ I da ngarra nukunu i kardu ngarra darrikardu nukunu nawattha dini, mu kardu darrikardu nukunu-ka mere pubinanayewuptha parni nukunu nhini-yu.

¹² Mu kardu ngamere-ka murrinh berengunh pubinayewuptha pardi i murrinh thathpi ngarra nukunu pumenabaththa pardi i murrinh pumenayittha da matha pardi nhini-yu. I nhini nukunu da matha panpunpeluluy-yu i murrinh warda mampirra ngarra kardu nhini-yu, “Nanki-ka kardu wakal Yile neki nukun warda.”

¹³ Nukunu Yile neki da matha mampunkarart kardu nhini ngarra wakal nukunu-yu. Kardu-ka mere pubanawaththa ngarra nukunu thangunu kathu-yu ngarra yileyile i kalekale mani wakal bampirrubatnginthu-yu, wurda. Mu nukunu da matha mampunkarart i panpunpeluluy wakal ngarra nukunu-nu. I nhini Yile neki-ka Yile pigunu warda nhini-yu.

¹⁴ Bere nukunu kardu nhini ngarra murrinh thathpi Yile neki thanguu kathu dannhengkarr-ka da kanhi warda wurdanthut i kardu warda nginipunh wurdamath mangini neki deyida mani i ngarra ngankuneme ngadha ngardedhaneme-ya. Ngankuneme-ka ngubengkardudhaneme ngurne nukunu-yu, i nukunu-ka kardu Pule ngala thathpirr-wa i kardu yuthpan thathpirr wurran. I nukunu nhini-ka marda thathpirr mangannhert wurran kardu wurnangat warda ngatha i dirrangannhipe wurran da bere matha wangu da terert. Yu, ngankuneme-ka berengunh ngubamkangkarduneme nukunu-yu, i nukunu-ka wakal nugarn numi da matha ngarra Yile neki nukunu-yu. ¹⁵ I nukunu John the Baptist-ka murrinh kardu nhini-nu wurdanarrayiththa wurrini ngarra kardu. Nukunu-ka wurrinirakaykaydha i murrinh warda merradha wurrini, “Ya. Kardu pangu kathu kurran-ka murrinh berengunh warra nganinanthelerrdha ngurrini. I kanhi-wa murrinh menarradha warra ngardi. Nukunu-ka tiduk kathu nimin ngarra ngay purrunu da ngarra putek ngala kanhi-yu. Nukunu-ka Pule ngala-wa, mu ngay-ka kunungingki da matha. Nukunu-ka da bere matha warra kanam ngarra ngay-re mere da ngatha banabattha-yu.” Nhini-wa murrinh merradha-wa wurrini John the Baptist kathu-yu.

¹⁶ I nukunu nhini ngarra wurdannhethut-ka marda thathpirr mangannhert wurran kardu wurnangat warda ngatha i da bere matha wangu mange patha da matha mannhe wurran i dirrangannhipe wurran.

¹⁷ Bere Yile neki kathu murrinh law ngarra nukunu dannhemut ngarra nukunu-re Moses. Mu ngarra nukunu nhini-re Jesus Christ-ya Yile neki kathu demnungkarr kardu marda thathpirr mangannhert wurran-yu, i nhini nekingime-ka the warda thathpirr thanthinngime Yile neki-yu. ¹⁸ Mere nangkai ngadha bengkardudha Yile neki-

yu, wurda. Mu kardu nhini da matha Jesus-ya wakal ngarra nukunu-ya bamkardu Yile neki-yu. Nukunu nhini-ka wurdaminthaweparl wurran ngarra Yile neki i ngarra nukunu da matha dimnintha-yu. I nukunu da matha murrinh wurdannheyithngime ngarra Yile neki wangu-yu.

John the Baptist Kardu Daninluwewudha Wurrini

¹⁹ Bere, nukunu John the Baptist-ka kardu daninluwewudha wurrini ngarra ngipilinh Jordan da ngamimarda-re kathu nimin-ya.

Bere ku pule ngala ngala ngarra kardu Jews pigunu ngarra da Jerusalem pirrinedhaneme-ka ku yilarn ngamere puddanpunkuthukneme ngarra John the Baptist-nu da mange ngarra nukunu pubamangkardunemenu. Ku yilarn ngamere nhini ngarra purnedhaneme-ka kardu murrinh nan-wa pumerradha purni kardu Levite-wa. I ku yilarn ngamere deyida wanku purnedhaneme pangu-yu. Bere peneme nhini-ka parramnaruy-wardaneme ngarra John the Baptist-nu. I murrinh pumamananeme, “Ya. Nangkal kardu nhinhi-yu? Yile neki-ka wurdannhithuk nhinhi-yu? Nhinhi da kardu Christ-yu?” Parramkadharrpuneme.

²⁰ Bere John the Baptist kathu-ka murrinh dampunkudhartneme i mampirruneme, “Awu, ngay-ka mere thathpirr Christ, wurda.” ²¹ Mu peneme kathu-ka pumamananeme, “Mu, nangkal nimin nhinhi-yu? Nhinhi-ka Elijah ku prophet murntak thurdamkabirl warda?” “Awu wurda,” John kathu-yu mampirruneme. “Mu nhinhi da matha ku prophet pana thathpirr ngarra ngardimpamardamadadha-yu?” Peneme kathu parramkadharrpuneme. “Awu wurda,” nukunu kathu-yu mampirruneme.

²² Mu peneme kathu-ka pumamnaneme, “Mu nangkal-wa nhinhi-yu? Murrinh kathu nangarruneme thurdinuyithnu. Ngankuneme-ka murrinh ngarnerruthar-rmunemenu ngarra ku pule ngala ngala ngankuneme ngarra puddanngankuthukneme kanhi-yu. Nganaka murrinh kathu thurdinuyithnu?”

²³ Bere John the Baptist kathu-ka murrinh nhini da ngatha mampirruneme ngarra nukunu ku prophet nhini Isaiah murrinh darntilil da murntak warra-yu. I murrinh-ka kanhi-wa mampirruneme, “Kardu-ka ngay da matha murrinh ngurrankaykay ngarra da darrinpirr pularn. I murrinh mampirra ngurran-ka, ‘Da mayern yuthpan da matha numanawathawathanu ku Pule ngala-nu pununu pi.’ I ngay-ka kardu nhini-nu-wa ngarra nukunu Isaiah darntilil-yu.” Mampirruneme John the Baptist kathu-yu.

²⁴ I bere kardu peneme nhini ngarra kardu pule ngala ngala Pharisees kathu puddanpunkuthukneme-ka murrinh deyida pumamnaneme, ²⁵ “Nga. Nhinhi namngarruneme-ka nhinhi-ka mere Christ kardu pule ngala nhini ngarra Yile neki kathu purduthuknu-yu. I namngarruneme nhinhi-ka mere Elijah i mere ku prophet numi deyida thathpirr. Mu thanguku-nu-wa nhinhi-yu kardu thampunluwewu thurran-yu?”

²⁶ Bere John the Baptist kathu-ka mampirruneme, “Ngay-ka kardu ngampunluwewu ngurran kura da matha-re. Mu kardu numi pana da kanam damnandarrithuk ngarra nanki kardu ngarra mere thathpirr the numabath. ²⁷ Nukunu nhini-wa da tiduk kathu wurran ngarra ngay. Nukunu-ka kardu pule ngala-wa, mu ngay-ka kunungingki da matha. I ngay mani-ka mere ngarra ngurdumerereth ngarra me put nukunu-yu kardu pana kanam-yu. Nhini ngay-ka wurdanngiwerdi i

ngemmanham-wa nhini-yu.” John the Baptist kathu-yu mampirruneme.

²⁸ Bere peneme nhini-ka murrinh nhini parranedhar-rpudhaneme pe John the Baptist-yu da nan-ya Bethany da ngarra ngipilih Jordan ngamimardi kathu da ngarra nukunu-re John the Baptist kardu daninluwewudha wur-rini ngarra kura.

Jesus Ngarra Ku Lamb Yile Neki Nukunu

²⁹ Bere da thipinhire nhini warda-ka nukunu John the Baptist wangu bamkardu Jesus-ka wurrininadha warda kathu. I murrinh warda mam, “Nga. Kardu pangu kathu kurran-ka kardu ngarra Yile neki thanguu kathu. Nukunu-ka nginipunh ku thip wakal mani, ku lamb-ya, ku lamb ngarra Yile Neki nukunu. Nukunu kanhi wurrinidha-ka kardu-nu punhepupnungime i da pana da ngarra mange wiye thumarntithukngime thurran, pirranhimaputhnu-warda-ngime purru, kardu wurnan-gat kanhi warda ngatha ngarra thanam. ³⁰ Nukunu kardu pangu kathu kurran-ka kardu pana-wa ngarra ngay murrinh nhini medha ngurrini-yu, ‘Kardu nugarn tiduk ngarra ngay kathu pununu pi. I nukunu-ka kardu Pule ngala-wa, mu ngay-ka kunungingki da matha. Nukunu-ka da bere matha warra kanam ngarra ngay-re mere da ngatha banabattha-yu.’ ³¹ Ngay-ka mere the mebatththa da marra-re-yu nukunu nhini-ka kardu Pule ngala ngarra Yile neki kathu wurdanthuk-yu. Mu ngay-ka kardu nganinanluwewudha ngurrini nanki kardu wurnangat da ngarra Israel-ya, nhini kardu-ka the warda numabathnu nukunu kardu nhini-yu.”

³² Bere John the Baptist-ka murrinh warda wur-dampirrayith murrinh ngarra Jesus-yu. I mampirra,

“Ngay-ka bamkardu Ngepan ngarra Yile neki kathu wurdanathut ngarra nukunu pana mangini ku kuluntutuk mani wurdanthut-wa i ngarra nukunu warda ngepan kanam. ³³ Ngay-ka mere the mebaththa kardu pana-yu, mu Yile neki ngarra wurdanngithuk kanhi kardu-nu pananluwewunu purru murrinh damngiyerr wardarra, i mamnga, ‘Nhini-ka Ngepan ngay dangkardunu purdinathutnu ngarra kardu nugarn i ngarra nukunu paninu. Nukunu nhini-ka kardu mere kanluwewu nukun kurru, mu Ngepan patha ngarra ngay da matha bunnnginirdur-dinu purru ngarra kardu.’ ³⁴ Murrinh-ka nhini-wa Yile neki kathu-yu mamnga. I ngay-ka nangkanga warda bamkardu kardu nhini-yu i ngay ngamam-ka nukunu da thathpirr wakal ngarra Yile neki nukunu.”

Kardu Perrkenku Damninthalerr Ngarra Kangkarlmawu

³⁵ Bere da thipinhire nhini warda-ka John the Baptist i kardu pulangay nukunu kardu perrkenku-ka pangu deyida pedhaneme.

³⁶ Bere John the Baptist bamkardu Jesus ngarra bangampunkukatneme. I mampirrunintha ngarra pulangay nukunu, “Nga. Kardu pana kurran-ka kardu ngarra Yile neki thanguu kathu wurdanthuk. Nukunu-ka nginipunh ku thip wakal mani-wa, ku lamb-ya, ku lamb ngarra Yile neki nukunu.”

³⁷ Bere ngarra pulangay nukunu John the Baptist murrinh nhini binninthatayepup thanguu-ka kardu pangu warda wangu naninthadha dini ngarra Jesus-nu warda danininthariwaktha wurrini.

³⁸ Bere Jesus-ka memmirl i bampunkungkardunintha danininthariwaktha wurrini i murrinh mampirrunintha, “Ya. Thangu-ku nu nankunintha-yu?” I penintha kathu-ka pumamnaintha, “Rabbi, ngarra wangu da thanam

nhinhi-yu?” Rabbi-ka murrinh kanhi-nu-ka kardu ngarra wurdanthethith wurran.

³⁹ Bere Jesus kathu-ka mampirrunintha, “Ka, ngay-ka nganankungkarrnunintha da ngay-yu.” I bere penintha nhini-ka pangu warda wangu naninthadha dini wunku Kangkarlmawu-yu i bamninthangkardu da ngarra nukunu kardidha-yu. Da-ka nhini-ka da thipinhire-wa i penintha nhini-ka pana da matha kardininthadha i da ngarra ngunga kanarnum da mana. ⁴⁰ Kardu-ka numi-ka nukunu Andrew, ngathan nukunu Simon Peter-wa.

⁴¹ Bere nukunu Andrew-ka nanadha warda dini pirtpirt da matha ngarra ngathan nukunu-nu Simon. I murrinh warda dantherr, “Ya. Ngankunintha-ka bamninthangkardu kardu nugarn pana ngarra Yile neki kathu wurdanthuk, nukunu Christ-ya.” ⁴² Bere nhini thangunu-ka Andrew i Simon pangu warda wangu punnadha pirrine ngarra Jesus-nu. Bere Jesus-ka bamkardu Simon, i murrinh warda mamna, “Nhinhi-ka Simon, i yile nhinhi-ka John-wa. Mu ngay murrinh ngunhiparlnu-ka Peter-wa, murrinh kanhi-nu-ka palyirr-wa.”

Jesus Pirripirrukay Philip i Nathanael

⁴³ Bere da thipinhire nhini warda-ka Jesus-ka nungardurr warda i da Kelili-nu warda wangu nadha dini. I pangu warda wangu wurrinadha ngarra Philip. I murrinh mamna, “Kagu, thangiriwaknu ngarra ngay.” ⁴⁴ Nukunu Philip-ka da ngarra nan thangunu kathu Bethsaida. Da nhini da ngatha ngarra pigunu nhini thangunu kathu-ya Andrew i Peter. ⁴⁵ Bere Philip-ka nanadha warda dini ngarra nukunu nan Nathanael. I murrinh mamna, “Nga. Ngankuneme-ka ngubamkangkarduneme kardu nugarn pana-ya ngarra Moses darntilil murntak warra-ya, i ngarra ku prophet murntak parramkarililneme.

Nukunu nhini kardu-ka Jesus-wa da ngarra Nazareth thanguu kathu, i yile nukunu-ka Joseph-wa.”⁴⁶ Mu nukunu Nathanael kathu-ka mamna ngarra Philip, “Ya. Kardu pathanpun-ka mere karnipup pangu-yu Nazareth-yu, wurdha. Nhini-ka ngarra weyida-re nadha dini nukunu pangu kathu-yu?” “I bere-ya,” Philip kathu-ka mamna. “Ka. Purru mani i pubangkardunu nukunu-yu.”⁴⁷ Bere penintha nhini-ka pangu warda wangu naninthadha dini. Bere Jesus-ka bamkardu Nathanael ngarra nukunu kathu wurrininadha. I Jesus kathu-ka mam, “Ya. Kardu pangu kathu kurran-ka kardu Jews thathpirr. Nukunu-ka mere kayirrarart thathpirr kani.”⁴⁸ Bere nukunu Nathanael kathu-ka mamna ngarra Jesus, “Ngarra-re nhinhi the thanthinngi-yu?” I Jesus kathu-ka mamna, “Ngay-ka the-wa nganthinhidha ngirri ngarra mulurn benhiburrdha dini ngarra nukunu Philip mere da ngatha pirrangimpakay-dha-ya.”⁵⁰ Bere Jesus kathu-ka mamna, “Nhinhi-ka murrinh thathpirr namngabath kanhi-yu ngay-ka kardu wakal nugarn ngarra Yile neki nukunu, murrinh nhini thanguu weyida mampa-yu ngarra thay mulurn thinidha-yu? Mu nga. Nhinhi-ka da mange mirikul ngala thathpirr, da terert-ya dangi-mangkardunu thurru da nakurlnu-yu.”⁵¹ Nga. Murrinh thathpirr kanhi mampanu,” Jesus kathu-yu mamna. “Nhinhi-ka dangkardunu da kangkarl da matha Heaven-ya mepadharlno i ku angel ngarra Yile neki nukunu-ka pengkawathnu pira, ngamere kangkarl wangu i ngamere kanhi kathu ngarra ngay-nu pepe, kardu ngarra da kanhi-nu ngurdamnarrathut kardu-nu,” Jesus kathu-yu mamna.

2

Kangkarlmawu Kura Patha Wurdannath Kura Wine Warda

¹ Bere da perrkenku nhini thanguu-ka Jesus i pulangay nukunu-ka pangu warda wangu purnedhaneme da nan-nu warda wangu Keyna da ngarra Kelili-ya.

Bere kardu-ka pubemkardurdu pangu da ngarra kardu nugarn i palngun bamnginthamardi i mi wanku pardimurrktha. Kale nukunu Jesus wanku pangu da kardidha-yu. ² I bere kardu kathu-ka pibimpirrukayneme Jesus i pulangay nukunu kardu pankulerrnemeni i mi parnemurrknemeni da ngarra ngala nhini-yu.

³ Bere kardu-ka mi pardimurrktha i kura wine pardigurdugurduktha. Bere ngarra kura wine-te perremnumarikerdekkerdek-ka kale nukunu Jesus-ka murrinh warda mamna ngarra nukunu Jesus-yu, “Nga. Kura wine-ka themmarikerdekkerdekgime kura makura warda dirntikerdek.” ⁴ Mu Jesus kathu-ka mamnge, “Yu berengunh, mu kardu-ka da mange ngay thaningapartnu. Mu da-ka kuguk da ngatha kardu ngay thathpirr warda pubangingkardunu kardu ngala thathpirr-yu. Mu kuguk mani.”

⁵ Bere kale nukunu Jesus-ka murrinh mampirruneme kardu ngarra wurlk pumedhaneme pe pangu-yu, “Nga. Nankuneme nuyemanemeni murrinh ngarra nukunu kathu manarrunemeni-yu.”

⁶ Bere nanhthi jug nanhthi ngala ngala 6-ya pangu da diningskaduktha nanhthi ngarra kura patha nukun mange pumenumapurl purni-ya da mange ngarra kardu Jews nukun pume purni. ⁷ Bere Jesus kathu-ka murrinh mampirruneme ngarra kardu wurlk pumedhaneme pe pangu-yu, “Nga peneme. Numadhalertertnemeni nanhthi jug pana-yu kura patha-re.” I bere peneme-ka kura warda pumamkadhalertertneme. ⁸ I mampirru-deyidane, “Kura kunungingi ninawurlneme ku pule pangu-nu i numanabathnemeni.”

Bere peneme-ka kura pingamkawurlneme i pumenabaththaneme purne kura wine nhini-yu ngarra Jesus wurdannath kura patha thangunu kathu-yu. ⁹ I bere nukunu ku pule nhini-ka danthap i mam, “Pathawa.” Mu nukunu nhini-ka mere the mebatthha kura wine nhini ngarra thangunu kathu nadha dini, mu peneme nhini-ka the pumebaththaneme pe. Bere ku pule nhini-ka dimnakay warda kardu nugarn pana ngarra bammardi, ¹⁰ i mamna, “Ya. Kardu ngarra bamnginthamardi ngatha-ka nhini-wa kardu kura wine patha i kanthanhinh parrampirramut marra-re-yu, mu tiduk warda ngarra kura ngala pardigurdugurduk thangunu-ka kura wine yididirr parrampirramut. Mu nhinhi-ka dennhemardarrngime kura wine patha thathpirr da tiduk kanhi-nu warda-yu.”

¹¹ Bere Jesus-ka da mange ngala nhini marra-re mam da Keyna wangu da ngarra ngala nan-ya Kelili wangu. I kardu da pangu da demnungkarr kardu ngala thathpirr-yu. I pulangay nukunu-ka murrinh thathpirr warda pumamnabathneme da nhini-re-yu.

¹² Bere nhini thangunu-ka Jesus, i kale nukunu, i ngathan nukunu terert warda ngatha, i pulangay nukunu-ka pangu warda wangu purnedhangime da nan-nu Capernaum i pangu da gadha pardedhangime.

Kangkarlmawu Nadha Dini Da Jerusalem-nu Wangu

¹³ Bere da ngala nhini da Passover-ka da-ka manta warda punirettha pirri i kardu wurnangat da matha pubemkardurdu ngarra da Jerusalem da ngala nhini-nu-yu pardimardamadadha-yu.

I nukunu Jesus wanku nadha dini pangu da nhini-nu-yu. ¹⁴ I bere kanardi ngarra murrinh church ngala ngarra

kardu Jews pigunu. I bampunkardu kardu terert niniya ku thelim pumedha pirrini ku puliki-ya, ku thip-ya i ku yinpi. I kardu ngamere-ka pirrinedhaneme ngarra table i ku mani purninkumatkutthaneme i parranerrumutmutthaneme purne ngarra kardu, ku thenthim-yu. Bere Jesus-ka pumammardaraki warda ngarra mange nhini bampunmangkardu-yu. ¹⁵ I nhini nukunu-ka nanhthi rup purrkpurk mangankut i thu whip mampatha. I ku puliki i ku thip warda punintedaldha wurrini ngarra da church ngala nhini thangunu-yu. I nanhthi table wurdinirururttha wurrini nanhthi ngarra kardu pana ku mani purninkumatkutthaneme-ya, i ku mani-ka deniwinhekpaktha warda wurrini. ¹⁶ I kardu pana ngarra ku yinpi thelim pumedhaneme parde-ka murrinh kanhi-wa mampirruneme Jesus kathu-yu, “Ku murrirbe kanhi-ka pangu warda wangu numabathneme na. Da kanhi-ka da thelput Yile ngay nukunu, mu nankuneme nubankapakneme-ka da nginipunh shop mani kanhi-yu.”

¹⁷ I kardu pulangay nukunu-ka puddamkayerr-wardaneme murrinh thathpi Yile neki nukunu ngarra da murntak warra parrarntilil-yu. I kanhi-wa murrinh-yu, “Ngay-ka marda thathpirr manganart ngem da thelput ngarra nhinhi, i da-ka nhini weyida kardu-ka thu pungibatnu.”

¹⁸ Bere kardu Jews ku pule ngala ngala-ka pubangamangkardu ngarra Jesus mam mange pangu-yu. I pumamna warda, “Ya. Yile neki-ka murrinh mampa kardu i ku pana thunintedaldha thurrini-yu na? Nga, da mange ngala nangarranu i nhini-ka the warda ngumanhibathnu Yile neki kathu wurdannhithuk nhinhi-yu.”

¹⁹ Bere Jesus kathu-ka mampirra, “Nga. Da church ngala kanhi ngatha nubayimpurrnu-ka nhini ngay-ka barderde-deyida-nu i da perrkenkuneme-wa barikerdeknu-yu.” ²⁰ I bere kardu Jews kathu-ka

pumamna, “Nhinhi-ka da church ngala kanhi darderde-deyida-nu i da perrkenkuneme da matha darikerdeknu? Nga, kardu-ka puberdededha purni da thangu 46-ya i ngarra pubangarntikerdek da mana,” pumamna. ²¹ Mu ngarra Jesus-te da church ngala nhini wurdampirrayith-ka murrinh-ka nanhthi nginipunh ngarra nukunu da matha murrinh yibimkamnum-ya.

²² I bere da nakurl-te ngarra Jesus yibimpup i wurdamkabirl thangu-ka kardu pulangay nukunu-ka murrinh puddamkayerr-deyida-neme murrinh kanhi ngarra mampirruneme-yu. I kardu-ka murrinh warda pumamnabathneme ngarra Jesus wurdampirruyithneme-yu. I ngana deyida murrinh pumamnabathneme murrinh murntak ngarra kardu parrantilil-yu, murrinh thatpirr Yile neki nukunu-ya.

²³ Bere ngarra Jesus-te da Jerusalem kardidha-ka da ngarra Passover-nu-ya, nukunu-ka da mange ngala ngala terert merradha wurrini i nhini kardu wurnangat-ka murrinh warda pumenabaththa purni i puddamnayemit ngarra nukunu-yu. ²⁴ Mu Jesus-ka mere murrinh merrabaththa i mere wurdanarrayemittha ngarra kardu-yu, warda. Nhini nukunu-ka the kanthinpun kardu wurnangat warda ngatha. ²⁵ I bangampunmarde wardarra karduyu. Mere nangkal murrinh menadha, mu nukunu-ka the wardarra kanthinpun.

3

Kangkarlmawu Wurdamnayith Ngarra Nukunu Nicodemus

¹ Murrinh kanhi-ka murrinh ngarra Nicodemus nukun. Nukunu Nicodemus-ka kardu ngarra Council wurrinidha kardu ngarra Jews nukun, kardu Pharisees-wa nukunu-yu.

² Bere da thipinhi-ka, nukunu nhini Nicodemus-ka wurrininadha ngarra Jesus bangkardunu. “Pule,” mamna. “Nganki-ka the nganthin Yile neki kathu wurdannhithuk kanhi-yu kardu-nu thurdunthethithnu thurru. Kardu mere nangkal deyida da mange ngala ngala kama kurru nginipunh nhinhi mani nam thurran-yu, nhini-ka da da thatpirr Yile neki kanam ngarra nhinhi-yu.”

³ Bere Jesus kathu-ka mamna, “Murrinh kanhi-ka murrinh thatpirr-wa mampanu-yu. Kardu mere nangkal nukun kimardawith da ngarra Yile ngay nukunu-yu, mu kardu pana da matha ngarra buybat-deyida-nu-yu. I kardu nhini da matha Yile ngay kathu ku Pule ngala pinanu-yu.” ⁴ “Ngarra-nu murrinh pana nam thim-yu?” Nukunu Nicodemus kathu dantharrpu Jesus-yu. “Ngarra deyida kathu kardu ngala buybatnu-yu? Kardu nhini-ka mere nukun deyida kanimardardi ngarra kale nukunu-yu i buybat deyida-yu, wurda.”

⁵ “Mu nga,” Jesus kathu-yu mamna. “Murrinh thatpirr-ka kanhi-wa mampanu-yu. Kardu nangkal ngatha buybatnu ngarra kura-re i Ngepan-te, nhini nukunu-ka pimardawithnu da ngarra Yile ngay nukun, i nhini da matha Yile ngay kathu ku Pule ngala pinanu-yu. ⁶ Nga. Kardu wakal ngatha buyrrubatnungintha yileyile i kalekale-ka, wakal nhini-ka kardu da matha nhini-yu. Mu kardu ngatha buybat-deyida-nu-ka nhini nukunu-ka Ngepan ngarra Yile ngay kathu mabathnu purru nhini-yu. ⁷ Nhini-ka mere dengkat nukun murrinh mampayu kardu duybat deyida-yu.

⁸ “Nga, nanhthi wirrirr-ka kanhi wangu i pangu wangu wurrannirrirr ngarra marda manganart wurran-yu. Nanhthi-ka dinthepup thurran, mu mere the nabath

thi ngarra kathu wurran-yu i ngarra wangu nungam dim-yu. I mange nginipunh nhini mani Ngepan ngarra Yile ngay-ka kanhi wangu nungam i pangu wangu nungam dim, i paninnginirdinu kardu ngarra pana mampunkarart wurran-yu, i nhini-wa kardu pubuybat-deyida-nu-yu.”

⁹ Bere Nicodemus kathu-ka mamna, “Ngarra-re-wa mange nhini-yu?” ¹⁰ I Jesus kathu-ka mamna, “Nhinhi-ka kardu pule ngala nawa? I kardu da ngarra Israel kathu thurdanpunthethith thurran? Mu murrinh kanhi mampa-ka mere thathpirr nengimartadha, nawa? ¹¹ Nga, murrinh thathpirr-wa mampanu kanhi-yu. Ngankuneme-ka murrinh ngumamnarruneme ngumpanka murrinh ngarra the nganthinkaneme i ngubamkangkarduneme ngumpanka-ya, mu nanki-ka mere thathpirr murrinh numabath nuru nhini-yu.

¹² Ngay-ka murrinh menarradha ngurrini da ngarra putek kanhi nukun, i nhini nanki-ka mere murrinh thathpirr numangabath nuru. Mu murrinh ngarra da Heaven ngatha manarranu ngurru-ka nhini nanki-ka mere ngarra deyida murrinh numangabath nhini-yu. ¹³ Kardu mere nangkai ngadha dinimardawiththa da ngarra Heaven wangu-yu, wurd. Mu ngay da matha kardu ngarra ngurdamnarrathut kardu-nu da ngarra Heaven ngardidha-yu.

¹⁴ “Da murntak warra nganaka nukunu Moses mampatha nanhthi ku pangkuy ngarra steel thanguu kathu i ngarra thay banpak i kangkarl dampirnturt warda ngarra da darrinpirr pularn wangu. I ngarra kardu matharr-wunngini pirabaththa pardi nhini-wa kardu mere karniwuwuptha-yu. I mange nginipunh nhini mani kardu-ka pangiwirnturtnu ngarra thay i pumangingkalenu ngay-yu kardu ngarra ngurdamnarrathut kardu-nu. ¹⁵ I nhini-ka kardu nangkai

ngatha murrinh ngarra ngay mangabathnu thathipirr purru i purdungayemitnu purru, kardu nhini-ka mere kupup nukun, mu kardu bere matha wangu birnu paninu da kangkarl wangu ngarra Yile ngay dim-yu. ¹⁶ Yile neki-ka marda thathipirr manganpunart wurran ngala da matha kardu wurnangat warda ngatha da ngarra putek ngala kanhi. I da-ka nhini weyida wurdanngithuk ngay-yu da ngala kanhi-yu kardu-nu ngunarrapupnu-yu, ngay-yu wakal nugarn nukunu da matha. I kardu nangkai ngatha murrinh ngarra ngay da matha mangabathnu purru-ka, kardu nhini-ka mere kupup nukun, mu kardu-ka bere matha wangu birnu paninu da kangkarl wangu ngarra Yile ngay dim-yu.

¹⁷ “Mu nga. Yile neki-ka mere wurdanngithuktha ngay-yu da ngarra putek ngala kanhi kardu-nu ngunthuknu-yu, wurda. Mu nukunu-ka wurdanngithuk ngay-yu kardu-nu manthibirnunuyu. ¹⁸ I bere, kardu nhini ngarra murrinh ngay pumangabathnu puru-ka, nhini Yile neki-ka mere kunthuk nukun kuru kardu nhini-yu, wurda da matha. Mu kardu pana da matha ngarra mere murrinh kumangabath kuru ngay, nhini Yile neki-ka punthuknu purru kardu nhini-yu.

¹⁹ “Nga. Da mange patha nukun da tarangka-ka pangarntuy warda da ngarra putek ngala kanhi-yu. Mu kardu-ka mere marda kumart kuru da tarangka nhini-yu, mu da thipmam binhi da matha marda pumanganart pumpan i da nhini-re-ya da mange wiye wiye pamam pumpan-yu, i da-ka nhini weyida Yile neki purdunkartelnu kardu nhini-yu ngarra da thungku ngala wangu. ²⁰ Yu, kardu pana ngarra da mange wiye pamam pumpan-ka mere marda kumart kuru da tarangka nukun-yu, wurda. I kardu nhini-ka puddamnungathkath-wa pumpan nhini-yu ngarra da thipmam binhi nhini wangu-yu, i nhini kardu ngamere-ka

mere ngarra warda pubanmangkardunu da mange wiye nhini ngarra pamam pumpan-yu.

²¹ “Mu kardu nangkal ngatha da mange yuthpan da matha mam wurrin da ngarra tarangka-ka, nhini kardu ngamere-ka pubanmangkardunu puru da mange patha patha pamam pumpan-yu, i the warda pumabathnu kardu nhini-ka murrinh thathpi ngarra Yile neki nukunu-ka pumamnabath pumpan nhini-yu.”

Jesus i John the Baptist Kardu Parranenkuluwewudhanintha Purne

²² Bere, nhini thangunu-ka Jesus i pulangay nukunu-ka pangu warda wangu purnedhaneme da nan-nu Judea. I pangu da ngadha pardedhaneme, i Jesus-ka kardu warda daninluluwewudha wurrini. ²³ I nukunu John the Baptist-ka daninluluwewudha deyida wurrini kardu-yu da ngarra nan-ya Aenon da manta pana ngarra Salim. Kura-ka ngipilih ngala-wa pangu-yu, nhini-ka kardu-ka parraninarurtuydha pi i daninluluwewudha pirri. ²⁴ Mu da nhini-re-ka kardu-ka mere da ngatha pubuyrdidha John the Baptist-yu ngarra jail-yu, wurda da ngatha.

²⁵ Bere kardu pulangay ngamere ngarra John the Baptist nukunu-ka murrinh parramkangkabirrneme ngarra kardu nugarn numi-yu kardu Jews-ya. Peneme-ka murrinh puddamkayithneme kardu nhini-ya ngarra John the Baptist daninluluwewudha wurrini-yu, i puddamkayithneme da-ka mange tarangka-ka ngarra-re-wa purunu ngarra Yile neki nukun-yu.

²⁶ Mu bere pulangay nukunu John the Baptist-ka punnanadhaneme ngarra nukunu-yu. I pumamananeme, “Pule, kardu pana nganaka ngarra nhinhi kardidha da ngipilih Jordan ngamimarda kathu-ka, i thurdamngarruyithneme-ka, nukunu kardu nhini-ka

kardu warda dampunluluwewu wurran i kardu tert nimin parramnarurtuy pibim ngarra nukunu-yu.”²⁷ Bere John the Baptist kathu-ka mampirruneme, “Nga. Kardu ngamere-ka ngarra ngay parramngarurtuy pibim i kardu ngamere deyida-ka ngarra nukunu parramnarurtuy pumpan. Mu Yile neki da matha kardu wurdanpunthukthuk dim-yu.²⁸ Nga. Nankuneme-ka nubimngayepupneme murrinh pana nganaka ngarra mamnarruneme, ‘Ngay-ka mere Christ-wa.’ Mu Yile neki kathu wurdanngithuk ngay-yu kumparra warra ngurrunu ngarra nukunu Christ-yu.²⁹ I nga numi-yu. Kardu nugarn i palngun bamnginthamardi nganaka. I kardu numi deyida kardu pulangay nukunu ngarra kardu nugarn nhini mammanpi wurran da nhini-re-yu, i nukunu kardu nhini-ka le warda thatpirr kardu ngarra bemnginthalet warda-yu. I ngay-ka kardu nginipunh pulangay nukunu mani ngarra kardu nhini bamnginthamardiya. I ngay deyida le warda thatpirr ngemna ngarra kardu parramnarurtuy pibim kardu pangu kathu-yu.³⁰ Nukunu Jesus pangu-ka ngala da matha purrunu, mu ngay-ka kunungingki da matha ngurrunu.”

³¹ I nukunu John the Baptist murrinh deyida mampirruneme, “Nukunu pangu da ngarra kangkarl kathu wurdanthut-ka kardu nungamnhiwewurt kardu ngarra wurnangat warda ngatha. Kardu da ngarra putek ngala kanhi thangununa kathu-ka murrinh thurdamyith thurranka murrinh da ngarra putek ngala kanhi da matha. Mu nukunu nhini da ngarra kangkarl thangununa kathu-ka kardu ngala thatpirr-wa nhini-yu.³² I nukunuka murrinh wurdannheyith wurran murrinh ngarra da bamkardu i binthepup da ngarra kangkarl thangununa kathu, mu kardu-ka murrinh-ka mere kubinayepup kuru nhini-yu, wurda.³³ Mu kardu nangkal ngatha mur-

rinh ngarra nukunu binayepupnu purru i murrinh manabathnu purru, nhini nukunu-ka murrinh kanhi pamanu, ‘Yu, murrinh thathpi ngarra Yile neki nukunu-ka murrinh thathpirr nhini-yu.’”

³⁴ Bere kardu pangu ngarra Yile neki kathu wurdanthuk-ka murrinh thathpi ngarra Yile neki nukunu da matha wurdannheyith wurran-yu, i Yile neki-ka Ngepan ngarra nukunu kathu banmardardi ngarra nukunu-yu. ³⁵ Yile neki-ka marda thathpirr manganart wurran wakal ngarra nugarn nukunu pangu-yu, i banpak Pule ngala thathpirr da wurnangat warda ngatha-nu mamyit wurran. ³⁶ I kardu nangkal ngatha murrinh thathpirr manabathnu purru ngarra wakal nugarn Yile neki nukunu-ka i purdunayemitnu purru-ka nukunu nhini-ka kardu bere matha wangu birnu paninu. Mu kardu nangkal ngatha mere binayepupnu purru i mere murrinh manabathnu purru-ka nhini kardu nhini-ka mere kanibirnu nukun da bere matha wangu-yu, mu yidingurr ngala da matha paninu-yu.

4

Jesus Wurdamngeyith Kardu Palngun Ngarra Da Samaria Thangunu Kathu

¹ Bere, kardu wurnangat nimin-ya pubinanayepuptha purni ngarra Jesus i parraniriwaktha purni, i nukunu-ka daninluluwewudha wurrini kardu nhini-nu-yu. Mu kardu ngamere da matha ngarra John the Baptist parraniriwaktha purni i daninluwewudha wurrini. I bere kardu Pharisees-ka puyemnayepup warda nukunu Jesus ngarra kardu wurnangat parraniriwaktha purni-yu i daninluwewudha wurrini-yu. ² Mu Jesus-ka mere thathpirr kardu daninluwewudha wurri, mu pulangay nukunu

da matha kardu wurnangat nhini parraninluwewudha purni nukunu-nu Jesus-yu.

³ Bere da nhini-re ngarra Jesus-te panthepup kardu Pharisees nhini-ka the warda pumebaththa purni, nhini nukunu-ka kanampart warda da Judea-yu i nungardurr pangu warda wangu i wurdawurl da nan deyida Kelili wunku pulangay nukunu-yu. ⁴ I da ngarra nan wangu punnadhaneme da Samaria pubangamkakatneme.

⁵ Bere, kardu-ka parramkaruyneme da nan wangu Sychar, da ngarra ngala pirrim Samaria-ya. Da Sychar-ka da manta-wa ngarra da putek nukunu nhini kardu ngalantharr nan-ya Jacob damnamut ngarra wakal nukunu Joseph da murntak warra. ⁶⁻⁸ I kura putek pewerti-marda ngarra Jacob nukunu kanthidha dini-ka ngangka da ngatha dinidha.

Bere Jesus-ka kanawup numerrnu da manta ngangka da ngarra kura putek pewerti-marda nhini. Nukunu-ka bedharmuyuktha dini ngangka da wilili thangunu. Mu pulangay nukunu-ka pangu warra punnadhaneme ngarra da nan Sychar mi-nu pardekutthaneme. Da ngunga-ka kangkarl-wa pirridha da nhini-re-yu.

Bere kardu palngun kardu da nan thangunu kathu Samaria wurrinidha ngarra kura putek pewerti-marda nhini-nu-yu kura patha-nu. I bere Jesus kathu-ka mamnge, “Ya. Kura mani kathu thingawurl, kura bagurduknu.” ⁹ Mu kardu palngun nhini kathu-ka mamna, “Nhinhi-ka kardu Jews-wa i ngay-ka kardu palngun da Samaria thangunu kathu. Mu thangu-ku-nu thamngidhar-rpu ngay-yu kura patha-nu-yu? Nhinhi-ka kardu mere darrikardu ngay-wa pana thim-yu.”

[Da mange murntak warra ngarra kardu Jews i kardu da Samaria thangunu kathu mere parrinumagurdugurduk-

tha ngarra kura kap numi thangunu kathu-yu, wurda da matha.]

¹⁰ Bere Jesus kathu-ka mamnge, “Nhinhi-ka mere the nabath thi nanhthi ngarra Yile neki kathu pampamutnu-yu. I ngana deyida nhinhi-ka mere the nangibath ngay-yu kardu ngarra ngamnhidharrpu ngem kura patha-nu-yu. Mu ngay ngatha the thathpirr nengibaththa-ka nhini nhinhi-ka kura numi deyida thengidharrpudha i nhini ngay-ka ngempamuttha warda kura numi nhini ngarra manthibirnu nukunu-yu, i nhini-ka kardu bere matha wangu thanibirnudha nhini-yu.”

¹¹ “Mu nga Pule,” nigunu kathu-yu mamna. “Nhinhi-ka nanhthi pakit i rup mananhthi i kura putek kanhi-ka kura pewerti-marda-wa. Mu ngarra-re kura thingawurlnu kura nhini namnga-yu kura ngarra nanthibirnu nukunu-yu, i kardu bere matha wangu nganibirnunyu?” ¹² Mu kardu ngalantharr murntak nganki Jacob-ya purnikurrktha kardi kura putek pewerti-marda kanhi i damngarramut ngarra nganki-yu. I nukunu-ka kardigurdugurduktha kura kanhi da murntak warra, i wakal ngarra nukunu i ku thip i ku nenigut nukunu deyida wanku kura kanhi paridigurdugurduktha. Mu nhinhi-ka kardu mukmuk ngalanhi thunungampewurt ngarra ngalantharr nganki Jacob-yu, kura patha thathpirr dangarrardurtnu-yu?” Kardu palngun nhini kathu dantharrpu.

¹³ Bere Jesus kathu-ka mamnge, “Kardu ngatha kura kanhi bagurduknu-ka nhini-ka da nakurl-te-wa kura peralal-deyida-nu. ¹⁴ Mu kardu nangkak ngatha bagurduknu kura ngarra ngay kathu nganamutnu, nhini nukunu-ka mere ngarra deyida keralalnu nhini-yu. Kura nhini ngarra ngay thangunu kathu-ka mangini kura kamarl mani purdelalnu pi bere matha wangu ngarra ngepan nukunu i kardu nhini-ka bere matha wangu

panibirnunu.” ¹⁵ Bere kardu palngun kathu-ka mamna, “Pule, kura nhini kathu thangamutnu, i nhini ngay-ka mere deyida kengiralal nukun, i mere deyida ngirrawatnu kanhi-yu kura-nu ngirlurlnu ngirra,” mamna.

¹⁶ Bere Jesus kathu-ka mamnge, “Nga. Thurrunu pangu i nangkun nhinhi mani thirranakay i thurringinthanu kathu kanhi.” ¹⁷ “Awu, ngay-ka kardu makardu-ngima,” nigunu kathu-yu mamna. “Yu, murrinh thathpirr nhini namnga-yu,” Jesus kathu-yu mamnge. “Nhinhi-ka makardu-nhima da thathpirr. ¹⁸ Mu nhinhi-ka thardin-marduridha kardu nugarn 5 wardarra i kardu nugarn pana ngarra marra kanhi thanamnginthapup-ka mere thathpirr nangkun nhinhi nhini-yu. Yu, nhinhi-ka murrinh thathpirr namnga-yu.”

¹⁹ “Ya Pule,” nigunu kathu-yu mamna. “Nhinhi-ka the thanthinngi, nhinhi-ka kardu prophet-wa i murrinh thathpi ngarra Yile neki nukunu thurdamyith thurran, nawa? ²⁰ Mu nga. Nanki kardu Jews-yu ngarra da Jerusalem da matha nubemkardurdu narnam i murrinh prayer nuddamnayith numpan ngarra Yile neki-nu da pangu-yu. Mu kardu murntak warra purnidha ngarra nganki-ka pubenangkardurdudha purni ngarra da palyirr kanhi da matha i murrinh puddananayiththa purni ngarra Yile neki-yu. Mu nganaka, murrinh mani nanganu ngarra nimin da mange yuthpan-yu?”

²¹⁻²⁴ Mu Jesus kathu-ka mamnge, “Nhinhi-ka the da matha nabathnu murrinh kanhi mampanu-yu. Da nakurlnu, da ngarra manta-re-nu, da-ka mere ngala thathpirr, da ngarra kama wangu kardu pubengkardurdunu puru i murrinh prayer puddinayithnu puru, da ngarra palyirr kanhi kama-ya i da Jerusalem kama wangu. Mu da ngala thathpirr-ka ngepan ngarra neki wangu murrinh thathpirr purdinayithnu purru i pariparlno thath-

pirr purru nukunu da matha Yile neki wangu. Da-ka nhini-re-wa mange-yu marda manganhert dim murrinh purdinayithnu purru i pariparlno purru. Nukunu-ka Ngepan-wa i ngarra ngepan neki-re-wa da-ka mange thathipir nhini-yu purdinayithnu purru-yu i pariparlno purru-yu.

“Mu nanki, kardu ngarra da Samaria thangunu kathu-ka mere thathipir the numabath Yile neki-yu, wurda. Nanki-ka murrinh nuddamnayith numpan, mu mere thathipir the numabath nuru nangkal kama nuddamnayith numpan-yu. Mu nganki kardu Jews-ka the-wa thathipir nganthin-wa Yile neki-yu. I ngarra nukunu-re nguddamnayith ngumpan-ka nganki-ka the-wa nganthin kardu ngarra murrinh nguddamnayith ngumpan-yu. I ngarra nganki-re kathu kardu Jews-ya, Yile neki-ka kardu wurnangat nimin-ya mananthibirnunu purru.”

²⁵ Bere kardu palngun kathu-ka mamna, “Ngay-ka the nganthin Yile neki kathu purduthuknu kardu nugarn pana-ya Christ. I ngarra nukunu-re paruynu-ka nukunu-ka murrinh terert warda ngatha purdinhithithnungime purru nekingime-yu.” ²⁶ Bere Jesus kathu-ka mamnge, “Kardu-ka ngay da matha ngempangerren kanhi.”

²⁷ Bere da nhini thangunu-ka pulangay nukunu Jesus-ka puddamkawurl-warda-kathu-neme ngarra da Sychar thangunu warra pardedhaneme wunku mi pumbaththaneme purne. Mu peneme-ka pubemkangkabat-da-matha-neme ngarra pubamkangkarduneme Jesus wurdanangeyiththa dini ngarra kardu palngun nhini-yu. I murrinh marda-re pumenanungkudhaneme pe, “Ya, thangu-ku-nu pana nigunu karrim-yu? Thangu-ku-wa-nu ngarra nigunu

wurdamngeyith dim-yu?” Mu peneme-ka mere murrinh perredharrpudhaneme.

²⁸ Bere nhini thangununu kardu palngun nhini-ka nanthi pakit nigunu kanampart ngangka da i wurdawurl tharra ngarra da Sychar-nu warda wangu. I ngarra kardu warda murrinh merradha wurrini, ²⁹ “Ya. Purrungime pangu i kardu nugarn nubangkardunu kardu ngarra murrinh thathpirr mamnga ngarra ngay mange medha ngurrini da terert da matha. Kardu-ka Christ kama nukunu-yu, kardu ngarra Yile neki kathu wurdanthuk-ya.” ³⁰ I bere kardu-ka pangu warda wangu punninadha ngarra Jesus-nu pubangkardunu.

³¹ Mu bere, ngarra kardu palngun nhini-ka da Sychar warra kardidha i kardu pulangay nukunu Jesus kathu-ka pumamnaneme, “Pule nga. Mi ngadha thulath.”

³² Mu nukunu kathu-ka mampirruneme, “Awu, ngay-ka mi berengunh nganthin ngem mi ngarra ngimurrknu-yu, mi ngarra nankuneme mere the numabathneme-ya.”

³³ I bere pulangay nukunu Jesus-ka murrinh warda pumenanungkudhaneme pe, “Kardu numi kama-ya mi damnamut wardarra-yu.”

³⁴ Mu Jesus kathu-ka mampirruneme, “Ngay-ka da mange ngarra Yile ngay da matha nukunu ngamam ngurran-yu. Nukunu-ka wurlk damngamut i wurdanngithuk kanhi-yu. I ngay-ka da bere matha wangu murrinh manabathnu ngurru nukunu-yu i wurlk mananu ngurru i ngarra marikerdek da-nu mana. I da-ka nhini-nu-re-ka ngay-ka kardu marda patha thathpirr nganinu mangini mi thangununu mani ngardimurrktha marda patha nhini-yu. ³⁵ I nga, murrinh numi-yu. Nanki namam numpan-ka da merrk 4 mam ngarra mi kamarl nubangammirrbirr thangununu-ka mi-ka memkalele warda

wurran i demthungku i narranthakthuk warda. Murrinh nhini-wa namam numpan, nawa? Mu ngay murrinh manarrunemenu-ka kamarl kangkarl warda nirabirl-birlnemenu. Kardu pangu-nu kathu kumpan murrinh thathpi ngarra Yile ngay nukunu pubingayepupnu puyu. Kardu pangu-ka mangini mi ngarra demthungku warda mani ngarra mi mani narranthakthuk numpan. Nhini kardu warda nirarrakaynu i numanperdurduynu murrinh thathpi ngarra Yile neki nukunu pubinayepupnu puyu.

³⁶ “I nga. Kardu pana ngarra mi kadin wurlk mam wurran mi bangarntartal wurran i kanamkut wurran-ka ku mani wurrankutkut mi nhini thangunu-yu. I nukunu nhini i kardu numi pana deyida ngarra mi kamarl bangambirrbirr-ka kardu le patha da matha kanamninta ngarra ku mani manganninthart-yu mi wurlk thangunu-yu. I mange nginipunh nhini mani-ka kardu pana ngarra kardu pirrarakaynu i manbertinu purru ngarra Yile neki-nu, i kardu numi pana deyida ngarra murrinh thathpi Yile neki nukunu wurdampirrayith wurran-ka, kardu perrkenku nhini-ka le thathpirr kanamninta, nhini kardu wurnangat pana ngarra murrinh thathpi Yile neki nukunu pubimnayepup i murrinh pumamnabath i nhini kardu-ka bere matha wangu birnu parningkadhuknu.

³⁷ I nhini-ka murrinh pana nganaka ngarra kardu pamam pumpan-ka, kardu numi mi kamarl bangambirrbirr wurran, i kardu numi deyida mi kanamkut wurran-ka, murrinh nhini-ka murrinh thathpirr-wa,” Jesus kathu-yu mampirruneme.

³⁸ “I nhini ngay-ka ngurdannankuthukneme kardunu numanbertinu nuru ngarra Yile neki-nu da ngarra kardu ngamere thangunu murrinh wardarra puddanarrayiththa purni murrinh thathpi ngarra Yile neki nukunu. I nhini nankuneme i kardu ngamere pana

ngarra murrinh wardarra puddanarrayiththa purni-ka le thathpirr warda narninu ngarra kardu wurnangat nhini murrinh pumanabathnu puru murrinh ngarra Yile neki nukunu-yu.” Jesus kathu-yu mampirruneme ngarra pulangay nukunu.

³⁹ Bere, kardu wurnangat pana da nan-ya Samaria thanguku kathu ngarra da nan-ya Sychar pardidha-ka murrinh warda pumamabath ngarra Jesus-yu, nhini kardu palngun weyida kanampirratharrmu i murrinh merradha wurrini, “Kardu nugarn pana-ka murrinh thathpirr mamnga da terert da matha ngarra mange medha ngurrini-yu.” ⁴⁰ I kardu-ka punninadha ngarra Jesus i murrinh pumamna, “Ya. Ngarra nganki-ka thaninu mani ngadha?” Parrantharrpu. I bere, Jesus-ka pangu da ngadha dinidha da perrkenku dinirrittha.

⁴¹ I kardu terert ngamere deyida wanku murrinh thathpi nukunu pubimnayepup i murrinh warda pumamabath. ⁴² I kardu nhini kathu-ka murrinh pumamnge ngarra palngun nhini-yu, “Nga. Mere ngarra nhinhi-dha ngatha namngarra, mu murrinh thathpirr ngarra nukunu warda ngubimnayepup i murrinh thathpirr warda ngumamabath. I kardu the warda thathpirr ngumammath nukunu nhini-ka kardu wurnangat warda ngatha pirranhimaputhnu da ngarra mange wiye thanguku kathu i nhini-ka manhiyibirnunuwarda-ngime nhini-yu.” Kardu kathu-yu pumamnge.

Jesus Mampatha Kardu Wakal Nugarn Ngarra Kardu Ku Government Nukunu

⁴³ Bere da perrkenku thanguku Jesus dinirrittha-ka, nukunu-ka nungardurr warda i da nan-nu warda wangu Kelili nadha dini, da ngarra nukunu thathpirr. ⁴⁴ Nukunu-ka the menmaththa wurrini kardu ngarra darrikardu

nukunu-ka mere pubinanayepup-thathpirr-dha ngarra murrinh wurdanarrayiththa wurrini-yu murrinh thathpi Yile neki nukunu-ya. I da-ka nhini weyida nukunu-ka murrinh wurdanarrayiththa wurrini kardu da ngarra ngamere wangu-yu.

⁴⁵ Mu bere ngarra Jesus-te pangarntuy da Kelili-ka kardu pangu-ka puyemnawerr i le warda parramnamut, nhini kardu-ka da Jerusalem deyida wanku punnidha i pubenangkardurdudha purni wunku kardu wurnangat da Passover-nu. I da-ka pangu da pubemangkardudha purni ngarra Jesus-te da mange ngala ngala medha wurrini-yu.

⁴⁶ Bere da nhini thangunu Jesus-ka wurdawurl deyida da ngarra nan-nu, Keyna da ngarra Kelili-ya, da nhini-ya ngarra nukunu-re kura patha wurdannath kura wine warda.

Bere da ngarra numi deyida da nan-ya Capernaum, ku pule ngala ngarra ku Government wurlk medha wurrini-ka kardipuptha pangu da i wikal nugarn ngarra nukunu-ka matharr ngala da matha yungurkurrktha. ⁴⁷ I bere nukunu kardu nhini-ka pamnayepup Jesus-ka da ngarra Kelili warda pangarntuy da ngarra Judea thangunu kathu nadha dini-yu. I bere kardu nhini-ka nungardurr i nanadha warda dini ngarra Jesus-nu. I murrinh mamna, “Ya Pule, purru mani da ngarra ngay i wikal ngay nangawathanu? Nukunu-ka matharr ngala yibim i kardu manta warda kupup nukun.” ⁴⁸ Bere Jesus kathu-ka mamna, “Thangku-dha-wa nanki-yu mere murrinh thathpi ngarra ngay da matha numangabath nuru-yu? Mu nanki marda numangangert numpan-ka da mange ngala ngala da matha manarranu ngurru nawa? I nhini nanki-ka murrinh warda numangabathnu nuru.”

⁴⁹ “Pule,” mamna nukunu kardu nhini kathu-yu. “Purrunanu marra kanhi da matha, wikal ngay-ka kupup

nukun.” ⁵⁰ Mu Jesus kathu-ka mamna, “Puy-ya thurdi-nawurl warda, wakal nhinhi-ka patha warda pinu.” Bere nukunu kardu nhini-ka murrinh mamnabath Jesus-yu i pangu warda wangu nadha dini ngarra da nukunu-nu.

⁵¹ Bere, ngarra nukunu nhini-re wurdanawurldha tharra ngarra da-nu wangu-ka kardu ngamere ngarra nukunu-nu wurlk pumenadhaneme purne-ka pubangamkamardabineme. I pumamnaneme, “Ya Pule. Wakal nhinhi-ka patha warda dim, manangka matharr warda nukunu-yu.” ⁵² I nukunu nhini kathu-ka mampirruneme, “Da-ka minthire patha dinim nukunu-yu?” “Kunginire,” pumamnaneme, “Ngarra nanhthi ngunga-re kangkarl pirridha-ka nanhthi matharr nhini-ka kanampart warda.”

⁵³ Bere nukunu nhini-ka memnu, “Ba yukuy. Kunginire ngarra ngunga kangkarl pirridha-ka Jesus-ka mamnga, ‘Wakal nhinhi-ka patha warda pinu.’” Bere nhini thangunu-ka nukunu kardu nhini i darrikardu ngarra nukunu-ka murrinh thatpirr warda pumamnabathngime i puddamnayemitngime ngarra Jesus-yu.

⁵⁴ Bere da-ka nhini-ka da perrkenku warda mam mange ngala ngala nhini medha wurrini Jesus-yu ngarra nukunu-re nadha dini da Judea thangunu kathu i da ngarra Kelili-nu-yu.

5

Jesus Mampatha Kardu Pulith

¹ Bere nhini thangunu Jesus-ka pangu warda wangu nadha dini da nan-nu Jerusalem, da ngarra kardu Jews kardu wurnangat pubenangkardurdudha pi ngarra da ceremony ngala-nu pardingkadhuktha.

² Bere da pangu ngarra da Jerusalem-ka kura palyirr ngana da dinidha, i murrinh da nhini wangu-ka Bethesda,

murrinh Hebrew-ya. I nanhthi gate wanku pirridha manta ngangka da ngarra ku thip pirdurdidha-ya. I da wuwup 5 diningkadhuktha manta ngangka deyida. ³ I kardu matharr-wunngini terert wanku piringkadhuktha pangu-yu ngarra mulurn manta ngangka da ngarra kura palyirr nhini-yu. Kardu-ka kardu kamarrama-ya, kardu pulith-ya i kardu ngarra panpurnte wurran. Kardu nhini-ka bere matha wangu pardimardamardadha kura palyirr nhini-nu piwutethnu-yu. ⁴ Da numi-re-ka ku angel wurdanathut i kura nhini wurdiningkawuy warda. I da nhini-re-ka ngarra kura wurdiningkawuy-ka kardu ngarra kumparra kardithurrk-ka kardu nhini da matha kardu patha warda kardi-yu manangka matharr, nanhthi matharr ngala ngatha yida mebath-yu.

⁵ Bere kardu pulith numi yungurrkurrktha pangu da. Nukunu nhini-ka yudha da thangu 38-wa da-yu. Kardu manangka wilili da matha kardidha nukunu nhini-yu.

⁶ Bere Jesus-ka bamkardu kardu nhini yungurrkurrktha pangu-yu i nukunu-ka the mebaththa wurrini nanhthi matharr pirdithme mebaththa kardi-yu. I mamna, “Nga. Marda nanganart thim kardu patha deyida thurrunu-yu?” ⁷ “Pule,” nukunu nhini kathu-yu mamna ngarra Jesus. “Kardu mere nangkal ngadha kanhi-yu mangi-manpi kani-yu i kangiwirnturt ngarra kura kanhi-re wurdiningkawuy-yu. Mu ngarra ngay-re ngurrinirdurr pangu-ka kardu nhini wardarra kardithurrk-yu.”

⁸ Bere Jesus kathu-ka mamna, “Nga. Thewirnturt kathu, i nanhthi swag kathu nart i pangu warda wangu thunulilinu thi.” ⁹ Bere kardu pulith nhini-ka dempirnturt warda i nanhthi swag nukunu manganart i pangu warda wangu nalilidha dini, kardu manangka matharr warda kardidha nukunu nhini-yu.

Bere da-ka Saturday-re-wa nhini-yu ngarra Jesus-te mampatha kardu pulith nhini-yu, da nhini-ya ngarra kardu Jews-te benyuktha dini-ya. ¹⁰ I bere kardu Jews pule ngala ngala murrinh pumamnaneme ngarra kardu nhini-yu ngarra Jesus mampatha-yu, “Ya. Nhinhi-ka mere ngarra nukun nabath thurru nanhthi swag nhinhi marra kanhi-yu, wurda da matha. Da marra kanhi-ka kardu nekingime-ka bangamnhiyuk-da-matha-ngime, mu nhinhi-ka murrinh law nekingime-ka nungamparl warda.” ¹¹ Mu nukunu nhini kathu-ka mampirruneme, “Kardu nugarn pana ngarra mamngiwatha-ka murrinh mamnga, ‘Nanhthi swag nhinhi nart i pangu warda wangu thunulilinu thi.’ ” ¹² Mu peneme kathu-ka pumamnaneme, “Nangkal-wa murrinh nhini mampa-yu?” ¹³ Mu kardu nhini ngarra pulith kardidha-ka mere thathpirr the mebaththa Jesus-yu. I Jesus-ka kardu makardu warda nhini-yu kardu ngarra terert wardarra dampunnarrithuk.

¹⁴ Bere da nakurl-te-wa Jesus kathu-ka bamkardu kardu nhini-yu ngarra da church ngala dinidha-ya. I Jesus kathu-ka mamna, “Nga. Nhinhi-ka patha warda thanam, nhini-ka mere nukun deyida narithuk thurru da wiye-yu, nhini-ka da wiye ngala thathpirr warda nart nukun nhini-yu.”

¹⁵ Bere nhini thangunu nukunu nhini-ka pangu warda wangu narrudhaneme dini ngarra ku pule ngala ngala kardu Jews-ya i mampirruneme, “Ya. Murrinh nukunu kardu nhini ngarra mamngiwatha-ka Jesus-wa murrinh-yu.” Mampirringkawadhaneme.

¹⁶ Bere nhini thangunu-ka kardu pule ngala ngala nhini-ka da tetemanthay warda pubannapakneme Jesus-nu-yu, da-ka nhini-nu weyida kardu pulith nhini mampatha da Saturday-re ngarra kardu Jews benyuktha dini-yu. ¹⁷ Mu Jesus kathu-ka mampirruneme, “Nga. Yile

ngay-ka mampunmanpi da ngatha wurran kardunu-yu i mere ngarra nukun madhap, wurda. I nhini ngay-ka kardu mampunmanpi deyida ngurran.”

¹⁸ Bere, murrinh nhini thangunu pubimnayepupneme-ka kardu Jews nhini-ka marda dempunkumardarurneme ngala da matha i marda pumertthaneme-ka thu puyebatthaneme Jesus-yu, nhini nukunu-ka murrinh law peneme mungampunkumaparlneme kardu pulith nhini-nu mampatha da ngarra Saturday-re. “I ngana deyida mam murrinh Jesus-yu nukunu-ka wakal Yile neki nukunu-wa. I kardu wurdamninthaweparl wurran-ya.” Murrinh pumemnungkuneme mange peneme ngatha.

¹⁹ Mu Jesus kathu-ka mampirruneme, “Nga. Murrinh thathpirr kanhi manarrunemenu-yu. Ngay-ka kardu wakal nugarn ngarra Yile neki nukunu-wa, i mange mere ngay ngatha ngama ngurru kanhi-yu numerrngi ngay ngatha, wurda. Mu mange pana da matha ngarra bankardu ngurran Yile ngay mam wurran-ya, nhini ngay deyida ngamam ngurran-yu. Ngay-ka mange nhini da ngatha ngamam ngurran da mange ngarra Yile ngay mam wurran-ya. ²⁰ Yile ngay-ka marda thathpirr manganngert dim ngay-yu i damngingkarr wurran da mange terert nhini ngarra nukunu mam wurran-yu. I nukunu-ka pangangkarrnu da mange ngalangala wurnangat thathpirr ngamanu ngurru-ya i nhini nankuneme-ka kardu warda numengamardatnemenue-ya. ²¹ Mange nginipunh Yile ngay mani kardu wurdanpunkarlbirl wurran kardunu ngarra purniwuwup thangunu-ya, nhini ngay deyida wanku kardunu ngurdunkarlbirlnu ngurru-yu kardunu pana ngarra ngay mankarartnu ngurru-ya. ²² I yile ngay-ka kardu mere buynumardakpak kurru kanhi warra kumparra ngarra nukunu mangini murrinh court mani-ya, mu ngay da matha banngipak kardunu pule ngala-ya, i

ngay-ka da nakurl-te warda kardu bunpakpaknu ngurru kumparra warra ngarra ngay i murrinh warda marranu ngarra kama kardu nhini puyemanu-yu. ²³ I nhini karduka the warda pumangibathnu kardu Pule ngala-wa ngay-yu, mangini Yile ngay mani the pumammath pumpan kardu Pule ngala-yu. I kardu nangkak ngatha mere murrinh mangabath ngay-ka, nukunu nhini-ka mere murrinh deyida manabath kurru Yile ngay-yu, ngarra kardu wurdanngithuk kathu-yu.

²⁴ “Nga, murrinh thatpirr kanhi manarranu-yu. Kardu nangkak ngatha murrinh ngarra ngay bingayepupnu i murrinh manabathnu purru murrinh ngarra Yile ngay thanguu kathu, nhini nukunu-ka mere kupup nukun, mu kardu bere matha wangu birnu paninu ngarra Yile ngay-yu, kardu nhini-ya ngarra ngay wurdanngithuk-yu. I nhini ngay-ka mere ngurdungkarel nukun kardu nhini-yu ngarra da thungku ngala wangu-yu dempunmathbath dim, wurdada. Mu kardu-ka bere matha wangu parninu-yu.” Jesus kathu-yu mampirra.

6

Kangkarlmawu Dampirramut Mi i Ku Ngarra Kardu Wurnangat

¹ Bere Jesus i kardu pulangay nukunu pumpankakath-neme ngipilih ngala da ngamimarda-nu kathu da nan-nu Kelili nanhthi tharntu-re. ² I bere kardu wurnangat nimin-ya parraniriwaktha purni i kardu-ka purnirigattha purni da pangu-re ngarra nhini da-nu. Karduka pubemangkardudha wardarra purni da mange ngala ngala ngarra merradha wurrini kardu ngarra matharrwunnigini menpathadha wurrini-yu.

³ Bere nukunu Jesus pangarntuy thanguu-ka pirrimkamardawithneme pangu warda wangu ngarra

da palyirr-nu wunku pulangay nukunu ngarra purnengkayiththaneme purne-yu. I pangu da wangu parnamkawupneme. ⁴ Da nhini-re-ka da nan-ya Passover da manta warda kathu pirridha da ngarra ngala nhini-nu-yu kardu Jews-nu-yu.

⁵ Bere Jesus-ka memmirl i kardu wurnangat bampunkardu purnilidha warda kathu. I mamna ngarra Philip, “Ya. Ngarra wangu mi panirrukutkutnuneme-yu kardu kumpan kanhi-nu kathu-yu?” ⁶ Murrinh nhini-ya mamna Jesus-yu ngarra Philip-nu murrinh ngathayida banthap-ya. Mu Jesus-ka the wardarra mebaththa dini mi ngarra mange pamanu-yu. ⁷ Bere nukunu Philip kathu-ka mamna, “Ku-ka mani-ka terert-nu-wa mi payim pamanemenu kardu wurnangat kanhi-nu-yu. I bere mi-ka purrkpurk pana da matha pumerartalnu puru.” ⁸ Mu kardu pulangay nukunu Jesus numi Andrew-ya, kardu ngathan nukunu Simon Peter-ya mamna ngarra Jesus, ⁹ “Ya, kardu kigay wakal kanhi kanam wunku mi lawam 5 i ku ngurlmirl perrkenku. Mu mi i ku pana-ka mere ngarra kama-ya kardu wurnangat kanhi-nu-yu.”

¹⁰ Mu bere Jesus kathu-ka murrinh mampirruneme ngarra pulangay nukunu, “Kardu terert warda ngatha numarra parniwupnu.” Bere kardu-ka parnawup warda ngarra parnu-yu. Kardu nhini-ka kardu mere thapath, mu kardu wurnangat nimin-ya pirrinidha pangu-yu kardu nugarn, palngun i mamay. Kardu nugarn da matha nginipunh 5,000 mani-wa pirrinidha pangu-yu.

¹¹ Bere mi lawam 5 nhini Jesus-ka mangankut. I ngarra Yile nukunu warda mamna, “Mi kanhi ngarra thamngarramut-ka mi-ka patha-wa.” I bere mi nhini-ka dampirrumutneme ngarra pulangay nukunu. I nhini peneme-ka ngarra kardu warda parranirrumutmutthaneme purne. I ngana deyida ku ngurlmirl perrkenku

nhini-ka mange nginipunh nhini deyida mani mam. I bere kardu wurnangat warda ngatha mi i ku warda pardimurrktha ngarra nukunu thangunu kathu Jesus-yu. Nukunu-ka mi lawam i ku ngurlmirl mewathadha pirri-ka mi i ku terert warda ngatha nhini-yu i kardu-ka mi i ku pullamath-yu marda warda pirrinidha mi nhini thangunu-yu.

¹² Bere nhini thangunu-ka Jesus kathu-ka mampiruneme ngarra pulangay nukunu, “Nga. Nadhakhuknu-warda-neme mi ngarra kardu thangunu parraniritmuttha pirrini-yu. Mi pana-ka mere ngarra purdupi-nukun-neme.” ¹³ I bere peneme nhini-ka mi lapun warda parranedhakhukthaneme parde i nanhthi-ka 12 thelerrtherr-wa pumedhalertertthaneme parde-yu mi ngarra kardu thangunu-yu.

¹⁴ Bere da mange ngala nhini thangunu kardu pubangammangkardu-ka murrinh warda pumenanudha purni, “Ya. Kardu nugarn kanhi-ka kardu ngarra Yile neki thangunu kathu wurdannhethuk ku prophet thathpirrya kardu pana ngarra thimnamardamarda da ngarra kanhi panheruyngimenu.” ¹⁵ Mu Jesus-ka the wardarra kanthidha wurrini kardu pumeberttha-wa ku pule ngalanu pubuypaktha, mu nhini nukunu-ka nungardurr da ngarra palyirr-nu kardu mange nukunu nadha dini pangu warda wangu.

Jesus Wurrinilidha Ngarra Kura Ngipilinh Kangkarl

¹⁶ Bere da kungini mana-ka kardu pulangay nukunu Jesus-ka puddamkathutneme da ngarra ngipilinh-ngalanu. ¹⁷ I parnamkamardapneme ngarra tharntu i punnungamkardurneme da nan-nu warda wangu Capernaum.

Bere da ngarra thipinhi nhini warda-ka kardu-ka ngarra ngipilinh marda nganangurr purnedhaneme, mu

Jesus-ka mere da ngatha derruruydhaneme nhini-yu. ¹⁸ Bere wirrirr ngala warda wurrinirrirrdha i ngurntinh ngala wanku. ¹⁹ Bere ngarra puyenangurrukadha-da-ngatha-neme parde-ka Jesus warda pubamkangkar-duneme wurrinilidha kathu ngarra kura ngipilinh kangkarl. I kardu-ka perremkamanhamneme ngala da matha. ²⁰ Mu nukunu kathu-ka wurrinidha i mampir-runeme, “Nga. Mere nengimanhamneme, kardu ngay weyida kanhi-yu.” ²¹ I bere le warda pardedhaneme i kanammardap warda Jesus-yu ngarra tharntu i da-ka nhini da matha parramkaruyneme-yu da ngamimarda nhini da-nu pumengkadhaneme purne-yu.

Kardu Wurnangat Piranawinhadhaththa Purni Kangkarlmawu-nu

²² Bere kardu wurnangat nhini ngarra Jesus mi i ku dampirramut da parnawit da ngarra ngamimarda pangu da ngatha.

Bere da thipinhire pankapurl nhini-ka nanhthi warda pumpanpinhay tharntu-yu ngarra pirridha-yu pangu wardarra wunku peneme nhini da matha kardu pulan-gay nukunu Jesus-ya. ²³ Mu tharntu ngamere-ka par-ranirutuydha deyida pirrini da nhini-re-yu da pangu thangu nu kathu nan-ya Tiberias da manta nhini ngarra Jesus dampirramut mi dhepdhep kardu ngarra wurnan-gat i ngarra Yile nukunu darntiparl mi nhini-nu-yu. ²⁴ I ngarra Jesus-te mere pubedurttha, kardu-ka parnammar-dap warda tharntu ngamere nhini-yu i punnidha pangu warda wangu da Capernaum-nu. I pangu da Jesus-nu piranawinhadhaththa purni-yu.

Jesus Da Matha Mi Bread Thathpirr I Mannhiyibirnu

²⁵ Bere kardu-ka Jesus-nu piranawinhadhaththa purni i ngarra pubangarnurt da mana da ngamimarda nhini

kathu-yu. I murrinh warda pumamna, “Ya, Pule. Minthire thangarntuy kanhi-yu?”

²⁶ I Jesus kathu-ka mampirra, “Ya, murrinh thathpirr kanhi manarranu-yu. Nanki-ka mere nirangawinhadhaththa da mange ngala thangunu menarradha ngurrini nubengimangkardudha nardi-yu, wurda. Mu nanki nirangawinhadhaththa nardi i marda numanganngert numpan nhini ngay-ka mi da matha ngamnarramut weyida i bangamnanyerderr-yu. ²⁷ Mu nga. Mi mere ngatha mi dhepdhep da matha marda numart nuru, nhini-ka mere pirdith mi kangunu wiye warda pirrim. Mu ngay da matha marda numangertnu nuru kardu ngarra da kangkarl thangunu kathu ngurdamnarrathut-yu. I ngay-ka kardu thathpirr mananthibirnunu i nhini-ka da bere matha wangu birnu narningkadhuknu, da-ka nhini weyida Yile ngay wurdanngithuk kanhi-yu.”

²⁸ Mu kardu kathu-ka pumamna, “Mu nga. Ngarra-rewa mange nguyemanu nguru-yu i nhini Yile neki-ka le warda paningarranu nhini-yu?”

²⁹ I Jesus kathu-ka mampirra, “Murrinh nubingayepupnu nuru i murrinh numangabathnu nuru kardu ngay-ya ngarra Yile neki kathu wurdanngithuk da kanhi, i nhini-wa nukunu-yu da le thathpirr paninarranu-yu.”

³⁰ Bere kardu kathu-ka pumamna, “Nga. Thangku da mange ngala nangarranu thurru-yu i nhini nganki-ka murrinh warda ngumampabathnu nguru? Mampa, ngarra-wa mange thamanu thurru-yu? ³¹ Nga, nginipunh Moses mani da murntak warra nganaka. Nukunu-ka mi terert dampirramut ngarra ngalantharr nganki ngarra da darrinpirr pularn mi nan-ya mi mena. I murrinh nhini-ka yibimngurrkurrk ngarra murrinh Yile neki nukunu. I

kanhi-wa murrinh-yu, ‘Nukunu-ka mi dhepdhep danirra-mutmuttha wurrini mi ngarra kangkarl thangunu kathu-yu.’”

³² Mu bere Jesus kathu-ka mampirra, “Murrinh thathpirr-ka kanhi-wa manarranu-yu. Nukunu Moses-ka mere derramuttha mi bread thathpirr-yu ngarra da Heaven thangunu kathu-yu. Mu Yile ngay da matha marra kanhi warda mi thathpirr panarramut warda mi bread ngarra da Heaven thangunu kathu-yu. ³³ I mi bread nhini-ka mi-ka ngay da matha nhini-yu ngarra da Heaven thangunu kathu ngurdanthut i kardu thathpirr warda mananthibirnunu, i nhini kardu-ka bere matha wangu birnu narninu.”

³⁴ Bere kardu kathu-ka pumamna, “Pule, mi bread nhini-ka bere matha wangu thangarramutmutnu thurru.”

³⁵ Mu Jesus kathu-ka mampirra, “Ngay da matha ngar-rim kanhi mi bread thathpirr-yu. I ngarra ngay dere matha kardu-ka bere matha wangu birnu narninu. Nga. Kardu nangkai ngatha ngarra ngay purrunu kathu i murrinh mangabathnu purru nhini nukunu-ka mere deyida medeyi paninu i mere ngarra keralal nukun kura-yu, mu kardu-ka bamardannu thathpirr purru nhini-yu. ³⁶ Mu, ngay-ka murrinh mamnarra nanki-yu kardu-ka nubamngingkardu, mu nanki-ka mere da ngatha murrinh numengabaththa, wurda.

³⁷ “Kardu pana ngarra Yile ngay kathu pangamutmutnu-ka kardu nhini-ka purrunu kathu i ngay-ka mere nukun nangkai ngurdungkarel kardu nhini ngatha-yu. ³⁸ Ngay-ka ngurdanthut da kangkarl thangunu kathu i mere ngama ngurru da mange ngarra ngay ngatha-yu, wurda da matha. Mu ngay-ka ngamam

ngurran da mange ngarra nukunu da matha ngarra ngay wurdanngithuk-yu.

³⁹ “Nukunu nhini ngarra ngay wurdanngithuk-ka kardu marda mangangert dim kardu ngirranpenu ngurru kardu ngarra damngamutmut-yu, nhini kardu-ka kardu numi ngatha yida mere kaningipart nukun. I nukunu-ka marda mangangert dim kardu ngurdunkarl-birl-deyida-nu da nakurlnu-ya ngarra da putek ngala kanhi marikerdeknu. ⁴⁰ Bere, da mange ngarra Yile ngay marda manganart dim-ka kanhi-wa, kardu pana ngarra pubang-ingkardunu ngay wakal nukunu-ya i murrinh pumangabathnu ngay-ka kardu nhini-ka bere matha wangu birnu parninu-ya. I ngay-ka kardu ngurdunkabirl-deyida-nu da nakurlnu-ya ngarra da putek ngala kanhi marikerdeknu.”

⁴¹ Bere nhini thangununu kardu-ka puddiningkakduktha purni murrinh nhini thangununu ngarra Jesus mampirra-ya, “Kardu ngay da matha mi bread thathpirr-yu ngarra da Heaven thangununu kathu-yu.” ⁴² I murrinh pumenanudha pardi, “Ya. Kardu pana karrim-ka Jesus nawa wakal nukunu Joseph-ya? Nekingime-ka the thanthingime yile nukunu i kale nukunu-yu, nhini-ka ngarra-re warda murrinh kama-yu ‘Ngay-ka da Heaven thangununu kathu ngurdanthut.’ Mu thangku-wa-nu murrinh nhini mam wurranyu?”

⁴³ Mu Jesus kathu-ka mampirra, “Awu murrinh mere nhini nuyema nira mange ngarra nanki ngatha-yu, pirda. ⁴⁴ Yile ngay-ka wurdanngithuk ngay-yu, i nukunu da matha kardu wurdanpunthukthuk wurranyu ngarra ngay-nu-yu, i nhini ngay-ka kardu warda ngurdunkarl-birl-deyida-nu da nakurlnu-ya ngarra da putek ngala kanhi marikerdeknu. Mu kardu mere nangkalkurrunga ngarra ngay mange nukunu ngatha, wurd. ⁴⁵ Nga. Da murntak warra ku prophet parrarntilil murrinh kanhi. I kanhi-wa

murrinh-yu, 'Yile neki-ka purdunthethithnu kardu wur-nangat warda ngatha.' Nhini-wa murrinh parrarntilil-yu. I nga, kardu nangkal ngatha Yile ngay binayepupnu purru i murrinh manabathnu ngarra nukunu thangunu kathu-ka kardu nhini-ka purrunganu warda ngarra ngay.

⁴⁶ "Mu bere nga, mere nangkal ngadha bengkardudha Yile ngay-yu, mu ngay da matha bamkardu nukunu-yu. Ngay-ka ngarra nukunu thangunu kathu ngurrinidha-yu. ⁴⁷ Nga, murrinh thathpirr-ka kanhi-wa manarranu-yu. Kardu nangkal ngatha murrinh mangabathnu purru ngarra ngay, nhini nukunu-ka kardu bere matha wangu panibirnu. ⁴⁸ Ngay da matha ngarrim kanhi mi bread thathpirr-yu. I ngarra ngay dere matha kardu-ka bere matha wangu birnu parninu. Ngay da matha mi bread thathpirr-yu.

⁴⁹ "Kardu ngalantharr murntak nanki-ka mi pardimurrktha mi nan-ya mena ngarra da darrinpirr pularn, nawa? Mu kardu-ka mere birnu parningkadhuktha da bere matha wangu mi mena nhini thangunu pardimurrktha-yu, wurda. Kardu-ka da murntak warda-wa purniwuwuptha, nawa? ⁵⁰ Mu mi bread thathpirr ngarra da Heaven thangunu kathu-ka mere mi nginipunh mena nhini mani, wurda. I kardu nangkal ngatha mi bread thathpirr pulathnu-ka kardu-ka mere kupup nukun nhini-yu. ⁵¹ I ngay-wa thathpirr ngarrim kanhi mi bread nhini-yu, i ngarra ngay dere matha kardu-ka bere matha wangu birnu parninu. Ngay-ka ngarra da Heaven thangunu kathu i kardu nangkal ngatha mi kanhi pulathnu-ka kardu nhini-ka bere matha wangu birnu parninu. Mi nhini-ka nginipunh ngay-wa. I ngay-ka ngenarramutnu nginipunh ngay-yu kardu wurnangatnu-yu i nhini kardu-ka bere matha wangu narninu ngarra ngay," Jesus kathu-yu mampirra.

⁵² I bere kardu-ka thu kuy warda pardinadha i par-raningkabirrdha pardi murrinh nhini ngarra Jesus-te mampirra-yu. I murrinh mampunmardaraki i murrinh pumenanudha pardi, “Ya. Kardu pana karrim-ka mere ngarra kanhemut-nukun-ngime nginipunh ngarra nukunu pulathnungime-yu, wurda da matha.”

⁵³ Mu Jesus kathu-ka mampirra, “Murrinh thathpirr-ka kanhi-wa manarranu-yu. Nanki mere ngatha nul-lath nginipunh ngarra ngay kardu ngarra da kangkarl kathu i mere ngatha nubagurduk kumulung ngarra ngay-ka, nhini nanki-ka mere ngarra birnu thathpirr narni nhini-yu. ⁵⁴ Kardu nangk'al ngatha kulathnu nginipunh ngarra ngay i kumulung ngarra ngay bagurduknu, nhini kardu nhini-ka kardu bere matha wangu birnu paninu. I ngay-ka ngurdungkabirl-deyida-nu kardu nhini-yu da nakurlnu-yu ngarra da putek ngala kanhi marikerdeknu. ⁵⁵ Nginipunh ngarra ngay-ka mi bread thathpirr-wa i kumulung ngarra ngay-ka kura thathpirr-wa nhini-yu. ⁵⁶ Kardu nangk'al ngatha nginipunh ngarra ngay pulathnu i kumulung ngarra ngay bagurduknu, nukunu nhini-ka ngarra ngay paninu i ngepan ngay-ka nganinginirdinu nhini-yu, i nhini kardu-ka numi da matha ngurruninthanu.

⁵⁷ “Nga. Yile ngay da matha kardu thathpirr mampunthibirnu wurran, i nukunu da matha wurdanngithuk ngay-yu. I ngay-ka birnu nganam ngarra nukunu thangununu kathu-yu. I mangini nhini mani kardu nangk'al ngatha pulathnu nginipunh ngarra ngay, nhini kardu-ka da bere matha wangu birnu paninu ngarra ngay thangununu kathu-yu. ⁵⁸ Ngay da matha kanhi-yu mi bread thathpirr ngarra da Heaven thangununu kathu-yu ngurdanthut, i mi-ka mi mere mangini pana mani mi mena-ya ngarra kardu ngalantharr murntak nanki pardimurrktha-yu, wurda.

Kardu nhini-ka pirriniwuwuptha wardarra nhini-yu. Mu kardu nangkal ngatha mi kanhi ngarra nginipunh ngay pulathnu nhini kardu-ka bere matha wangu birnu paninu.”

⁵⁹ Murrinh nhini-wa Jesus wurdininthethiththa kardi-yu da ngarra church ngarra kardu Jews pigunu da ngarra nan-ya Capernaum.

Kardu Wurnangat Parnampart Kangkarlmawu

⁶⁰ Bere kardu terert ngarra Kangkarlmawu parraniri-waktha purni-ka murrinh nhini pubimnayepup i murrinh warda pumenanudha pardi mange pigunu ngatha-yu, “Ya, murrinh pana-ka tetemandhay-wa. Murrinh-ka mere ngarra pumanabathngime purru, wurda da matha.”

⁶¹ Mu Jesus-ka the menmaththa wurrini murrinh nhini ngarra kardu pumenanudha pardi i murrinh warda mampirra, “Ya. Ngay-ka narningipartnu warda? Da-ka tetemandhay-wa nubangamngimardurt nanki-yu? ⁶² Mu nanki ngatha nubangingkardunu ngimardawith marra kanhi ngarrim-ka da pangu thanguu kathu ngarra ngay ngurdanthut-ya, nhini nanki-ka ngarra mana warda numanganu nhini-yu? Murrinh warda numangabath nhini-yu ngarra da kangkarl thathipirr kathu ngurdanthut-yu?

⁶³ “I nga. Kardu-ka mere ngarra birnu purrunu mange nukunu ngatha-yu, wurda. Mu ngarra Ngepan Yile ngay da matha-re kardu-ka birnu wurranyu. I nanki-ka birnu thathipirr narninu murrinh thathipi ngarra ngay thanguu-yu i Ngepan ngarra Yile ngay nukunu deyida wanku paninanmardardinu-yu. ⁶⁴ Mu nanki kardu ngamere-ka mere murrinh ngay thathipirr numangabath nuru nhini-yu,” Jesus kathu-yu mampirra.

Bere Kangkarlmawu-ka the menmaththa wurrini da ngarra marra-re kathu kardu nhini-yu ngarra mere murrinh pumenabaththa. I ngana deyida the mebaththa wurrini kardu nugarn numi pana-ya ngarra panipartnu-yu, i ngarra kardu wiyenpun-nu warda parramutnu. ⁶⁵ I bere nukunu kathu-ka mampirra, “Nga. Da-ka nhini weyida ngay mamnarra-ya kardu mere nangkak nukun kununga kathu mange nukunu ngatha-yu. Mu Yile ngay da matha kardu wurdanpunthukthuk wurran ngarra ngay-nu.”

⁶⁶ Bere murrinh nhini thangu-ka kardu terert ngarra Jesus parraniriwaktha purni-ka parnampart warda nukunu-yu i mere deyida perrariwak-dere-dha.

⁶⁷ Bere Jesus kathu-ka murrinh mampirruneme ngarra pulangay nukunu kardu peneme 12 nhini-ya, “Nganaka, nankuneme-ka narnengipart-deyida-nemenu?” ⁶⁸ Mu nukunu Simon Peter kathu-ka mamna, “Awu pule, mu kardu-ka nangkak warda ngariwaknemenu ngarne kardu numi-yu? Nhinhi da matha murrinh pana thanthin thurran ngarra thangarrumutnemenu i nhini ngankuneme-ka kardu bere matha wangu birnu ngarnemenu. ⁶⁹ Ngankuneme-ka murrinh ngumampabathneme ngarra nhinhi i the warda ngumamnhibathneme nhinhi-ka ngarra Yile neki thangu-ka i nhinhi-ka kardu pathanhi thatpirr-wa.”

⁷⁰ Bere Jesus kathu-ka mampirruneme, “Nga. Ngay-ka mamnankungkarartneme nankuneme-yu kardu 12 pana-yu, nawa? Mu kardu numi-ka paningipart i palerrnu warda ngarra ku karrath.”

⁷¹ Nukunu Jesus murrinh nhini mamna kardu nan-nu-wa Judas, wakal nukunu-ya Simon Iscariot. Nukunu Judas kardu numi-yu kardu ngarra pulangay nukunu Jesus-ya, mu nukunu-ka da nakurl-te-wa kanampart Jesus-yu i ngarra kardu wiyenpun warda dampirramut nukunu-yu.

Jesus Wurrinidha Da Jerusalem Ngarra Kardu Da Parrani-wuwuptha Pi

¹ Bere nhini thangunu Jesus-ka pangu warda wangu nadha dini ngarra da nan-nu-ya Kelili. Nukunu-ka mere nuydha da nan-nu warda wangu Judea, nhini-ka ku pule ngala ngala ngarra kardu Jews nukunu pangu da marda pumertthaneme purne thu-nu pubatnu i puddurinumunu.

² Bere, da-ka manta warda da ceremony ngala nhini-nu wurrinidha kathu. I kardu Jews wurnangat pumewathawathadha pardi da ngala nhini-nu-yu ngarra nanhthi wuwup-te parraniwuwuptha pi i da-ka 8-wa par-dipuptha ngadha da pangu-yu Jerusalem.

³ Bere ngathan ngarra nukunu kathu Jesus-ka murrinh warda pumamna, “Nga. Thanipart warda da kanhi-yu i pangu warda wangu thununu thi da ngarra nan Judea. I kardu pana ngarra parramnhiriwak pumpanka pangu wardarra-nu pubanhimangkardunu parni da mange ngala ngala nhini nampirra thanam ngarra kardu thanthinpunkarr thurran-yu. ⁴ Mu nga. Nhinhi-ka marda ngatha nemnurt thurran kardu wurnangat the pumanhibathnu kardu Pule ngala thurran, nhini-ka mange ngala ngala-ka mere thama thurru ngarra kardu ngamere kanhi ngatha parnamkadhuk-yu. Mu pangu wardarra thamanu thurru ngarra kardu wurnangat pubanhimangkardunu puru-yu.” Pumamna ngathan ngarra nukunu kathu-yu Jesus. ⁵ Ngathan ngathan nukunu Jesus-ka mere da ngatha murrinh pumenabaththa Jesus wakal Yile neki nukunu-yu.

⁶ Bere Jesus kathu-ka mampirra ngarra ngathan nukunu, “Awu, ngay-ka mere da ngatha ngununu marra kanhi-yu, wurdha da ngatha. Mu nanki ngatha yida marda

numart-ka bere-ya, nuru weyida marra kanhi-nu ngathayu i da nakurlnu kama-ya. ⁷ Mu nga. Nanki-ka mere thu kuy kurunarra, wurda. Mu ngay-wa thu kuy parnamngayu, nhini ngay-ka murrinh-wa mampirra ngurran kardunu-yu da wiye da matha pumarntithuk pumpan-ya. ⁸ Mu nanki-ka puy nuru weyida da Jerusalem-nu da ceremony ngala pangu-nu-ya, mu ngay-ka kuguk da ngatha nganinu, mere ngurru nukun marra kanhi-yu, da-ka mere patha marra kanhi ngunurdurrnu-yu.”

⁹ Bere Jesus murrinh nhini thanguunu mampirra-ka nukunu-ka ngarra da Kelili da ngatha kardidha ngadha nhini-yu. ¹⁰ Mu ngarra ngathan nukunu-re punnungardurr-ka nhini nukunu Jesus-ka nungardurr deyida i pangu warda wangu nadha dini numerrnu da Jerusalem-nu mayern mampana-re nadha dini. Nukunu-ka mere nangkai ngadha marda merttha kardu wurnangat pilampirdarri pubengkardudha mayern nukunu. Mu mengkadarrathkaththa tharra.

¹¹ Bere, da ngarra ceremony ngala nhini ngarra kardu Jews wurnangat nimin pubemkardurdu warda-ka, kardu pule ngala ngala ngarra kardu Jews nukun piranaw-inhadhaththaneme Jesus-nu. I murrinh pumerradha purni ngarra kardu, “Ya. Ngarra kardu nukunu nhini-yu?” Kardu pule ngala ngala nhini kathu parrininthar-pudha purni-yu. ¹² Mu kardu wurnangat-ka murrinh ngarakngarak-te puddanayiththa purni nukunu-nu Jesus. I murrinh kanhi-wa pumenanudha pardi mange pigunu ngatha, “Nukunu-ka kardu patha nawa?” Mu ngamere deyida kathu-ka murrinh pumemnu, “Awu, nukunu-ka kardu mere thathpirr patha, nukunu-ka murrinh ngathayida dampirrayirrarart wurran ngarra kardu.” ¹³ Murrinh nginipunh nhini mani murrinh pumenanudha pardi murrinh ngarakngarak da matha-re, nhini kardu-

ka perrempunkumanham-weyida-neme ngarra kardu ku pule ngala ngala kardu Jews nhini-nu-ya.

Jesus Wurdanpunthethith Kardu Ngarra Da Church Ngala

¹⁴ Bere, da kanganu-wa ngatha ngarra da ceremony ngala nhini pirringkadhuktha, Jesus-ka kanardi warda ngarra da church ngala nhini-yu, i murrinh warda wurdininthethiththa dini ngarra kardu. ¹⁵ I ku pule ngala ngala nhini-ka pubemngakabat-da-matha-neme murrinh nhini ngarra Jesus thangunu merradha dini-yu. I murrinh pumemnungkuneme mange peneme ngatha, “Ya. Ngarra-re nukunu-yu the kanthin murrinh i da terert kanhi warda ngatha-yu? Murrinh kul nekineme-ka mere ngadha kanirduridha.”

¹⁶ Mu Jesus kathu-ka mampirruneme, “Murrinh kanhi ngarra ngurdannanthethith ngem-ka murrinh thathpi mere ngay, mu murrinh-ka ngarra Yile neki thangunu kathu, ngarra wurdangithuk ngay-yu. ¹⁷ Nga. Nanki ngatha da mange ngarra Yile neki nukunu narramariwak numpan-ka, nhini nanki-ka the warda numangibathnu murrinh thathpi kanhi ngarra ngurdannanthethith ngem-ka mere murrinh ngay thangunu, mu murrinh-ka ngarra Yile neki thangunu kathu. ¹⁸ Nga. Kardu nangkai ngatha kurdunthethith kurru murrinh thathpi mange nukunu ngatha-ka, nhini nukunu-ka marda manganart dim kardu ngamere kathu pariparlnu nukunu nhini-yu. Mu ngay deyida mani-ka murrinh ngarra Yile ngay thangunu kathu ngurdamyith ngurran, nukunu nhini-ya ngarra ngay wurdangithuk-yu. I murrinh thathpi kanhi ngarra ngay ngurdamyith ngurran-ka nhini-ka nanki-nu nariparlnu nuru Yile neki da matha. Ngay-ka murrinh thathpirr nganamnarrangerren, mere nganarrayirrat ngurru, wurda.

¹⁹ “Nga. Nukunu Moses nganaka murrinh law ngarra Yile neki thangunu kathu damnarranut, nawa? Mu kardu nanki-ka mere thatpirr murrinh numayit nuru murrinh law nhini-yu, wurda da matha. Nhini-ka thangu-dha ngay thu nungibatnu-yu?” Jesus kathu-yu mampirra.

²⁰ Bere kardu wurnangat nhini kathu-ka murrinh warda pumamna ngarra Jesus, “Awu, nhinhi pana-ka mere warda the nenubath murrinh namngarra thim pana kathu. Mu nhinhi-ka ku ngepan wiye kama kanamnhimardardi. Nangkal mana warda thu punhibitnu nhini-yu?”

²¹ Bere Jesus kathu-ka mampirra, “Ngay-ka kardu pulith ngampirnturt i mampatha da ngarra Saturday-re nawa? I nanki-ka numemngamardat nhini-yu. ²² I nga. Da murntak warra nukunu Moses mamnarra kardu wakal nugarn nuddunwitnu kardu thempith-nu. Mu kardu ngalantharr murntak thatpirr murrinh law nhini parramnarranut-ya. I nhini-ka da 8 thangunu ngarra kardu wakal nugarn bammat thangun-ka, nhini nanki-ka nuddanwit warda kardu wakal nugarn nhini-yu, i da ngarra Saturday ngatha yida-ya kardu wakal nuddanwit-yu. ²³ Mangini nhini mani nanki-ka da ngarra Saturday nuddanwit kardu wakal nugarn i mere ngarra numumadharrath nuru murrinh law pana ngarra Moses mam-ya banhiyuknu-ngadha-ngime pi da ngarra Saturday-yu. I ngay deyida da ngarra Saturday kardu pulith nhini mani mampatha, nhini-ka thangu-dha-wa thu kuy narnamnga ngay-yu kardu pulith nhini thangun mampatha-yu? ²⁴ Nga. Mere nukun wunkarra-re nubangimangkardu i nungirirda. Mu kardu nanki warra ngadha nubeyengkarnirn thatpirr nuru da mange ngarra ngay ngamam ngurran-ya. I mange nginipunh nhini mani

numarranu nuru ngarra kardu ngamere wanku-yu,” Jesus kathu-yu mampirra.

Jesus Mampirra Kardu Yile Neki Kathu Wurdanthuk Nukunu-yu

²⁵ Bere kardu ngamere pangu pardidha da Jerusalem murrinh warda pumenanudha purni mange pigunu ngatha, “Ya. Kardu nukunu pana kem-ka ku pule ngala ngala marda pumangankartneme parnam thu pubatnemen menu warda nawa? ²⁶ Mu nga. Nukunu-ka da pilampirdarri da matha wurdampirrayith dim i ku pule ngala ngala-ka mere ngarra da ngatha kubudhapneme i kumartaneme, wurda da ngatha. Kardu pule ngala ngala nhini-ka murrinh kama-ya pumamkaneme pumpan Yile neki kathu wurdanthuk nukunu-yu, kardu Christ kama-ya nukunu kem pangu-yu, i nhini weyida mere ngarra kumananeme nhini-yu. ²⁷ Mu nekingime-ka the-wa thumammathngime da ngarra nadha kathu dini nukunu kem pangu-yu, i nukunu-ka mere ngarra Yile neki thangunu kathu wurridha, mere kardu Christ thathpirr nukunu-yu, wurda. Mu nukunu thathpirr kardu Christ ngarra panheruyngimenu-ka nhini-ka mere nangkai ngadha the mabathnu kardu nukunu ngarra kathu kama purrunu-yu.” Nhini-wa murrinh pumenanudha pardi kardu kathu-yu.

²⁸ Bere Jesus-ka murrinh da ngatha wurdininthethiththa dini ngarra da church ngala nhini-yu. I bere murrinh lurruth ngala warda mampirradhay kardu pangu-nu pubinayepupnu. I mampirra, “Ya. Kardu kanhi nanki-ka the thathpirr numamngibath ngarra ngay kathu ngurrinidha-yu?” Nukunu kathu Jesus dampuntharrpu. “Nga. Ngay kanhi ngurrinidha-ka mere mange ngay thathpirr, wurda-wa. Mu ngay kanhi-ka Yile ngay kathu

wurdanngithuk. I nukunu-ka murrinh thathpirr-wa wurrangerren-yu. Mu nanki-ka mere the-wa numabath nukunu nhini-yu. ²⁹Ngay da matha the nganthin nukunu nhini-yu, nhini ngay-ka ngarra nukunu thanguu kathu ngunadha ngini. I nukunu kathu wurdanngithuk ngay da kanhi-nu-yu.”

³⁰ Bere murrinh nhini thanguu Jesus mampirra-ka kardu ngamere kathu pumertadha mana-wa, mu mere nangkal da matha methaptha nukunu-yu, wurda da ngatha. Nhini-ka wurlk ngarra Yile neki nukunu menadha wurrini-ka mere da ngatha merikerdektha. ³¹Mu kardu terert-ka murrinh warda pumenabaththa purni ngarra Jesus-yu ngarra Yile neki thanguu kathu wurdanthuk-yu. I murrinh pumenanudha purni mange pigunu ngatha, “Ya. Kardu pana kem-ka ngarra Yile neki kathu wurdanthuk thathpirr, nhini-ka da mange ngala ngala weyida mam wurran nhini-yu. Mu kardu Christ numi nimin deyida purrunu kathu, nhini-ka mange ngala ngala da matha pamanu purru mange piwewalnu ngarra kardu pana kem-yu?” I pumemnu mange pigunu ngatha, “Awu wurda, kardu pana kem-ka nukunu Christ thathpirr-wa, Yile neki kathu wurdanthuk thathpirr nukunu pana-yu.”

Ku Soldier Pumertadhaneme Jesus

³² Bere, kardu nugarn pana nan Pharisees-ya pubimpir-rayepup kardu wurnangat murrinh puddiniyiththa pardi murrinh ngarakngarak-te, nukunu Jesus-nu wakal Yile neki thanguu-wa nhini-yu. I nhini ku yilarn ngala ngalaka puddanpunkuthukneme ku soldier ngarra peneme Jesus-nu pumartanemenu.

³³ I bere Jesus kathu-ka mampirra ngarra kardu tert, “Ya. Ngay-ka da mere pirdithme nukun nganinu ngarra nanki-yu, i nhini thangunu ngay-ka ngurdi-nawurlnu ngarra nukunu deyida ngarra ngay wurdan-ngithuk kathu-ya. ³⁴ I da nhini thangunu nanki-ka ni-rangawinhadhathnu warda ngay-nu-yu, mu kardu nanki-ka mere ngarra nubangirdurtu, wurda. Nhini nanki-ka mere ngarra nuru da ngarra ngay wangu ngunungam ngem-yu, wurda.”

³⁵ Bere, ku pule ngala ngala nhini ngarra kardu Jews pigunu-ka murrinh warda pumenanudhaneme purne mange peneme ngatha, “Ya. Ngarra wangu nukunu-yu nungam dim ngarra nekineme mere ngarra nukun pubardurtne-yu? Da ngangka wangu kama pununu pi da ngarra nan-ya Greece i ngarra kardu nekineme ngamere parnapup pangu-ya. I da pangu da kama paninu i kardu purdunthethithnu pani-yu. ³⁶ Nukunu mannheneme-ka, nekineme pirranawinhadhathnemenu purru, mu kardu-ka mere ngarra nukun pubardurtne. I da ngarra nukunu pununu pi nekineme-ka mere ngarra purru-nukun-neme. Nukunu nhini-ka murrinh ngarra-wa-nu mam-yu?” Murrinh nhini-wa pumenanudhaneme parde peneme nhini kathu-yu.

Jesus Mampirra Murrinh Ngarra Kura Patha Ngarra Kardu Birnu Nukunu Purunu

³⁷ Bere da tiduk nhini warda wangu pirridha-ka da ngarra parnikerdeknun warda-wa da ceremony ngala nhini-yu.

I bere Jesus-ka dempirnturt warda i murrinh lurruth da matha mampirra ngarra kardu wurnangat pangu dinidha-yu, “Nga kardu. Nangkal ngatha kura-nu keralal ki-ka nhini-ka ngarra ngay warda kathu nurunganu

nhini-yu i kura warda nubagurduknu. ³⁸ Nga. Murrinh thathpi Yile neki nukunu yibim-ka kanhi-wa, ‘Kardu nangkal ngatha murrinh thathpi ngarra ngay mangabathnu purru-ka, nukunu nhini-ka mangini kura kamarl mani purdilalnu pi bere matha wangu ngarra ngepan nukunu, i kardu nhini-ka bere matha wangu birnu paninu nhini-yu. I kura kamarl nhini-ka ngarra ngepan nukunu kathu-wa purruwunu-yu.’” ³⁹ Jesus-ka murrinh kanhi-wa-nu mampirra Ngepan Yile neki nukunu ngarra da nakurl-te panimardardinu kardu nhini-ya ngarra Jesus murrinh pubinayepuptha pardi i murrinh pumenabaththa pardi. Mu da nhini-re-ka ngarra Jesus-te murrinh nhini mampirra-ka Yile neki-ka mere da ngatha wurdithuktha Ngepan ngarra nukunu-yu, nhini Jesus-ka mere da ngatha demardawiththa da ngarra Heaven-nu wangu-yu.

⁴⁰ Bere murrinh nhini thangunu kardu ngamere pumbinayepup ngarra Jesus mampirra, i murrinh warda pumenanudha pardi mange pigunu ngatha, “Ya. Nukunu kardu kanhi-ka ku prophet da thathpirr-ya ngarra nekingime thardinamardamardadhangime-ya.” ⁴¹ Mu kardu ngamere deyida kathu-ka pumenanudha purni, “Awu, nukunu da-ya Christ. Yile neki da thathpirr wurdanthuk nukunu kanhi-yu.” Mu kardu ngamere-ka murrinh numi deyida piyemam, “Awu, wurda-wa nukunu-yu. Christ-ka mere kunu nukun ki da nan kathu Kelili-ya. ⁴² Mu nhini-ka murrinh ngarra Yile neki nukunu yibim-ka kanhi-wa, ‘Christ-ka ngarra King David kathu parethbathnu. I nukunu buybatnu-ka da ngarra Bethlehem, da ngarra King David kardipuptha-ya.’”

⁴³ Bere nhini thangunu kardu-ka pumemyerryerr warda-wa. Ngamere-ka Jesus murrinh pumamnabath, i ngamere Jesus mere murrinh pumenabaththa. ⁴⁴ I

ngamere-ka pumertadha-wa, mu mere nangkai ngadha methaptha nukunu-yu.

Kardu Pule Ngala Ngala Mere Murrinh Pumenabaththa Jesus

⁴⁵ Bere, nhini thangunu-ka ku soldier pana ngarra Jesus-nu pumertadhaneme-ka puddamkawurl-wardaneme ngarra ku yilarn ngala ngala kardu Pharisees-nu punnayeymadha-wa-neme. I bere kardu peneme nhini kathu-ka pumampirruneme ngarra ku soldier nhini-yu, “Ya. Thangku-dha Jesus mere numertadhaneme-yu?” ⁴⁶ I ku soldier kathu-ka pumampirruneme, “Awu, kardu mere nangkai ngadha murrinh patha thatpirr kurduyith kani kardu nukunu pana mani mam kanam.”

⁴⁷⁻⁴⁸ Mu kardu Pharisees kathu-ka pumampirruneme, “Nankuneme deyida wanku damnarrukthukneme murrinh ngarra thatpi nukunu-re-yu? Nga. Nukunu-ka mere dengarruthukthaneme ngankuneme-yu. Ngankuneme-ka mere murrinh ngumanabathneme nukunu-yu. I kardu pule ngala ngala-ka mere deyida murrinh kumanabath kuru ngarra nukunu pangu-yu, wurda da matha. ⁴⁹ Nga. Kardu wurnangat pangu karnamkadhuk-ka murrinh thatpi ngarra nukunu pumamnabath pumpan, mu kardu-ka mere the thatpirr kumabath kuru murrinh law ngarra nekineme ngatha yida-yu, i nhini kardu-ka puntikerdek da-nu matha nhini-yu, Yile neki-re kathu,” kardu Pharisees kathu-yu pumamkaneme.

⁵⁰ Bere kardu Pharisees numi kardidha pangu da nukunu nan-ya Nicodemus-wa, kardu pana-ya ngarra da nhini warra wurrininadha ngarra Jesus. I bere nukunu nhini Nicodemus kathu-ka mampirruneme ngarra kardu Pharisees ngamere nhini-yu, ⁵¹ “Nga. Murrinh law

nekineme-ka kanhi-wa yibim-yu. Kardu-ka pubuynumar-dapaknemu kanhi warra kumparra ngarra nekineme i murrinh nukunu warra ngadha pubinayepupnemu murrinh da ngarra mange medha wurrini-ya. Mu nekineme-ka mere murrinh nukun pamaneme, ‘Nukunu-ka da wiye mam wurrin i dampirrayirrarart wurrin. Wurda da ngatha nhini-yu, mere pumana-nukun-neme murrinh nhini-yu. Mu marra-re warra ngadha-ka pubinayepupnemu nukunu nhini-yu.’”

⁵² Mu peneme kathu-ka pumamnaneme ngarra Nicodemus, “Ya. Nhinhi-ka darrikardu nukunu, i da Kelili deyida-dha kathu thunadha thini? Nga,” pumamnaneme. “Thirrangkanhinhhinhnu mani murrinh ngarra Yile neki nukunu yibimnangurkkurrk, i nhinhi dangkardunu-ka ku prophet-ka mere ngadha kuru da ngarra Kelili thanguu kathu-yu, wurda da matha.”

⁵³ Bere murrinh nhini thanguu-ka kardu wurnangat nhini-ka puddalath warda ngarra da-nu warda wangu.

8

Kardu Palngun Pumbertidha Purni Ngarra Jesus-nu

¹ Bere, Jesus-ka pangu warda wangu nadha dini da palyirr nan-nu Olive. ² Bere da thipinhire nhini da pankapurl-ka Jesus-ka wurdawurl deyida ngarra da church ngala. I kardu wurnangat puyemawerr ngarra nukunu. I kanawup i murrinh warda wurdininthethitha dini.

³ Bere kardu pana ngarra murrinh law Jews nukun puddininthethitha purni i kardu Pharisees, kardu palngun pumbertidha purni ngarra Jesus-nu. Kardu peneme nhini-ka pubangamkardurneme nigunu nhini ngarra kardu nugarn numi wangu kanamnginthawit-yu, karduka mere nangkun nigunu thatpirr nhini-yu.

Bere pangu warra kumparra pubankapakneme ngarra kardu terert nigunu nhini pirridha-yu. ⁴ “Pule,” pumamnaneme peneme kathu-yu ngarra nukunu Jesus-nu. “Kardu palngun kanhi karrim-ka ngankuneme ngubamkangkarduneme ngarra kardu nugarn numi wangu kanamnginthawit i kardu-ka mere nangkun nigunu thathpirr nhini-yu. ⁵ I ngarra murrinh law murntak yibim ngarra Moses thangu nu kathu damngarramut-ka nhini nganki-ka nguni palyirr ngubawelerrnu ngarni i nguddurinumunu i ngarra nigunu da mana pupupnu. Mu nganaka, ngarra mana warda thamanu nhinhi-yu?” Peneme nhini kathu-yu pumamnaneme. ⁶ Murrinh nhini pumamnaneme ngarra Jesus murrinh parraninaktuktha-mana-wa-neme i nhini nukunu-ka murrinh warda merdarrithak-mana-wa ngarra murrinh law Moses nukunu. I nhini peneme-ka puyerirdadha-mana-neme nukunu Jesus-yu.

Mu Jesus-ka dinidha warra-wa i dempinhikul i murrinh warda danirilidha dini mange ngarra nukunu-re ngarra putek. ⁷ Mu peneme-ka bere ngatha parranedharrpudhaneme parde ngarra Jesus murrinh ngarra kardu palngun nhini-nu-yu. Bere Jesus-ka pirret i murrinh warda mampirruneme, “Yu, mampa-ya nguni palyirr warda nubawelerrnemenume narne ngarra nigunu-yu. Mu kardu nangkal ngatha da wiye mere ngadha mebaththa kani-ka, kardu nhini-wa thu palyirr kumparra bayertnu ngarra nigunu karrim kanhi-yu.” ⁸ Bere Jesus-ka dempinhikul deyida i murrinh darntilil ngarra putek.

⁹ Bere murrinh nhini thangu nu pubimnayepupneme-ka nhini-ka kardu numi numingka warra ngadha punnirdurrdha kardu ngalantharr ngalantharr warra ngadha kumparra-yu i ngarra kardu palngun nhini da mana

numerrnge pirridha-yu wunku Jesus-yu parnampunku-partngintha.

¹⁰ Bere Jesus-ka dempirnturt warda i murrinh mamnge, “Ngarra kardu peneme-yu? Kardu-ka mere nangkal warda nguni palyirr banhiwuyunu-yu?” ¹¹ “Wurda, makardu pule,” nigunu kathu-yu mamna. I Jesus kathu-ka mamnge, “Yu bere-ya, ngay wanku-ka mere mampa nukun thupupnu nguni palyirr thangunu-yu. Mu nga. Thurrunu warda i da mange wiye-ka thanipartnu warda.”

¹² Bere nhini thangunu Jesus-ka murrinh deyida wurdampirrayith ngarra kardu wurnangat. I mampirra, “Nga kardu. Ngay-ka mangini thungku layit mani ngamlar-rang ngarrim kanhi kardu wurnangat kanhi-nu narnam. I kardu nangkal ngatha pangiriwaknu purru-ka, nhini nukunu-ka mere warda kurrulili ngarra da thipmam binhi, wurda da matha. Mu nukunu nhini-ka ngarra da tarangka da matha purrulilinu i da bere matha wangu birnu paninu.”

9

Jesus Mampatha Kardu Kamarrama

¹ Bere Jesus i pulangay nukunu-ka pangu warda wangu purnelilidhaneme. Bere Jesus kathu-ka bamkardu warda kardu kamarrama dinidha pangu da. Nukunu nhini-ka kardu kamarrama wurrinidha da ngarra marra-re kathu ngarra da nukunu-re bammat.

² Bere, pulangay nukunu Jesus-ka murrinh warda pumamnaneme, “Pule, thangku-dha nukunu bammat kardu kamarrama kanhi-yu? Nhini-ka yile i kale nukunu kama mange wiye kardinginthadha-yu, i mange nukunu kama mange wiye kardidha-yu? Kardu nangkal nimin da wiye kardidha-yu i nukunu warda kardu kamarrama wurran-yu?” Parramkadharrpuneme.

³ “Awu, mange mere nhini thangunu pana-yu,” Jesus kathu-yu mampirruneme. “Nukunu kamarrama kem kanhi-ka mere yileyile i kalekale nukunu thangunu mange wiye kaninginthadha, i mere mange nukunu thangunu mange wiye kanidha-yu, wurda da matha. Mu nukunu kardu kamarrama wurran-ka, nhini kardu-ka pubamangkardunu Yile neki da mange ngala mananu nukunu kanhi kem-yu. ⁴ Nga. Ngarra nanhthi ngungare damlarrang pirrim-ka nekineme-ka wurlk pumananemenu purru nukunu Yile neki-nu-yu, kardu nhini-ya ngarra ngay wurdanngithuk kanhi-yu. Mu da nakurlnu ngarra da thipinhi paruyinu-ka, nhini-ka mere warda nangkalk wurlk pamanu purru nhini-yu. ⁵ I ngarra ngay da ngatha nganam da ngarra putek ngala kanhi-ka, ngay-ka mangini thungku layit mani ngamnarralarrang ngurran kardu kanhi-nu narnam-ya.”

⁶ Bere murrinh nhini thangunu medha pirri-ka, Jesus-ka thade kanamme ngarra putek i manthudhuk putek thakthakmam warda nhini-yu. I mangankut warda i mamkawarlak warda ngarra kamarl nukunu kardu kamarrama nhini-yu. ⁷ I murrinh warda mamna, “Nga. Thurrunu warda pangu wangu i kamarl nenungkapurlnu ngarra kura palyirr pangu da nan Siloam.” [Murrinh Siloam mam-ka murrinh kanhi-nu-wa “wurdanthuk warda.”]

Bere nukunu nhini-ka pangu warda wangu nadha dini, i kamarl ngarra nukunu memnungkapurl i wurdawurl pangu deyida wangu ngarra da nukunu kardu kamarl patha warda wurrinibirlbirlidha. ⁸ I kardu pana ngarra pardipuptha manta ngarra da thelput nukunu, i kardu ngamere deyida wanku ngarra pubengkardudha pardi kardu kamarrama-re kardidha i ku maninu kardirrakaykaydha-ka, murrinh warda pumenanudha

purni, “Ya. Kardu kamarrama nhini kardidha-ka nhini da kurranmiribirl kathu, nawa? Kardu nhini ngarra ku mani kardinhekkaykaydhangime-ya.” ⁹ “Yu, nukunu da-ya,” kardu ngamere kathu-yu pumam. Mu kardu ngamere kathu-ka, “Awu wurda,” piyemam, “mere nukunu pana-yu. Pana-ka kardu numi deyida kamarl nginipunh nukunu deyida mani pana-yu.” Mu nukunu kardu nhini kathu-ka mampirra, “Yu, kardu-ka ngay da matha ngarrim kanhi-yu, kardu kamarrama nhini-ya ngarra ku maninu ngardinarrakaykaydha-ya.”

¹⁰ Mu kardu kathu-ka pumamna, “Thangku-dha-wa pana-yu kamarl patha pana kathu thirrimmiribirl-yu?” ¹¹ I nukunu nhini kathu-ka mampirra, “Kardu nugarn pana nganaka Jesus pumamkawadha pumpan, nukunu nhini-wa mamngingkawatha kamarl kanhi ngurranmiribirl-yu. Nukunu-ka nanhthi thade kanamme ngarra putek i manthudhuk thakthakmam i ngarra kamarl ngay mamngingkawarлак putek thakthakmam nhini-yu. I murrinh mamnga, ‘Nga. Thurrunu warda pangu wangu i kamarl nenungkapurlnu ngarra kura palyirr pangu da nan Siloam.’ I nhini ngay-ka pangu warda wangu ngurrinidha i memnungkapurl, i nhini-ka kamarl patha warda ngarrimmiribirl kanhi-ya.”

¹² “Mu ngarra-wa kardu nukunu nhini-yu?” Kardu nhini kathu-yu pumamna. “Ya, mere warda the mabath ngay-yu,” nukunu nhini kathu-yu mampirra.

Kardu Kamarrama Pumbertidha Purni Ngarra Kardu Pharisees-nu

¹³ Bere kardu pana ngarra kamarrama kardidha-ya kardu pumbertidha warda purni ngarra kardu Pharisees-nu warda wangu, kardu peneme nhini-ya ngarra pumeyittha purni murrinh law ngarra kardu Jews pigunu.

¹⁴ Bere da-ka Saturday-wa nhini-yu ngarra Jesus-te mampatha kardu kamarrama nhini-yu. ¹⁵ Bere kardu Pharisees nhini kathu-ka pumamna ngarra kardu nugarn nhini-yu, “Ya. Thangku-dha-wa nhinhi kamarl patha pana thirrimmirbirl-yu?” I nukunu nhini kathu-ka mampirra, “Ya. Kardu nugarn pana nganaka nanhthi putek thakthakmam mamngingkawarlak ngarra kamarl ngay, i nhini-ka kamarl memnungkapurl ngarra kura i kamarl patha warda ngay-yu ngarrimmirbirl kanhi-yu.”

¹⁶ Bere, kardu Pharisees ngamere-ka murrinh pumemnungkuneme, “Ya. Nukunu nhini-ka mungannhima-parlneme murrinh law ngarra nekineme-ya, i kardu kanhi karrim kamarl mamkawatha da ngarra Saturday-ya. Nhini mani nukunu-ka mere ngarra Yile neki thangununu kathu, wurda.” Mu kardu Pharisees ngamere deyida kathu-ka pumamkaneme, “Awu, nukunu ngatha kardu wiye kurru-ka nhini nukunu-ka mere kama kurru da mange patha kanhi mani mam wurranyu, wurda da matha.” I nhini kardu Pharisees ngamere-ka murrinh pumenabaththa pardi Jesus Yile neki wurdanthuk-yu, i ngamere deyida-ka wurda.

¹⁷ Bere, kardu Pharisees kathu-ka murrinh deyida parrantharrpu kardu nhini-ya ngarra kamarrama kardidha-yu. I pumamna, “Nganaka? Ngarra murrinh thamanu nhinhi-yu kardu pana-nu ngarra kamarl mamnhingkawatha-yu?” I nukunu nhini kathu-ka mampirruneme, “Nukunu pana-ka ku prophet-wa ngarra Yile neki thangununu kathu.”

¹⁸ Mu kardu Pharisees ku pule ngala ngala nhini-ka mere thathpurr murrinh pumenabaththaneme nukunu nhini-nu kardu kamarrama kardidha i kardu kamarl patha warda wurrinibirlbirlidha-yu. Nhini-ka pibimpirrukay-warda-ngintha kalekale i yileyile

nukunu-nu-yu. ¹⁹ I murrinh pumampirringintha, “Ya. Nukunu kanhi karrim-ka kardu wakal nankungintha ngarra nukunu-re bammat-ka kardu kamarrama? Mu thangu-dha-wa nukunu kanammirbirl kanhi warda-yu?” Parrampunkudharrpungintha.

²⁰ I peningintha kathu-ka mamngintha, “Yu, nukunu kanhi-ka wakal ngankungintha da-ya ngarra nukunu bammat-ka kardu kamarrama da matha. ²¹ Mu kardu ngankungintha mere warda the manginhabath kardu ngarra-re warda nukunu kanammirbirl kanhi-yu. Ngankungintha-ka mere the manginhabath nangkal kama mamkawatha kamarl nukunu-yu. Mu nukunu mani nadharrpuneme, nukunu-ka kardu mere mamay pana-yu kardu nugarn ngala-wa, i panankudhartnemeni mange nukunu da matha.”

²² Peningintha murrinh nhini mamngintha-ka nhini-ka demnginthanham ngarra ku pule ngala ngala nhini-nu-yu. Nhini ku pule ngala ngala-ka murrinh kanhi-wa da marra-re pumamkaneme, “Jesus-ka mere ngarra Yile neki kathu wurridha, i nukunu-ka mere thatpirr Christ-wa. Mu kardu nangkal ngatha murrinh pamanu, ‘Jesus-ka ngarra Yile neki kathu wurridha, i nukunu-ka Christ-wa.’ Nhini ngankuneme-ka ngurdungkarelnu-wardaneme kardu nhini-yu ngarra da church kathu i kardu nhini-ka mere deyida kanirdurdi nukun nhini-yu.” Nhini-wa murrinh-yu pubankapakneme ngarra ku pule ngala ngala nhini kathu-yu pumamkaneme. ²³ I da-ka nhini weyida peningintha demnginthanham-yu. I murrinh mamngintha, “Nukunu mani nadharrpuneme, nukunu-ka kardu mere mamay pana-yu kardu nugarn ngala-wa, i panankudhartnemeni mange nukunu da matha.”

²⁴ Bere, nhini thanguu kardu Pharisees nhini-ka pirrimnakay-deyida-neme kardu nhini ngarra

kamarrama-re kardidha-ya. I murrinh pumamna-deyidane-
neme, “Ya. Yile neki-ka murrinh ngarra nhinhi kathu
bimpayepupnu pi, nhini-ka murrinh thathpirr da matha
nangarrunemenu kathu-yu. Ngankuneme-ka the-wa
ngumamkabathneme kardu nhini-ya ngarra kamarl
mamhingkawatha-yu. Nukunu-ka kardu wiye-wa.”

²⁵ Bere, nukunu kardu nhini kathu-ka mampirruneme,
“Kardu wiye kama nukunu nhini-yu, ngay-ka mere the
mabath. Mu da numi kanhi da matha the nganthin
ngay-yu. Da marra-re ngay-ka kamarrama da matha
ngardidha, mu marra kanhi warda ngay-ka kamarl patha
warda ngurranmirbirl.”

²⁶ Mu peneme kathu-ka pumamnaneme, “Ya. Ngarra-
re mange nukunu nhini-yu mamhingkawatha kamarl
patha pana warda-yu?” ²⁷ I nukunu kathu-ka mam-
pirruneme, “Ya. Ngay-ka murrinh berengunh dha-
warra mamnarruneme, mu nankuneme-ka mere nub-
ingayepupthaneme. Mu thanguku deyida-nu murrinh
manarrunemenu-yu? Nankuneme deyida wanku nari-
wakenemenu nuru-yu nukunu nhini-yu?”

²⁸ Bere nhini thangunu ku pule ngala ngala nhini-ka
murrinh warda pumerdarrithaktha-warda-neme parde
ngarra kardu nhini kamarrama-re kardidha-ya. I murrinh
pumamnaneme, “Puy-ya nhinhi-ka thariwaknu thurru
kardu pangu Jesus, mu ngankuneme-ka ngarra nukunu
Moses da matha ngarramkariwakneme ngumpanka-
yu. ²⁹ Ngankuneme-ka the nganthinkaneme Yile neki
kathu ngarra Moses wurdininayiththa wurrini-yu, mu
nukunu kardu nhini Jesus-ka ngankuneme-ka mere da
matha the ngumabathneme ngarra kathu kardu nukunu
wurrinidha-yu.”

³⁰ Mu nukunu kardu nhini kathu-ka mampirruneme,
“Ya. Nankuneme-ka mere the mana-wa numabathneme

ngarra kathu kardu nukunu wurrinidha-yu, na? Nukunu da-ya kamarl ngay mamngingkawatha-yu. ³¹ Nga. Yile neki-ka mere binayewup kurru kardu wiye-yu. Mu Yile neki bimnayewup wurran kardu pana da matha ngarra murrinh thathpi nukunu mamnabath wurran i mange ngarra nukunu da matha darntiwak wurran. ³²⁻³³ I nukunu nhini-ka kamarl ngarra ngay patha warda mamngingkawatha, nhini nukunu da thathpirr ngarra Yile neki thangunu kathu-yu. Nekineme-ka mere thanayepuptha-ngadha-neme da ngarra marra-re kathu mange nginipunh kanhi mani ngay mamnga-yu kardu nangkal deyida mani mamkawatha-yu kardu kamarrama ngarra bammat-te kathu-yu.” Nukunu nhini kathu-yu mampirruneme.

³⁴ Mu peneme kathu-ka pumamnaneme, “Awu, nhinhi-ka mere ngarra thurdungankuyethithneme ngankuneme-yu. Mu nhinhi-ka da mange wiye da matha nebaththa thurrini ngarra da dammat-te kathu-yu.” Bere nhini thangunu ku pule ngala ngala nhini-ka puddankangkarel-warda-neme kardu nhini-yu ngarra da church nhini thangunu kathu-yu.

Jesus Murrinh Mampirra Kardu Mangini Kamarrama Deyida Mani Pumpan

³⁵ Bere, ngarra Jesus-te pamnayepup peneme nhini kathu puddankangkarelneme nukunu nhini ngarra da church thangunu kathu, nukunu Jesus-ka pangu warda wangu wurrininadha i bangarnurt warda nukunu nhini-yu. I murrinh warda mamna, “Nga. Nhinhi-ka murrinh namnabath thurran kardu pana-ya ngarra da Heaven thangunu kathu wurdanthut-yu?” ³⁶ I nukunu kathu-ka mamna ngarra Jesus, “Yu pule. Mu nangkal-wa kardu

nukunu nhini-yu, i nhini ngay-ka murrinh warda man-abathnu ngurru nhini-yu.”

³⁷ Bere Jesus kathu-ka mamna, “Nhinhi-ka kardu damkardu warra nukunu nhini-yu. I nukunu kardu-ka wurdampayith-wa pirrim marra kanhi-yu.” ³⁸ “Ba pule. Nhinhi da kanhi-yu.” Nukunu nhini mamna ngarra Jesus-yu. “Yu, ngay-ka murrinh thatpirr mampabath ngem Yile neki kathu wurdannhithuk nhinhi da kanhi-yu,” mamna. I nukunu kardu nhini-ka demnawinhipingkarl warda kumparra warra ngarra Jesus.

³⁹ Bere Jesus kathu-ka mamna, “Nga. Ngay-ka ngur-rinidha da putek ngala kanhi kardu-nu manmardawerrnu ngurru ngarra da mange wiye pumarntithuk pumpan-ya. I kardu ngatha da mange wiye parnipartnu i ngarra murrinh ngay pumangabathnu puru, nhini kardu-ka mangini ngarra thungku layit deyida mani tarangka purulilinu nhini-yu. Mu kardu ngatha da mange wiye mere parnipartnu-ka i murrinh-te mere pumangabathnu-ka, nhini kardu-ka nginipunh thipmam binhi da ngatha purulilinu, mangini kardu kamarrama deyida mani pamam pumpan.”

⁴⁰ Bere kardu Pharisees ngamere ngarra manta pirrinedhaneme-ka murrinh ngarra Jesus kathu pubimnayepupneme. I pumamnaneme, “Ya. Ngankuneme-ka kardu mangini kamarrama mani ngumpankaneme namngarruneme nhinhi-yu?”

⁴¹ Bere Jesus kathu-ka mampirruneme, “Nankuneme ngatha kardu mangini kamarrama mani narnedhaneme-ka i mere da ngatha the thatpirr numenabaththaneme da mange ngarra Yile neki nukun, nhini nankuneme-ka mere thatpirr numemaparldhaneme murrinh law nukunu-yu. Mu nankuneme-ka murrinh the warda nanthinkaneme murrinh law ngarra nukunu, i nhini

murrinh numamkaneme-ka, ‘Ngankuneme-ka kardu berengunh-wa mange ngankuneme da matha-re, kardu ngumpankabirlbirl-thathpirr-neme.’ Mu ngay murrinh manarrunemenu nankuneme-ka mere thathpirr nariwakneme nuru murrinh law ngarra Yile neki nukun, i da mange wiye da ngatha numamkabathneme numpanka, i nhini weyida kardu nankuneme-ka kardu mangini kamarrama mani numpankaneme nhini-yu.” Jesus kathu-yu mampirruneme kardu ngarra Pharisees nhini-yu.

10

Murrinh Kardu Ngarra Ku Thip Nukunu Dirranganpunpe Wurran

¹ “Murrinh kanhi-ka murrinh thathpirr-wa manarranu-yu,” Jesus kathu-yu mampirra. “Kardu nhini nganaka ngarra ku thip nukunu da bere matha wangu dirranganpunpe wurran-ka, ngarra nanhthi gate-te da matha kanardurdi da ngarra yard nhini-nu-yu. Mu kardu pana ngarra da fence nhini kanamkertkert-ka nukunu nhini-ka kardu darrarartka da matha nukunu-yu i mere ngadha kanirdurdi ngarra nanhthi gate-te-yu. ² Mu kardu nhini ngarra nanhthi gate-te kanardurdi-ka nukunu da matha ku thip dirranganpunpe wurran-yu.

³ “I kardu numi pana deyida ngarra nanhthi gate dirranganka wurran-ka, nanhthi mamnadharlurl wurran kardu numi pana-nu ngarra ku thip dirranganpunpe wurran-yu. I nukunu nhini-wa kanardurdi i ku thip-ka pubimnayewup murrinh thathpi ngarra nukunu-yu ngarra murrinh pigunu-re mampunkawadha wurran-yu. I ku thip nhini-ka numi numi kathu pibimnawat-yu ngarra nukunu nhini-yu i pungiwuy i mampunkayi

wurran da pangu warda wangu nhini-yu. ⁴ I yunganpun-wuy thangu-nu-ka nukunu nhini-ka kumparra wardarra wurran-yu i ku thip nukunu-ka tiduk kathu parrarntiwak pumpan, nhini ku nukunu-ka panganthawithenh thamarl ngarra nukunu-yu. ⁵ Mu ku thip nhini-ka mere nukun kariwak kuru kardu numi-yu, wurda da matha, nhini ku-ka mere kiradhawithenh nukun thamarl ngarra kardu numi nhini-yu, i pumerdarrarr nukun ngarra nukunu nhini thangu-nu-yu.”

⁶ Jesus-ka murrinh nhini mampirra murrinh wurdamnuyith-ya, mu kardu-ka mere thathpirr pumemartadha murrinh nhini-yu murrinh mampunkardarrath-wa.

Jesus Nanhthi Mangini Gate Mani Ngarra Ku Thip Nukun

⁷ I bere Jesus kathu-ka mampirra deyida, “Murrinh thathpirr-ka kanhi-wa manarranu-yu. Ngay-ka mangini nanhthi gate nhini mani-yu ngarra ku thip nukunu pibirdurdi-ya. ⁸ Mu nga. Ngarra ngay mere da ngatha ngurridha da putek kanhi, kardu ngamere parranirutuy-dha purni i murrinh thirrukduk kanhi pumerradha pardi ngarra kardu, ‘Ngay-ka Yile neki kathu wurdanngithuk.’ Mu kardu-ka parraniyirrararttha pardi, i kardu nhini-ka mangini kardu darrarartka nhini deyida mani ngarra ku thip mampunkapdap wurran. Mu kardu ngarra ngay-ka mere pubinarrayewuptha puyi kardu nhini-yu nginipunh ku thip mani mere kariwak kuru kardu darrarartka-yu i mere deyida kiradhawithenh thamarl ngarra nukunu-yu.

⁹ “Nga. Ngay-ka nginipunh nanhthi gate mani ngarra yard ku thip nukunu pibirdurdi-yu i ngarra pungawurr pumpan mi dhepdhep-nu-ya. I mange nginipunh nhini mani-ka kardu nangkai ngatha ngarra ngay purrun-ganu, kardu nhini-ka ngarra Yile ngay warra ngadha

purrunanu. I nhini Yile ngay-ka mayibirnunu kardu nhini-yu i birnu thathipirr warda paninu, i ngay-ka ngirrapenu ngurru nukunu nhini-yu. Nhini mani-wa ngay nginipunh nanhthi gate memnadharl. ¹⁰ Mu kardu darrarartka-ka pirriwat kathu ku thip da matha-nu mamkapdap wurran-yu i ku nungammirr wurran i nanhthi-re mungampekk wurran. Mu ngay-ka ngur-rinidha kanhi mananthibirnunu thathipirr, i nhini nanki-ka bere matha wangu birnu narninu.

¹¹ “Ngay-ka ngirranpunpe thathipirr ngurran ku thip ngarra ngay nukun. I ngay-ka ngurrapupnu ngarra ku thip ngay-nu-yu nhini ku-ka mere ngarra warda puyuwuwupnu. ¹²⁻¹³ Mu nga. Kardu numi nhini nganaka ngarra ku thip dirranpunpe wurran kardu ngathayida wurlk wurran ku mani da matha-nu, nhini nukunu-ka mere nginipunh ngay mani, wurda. Ku thip-ka ku mere nukunu thathipirr nhini-yu, i nhini nukunu-ka mere thathipirr kirranpe kani ku nhini-yu mangini ngay mani ngirranpunpe thathipirr ngurran. Mu ku were pulangarr ngatha kurru kathu ku thip nhini-nu, nhini nukunu-ka kaninpartnu warda ku thip-yu i tharra warda kunuwihat nukunu nhini-yu. I ku were pulangarr-ka ku thip numi warda marta i ku ngamere-ka pumerdarrarr warda puru nhini-yu. ¹⁴ Mu ngay-ka ngirranpunpe thathipirr ngurran ku thip ngarra ngay nukun-yu. Ku thip ngay-ka the nganthinpun i ku thip-ka the panthinngi ngay-yu. ¹⁵ I nginipunh nhini mani-ka Yile ngay-ka the kanthinngi ngay-yu i ngay-ka the nganthin nukunu-yu. Ngay-ka ngirranpunpe thathipirr ngurran ku thip ngay i ngay-ka ngurrapupnu ku nhini-nu-yu.

¹⁶ “I ngay-ka ku thip ngamere deyida wanku nganthin ngem ngarra yard numi-yu. I ku nhini-ka ngir-rarakaynu i manbertinu kathu. Ku ngamere nhini-ka

murrinh thathpi ngay pubingayepupnu i nhini ku-ka purunu warda kathu. I nhini ku terert warda ngatha marda ngala warda ngatha parninu i ngay da matha ngirranpe ngurru ku nhini-yu. ¹⁷ Yile ngay-ka marda thathpirr manganngert wurran ngay-yu nhini ngay-ka ngenumutnu i ngupupnu. I da nakurl ngurdingkabirlnu i ngurdinarrawurlnu birnu deyida. ¹⁸ Mu kardu-ka mere da ngatha nukun thu pungibatnu-yu, mu ngarra ngay da matha ngenumutnu-yu nhini kardu thu pungibatnu warda parni. Ngay da matha murrinh ngamanu ngarra ngay-re ngupupnu i ngarra ngurdingkabirl-deyida-nu-yu. Murrinh-ka nhini-wa Yile ngay mamnga-yu.” Jesus kathu-yu mampirra.

¹⁹ Bere murrinh nhini thangunu ngarra Jesus mampirra-ka kardu Jews-ka perremkabirr deyida mange pigunu. ²⁰ Kardu ngamere-ka murrinh kanhi-wa pumenanudha pardi, “Ya. Kardu kanhi karrim-ka ku ngepan wiye kanthin wurran, nukunu-ka pelpith wiye-wa. Thangku-nu nubimnayewup numpan nukunu-yu?”

²¹ Mu kardu ngamere kathu-ka murrinh pamam, “Kardu wanku ku ngepan wiye-ka mere kaningerren nginipunh nukunu pana mani-yu, wurda. I ku karrath-ka mere ngarra mangkawatha kamarl ngarra kardu kamarrama-yu, wurda da matha.”

11

Murrinh Ngarra Nukunu Lazarus Yibimpup

¹⁻² Murrinh kanhi-ka murrinh ngarra Lazarus nukunu ngarra da nan kardipuptha-ya, Bethany. I munak nukunu Mary i Martha pangu deyida pardepuptha-yu. Nigunu Mary pana-ka kardu nhini-ya ngarra nanhthi oil wunku kangunu patha nimin dammewewu ngarra me nukunu Jesus i nanhthi pemarr nigunu-re dilangammertum.

Bere nukunu nhini Lazarus-ka nanhthi matharr ngala warda manganart. ³ I nhini munak nukunu-ka murrinh warda puddannathuk ngarra Jesus-nu. I murrinh-ka kanhi-wa pumamna, “Pule, kardu pulangay nhinhi-ka kardu matharr ngala warda yibim.”

⁴ Bere Jesus murrinh nhini binthepup thangunu-ka murrinh kanhi warda mam-yu, “Nga. Nanhthi matharr ngala nhini thangunu-ka kardu-ka the pumabathnu Yile neki-ka ngala-wa thathpirr dinnhengime. I ngana deyida kardu-ka the pumangibathnu ngay, kardu wakal ngarra Yile neki nukunu-ka, kardu ngala deyida nganam kanhi-yu. Mu nukunu nhini Lazarus-ka mere kungurrkurrk nukun pirdithme i mere kupup nukun ngarra matharr nhini thangunu-yu.”

⁵ Bere Jesus-ka ngala thathpirr marda menarttha wur-rini pigunu nhini-yu, Martha, Mary i nukunu Lazarus. ⁶ Mu murrinh nhini ngarra Lazarus matharr pamnayepup thangunu-ka Jesus-ka da ngathparr da ngatha kardidha. I da-ka ngunga perrkenku wurrinirrittha pangu da.

⁷ I bere nhini thangunu-ka murrinh warda mampir-runeme ngarra pulangay nukunu-yu, “Ya peneme. Ka. Purdiwurlneme da nan-nu Judea warda wangu.” ⁸ “Ya Pule, thangu-ku-nu?” Peneme kathu-yu pumamnaneme. “Kardu pangu-ka nguni palyirr-te pubenhiwelerrdha-ya. Mu thangu-ku-nu thurdiwurlnu pangu-yu?”

⁹ Mu Jesus kathu-ka mampirruneme, “Nga. Nanhthi ngunga-ka da pirdithme-nu damlarrang pirrim nawa? Da ngarra pankapurl thangunu kathu i ngarra kanarnum da mana nanhthi damlarrang-yu. I kardu ngatha kur-rulili ngarra ngunga-ka nhini nukunu-ka purrubirlbirlnu tarangka da matha i mere ngarra buywath nukun kurru nhini-yu. ¹⁰ Mu kardu ngatha kurrulili ngarra da thip-mam binhi-ka nhini nukunu-ka kardu buywath-wa purru

nhini-yu, nhini nanhthi ngunga-ka mananhthi-wa nhini-yu.” ¹¹ I bere Jesus-ka murrinh deyida mampirruneme, “Nga. Nukunu Lazarus pangu, kardu pulangay nekineme-ka kardu ngurrnguwarl warda yibim. Mu ngay-ka ngurrunanu i mardurtnu warda nukunu-yu.”

¹² I peneme kathu-ka pumamnaneme, “Pule, kardu ngurrnguwarl ngatha yibim-ka nhini nukunu-ka patha deyida pinu, nawa?” ¹³ Mu pulangay nukunu nhini Jesus-ka pamamka-mana-wa-neme kardu nukunu Lazarus-ka ngurrnguwarl mana-wa yibim. Mu ngarra Jesus-te murrinh nhini mampirruneme-ka kardu the kanthidha wurrini kardu yibimpup thathpirr nukunu-yu. ¹⁴ Mu nhini Jesus-ka murrinh thathpirr warda mampirruneme, “Awu, nukunu-ka kardu yibimpup warda-wa. ¹⁵ Mu nga. Ngay-ka le warda ngemnarruneme nankuneme-nu. Ngay-ka mere wunkarra-re pirtpirt nguninadha pangu ngarra Lazarus-nu, nhini ngay-ka da mange ngala thathpirr nganankungkarnmenu, i nhini nankuneme-ka murrinh ngarra ngay thathpirr numangabathnmenu nuru. Ka. Purruna-warda-neme ngarra nukunu-nu.”

¹⁶ Bere nukunu Thomas, kardu pana-ya murrinh kanhi pumengkawadhadha purni Didymus-ya, murrinh warda mampirruneme ngarra pulangay ngamere-ya, “Ka, purru-warda-neme i pubanhirikerdeknmenu marda ngala da matha wunku Pule nekineme.”

Jesus Da Matha Kardu Mampunthibirnu Thathpirr Wurrin

¹⁷ Bere, Jesus i pulangay nukunu-ka pangu warda wangu punnadhaneme da nan-nu Bethany. Bere ngarra parramkaruy-re-neme-ka Jesus parrantherr kardu-ka pingampup wardarra da 4 ku nginipunh Lazarus nukun yungurrkurrktha ngarra weyi palyirr. I da denadhaptha warda pirri.

¹⁸ Bere da nhini Bethany-ka da manta pana ngarra da nan, Jerusalem. ¹⁹ I kardu terert da Jerusalem thangunu kathu purnirrudha ngarra Martha i Mary kardu parrampunkuwinhimardarnparn i kunungingki pardidha ngadha ngarra da thelput piguna. I nhini ngathan piguna-ka kardu yibimpup warda-wa.

²⁰ Bere, ngarra nigunu-re Martha panthepup Jesus-ka wurrinidha warda kathu, nigunu-ka nungamnardurr warda wangu kardu bamardabinu. Mu Mary-ka ngarra thelput da ngatha dinidha. ²¹ Bere bangammardabi i Martha kathu-ka mamna ngarra Jesus, “Pule. Nhinidha ngatha thanidha da kanhi, nhini ngathan ngay-ka mere yungipuptha-wa. ²² Mu ngay-ka the da ngatha nganthin Yile neki-yu da mange pampamutnu ngarra murrinh thadharrpnu-yu.”

²³ Bere Jesus kathu-ka mamnge, “Nga. Ngathan nhinidha kardu purdingkabirl-deyida-nu.” ²⁴ Mu Martha kathu-ka mamna, “Yu bere-ya. Ngay-ka the nganthin da nakurlte-nu nukunu-ka pewirnturtntnu ngarra kardu wurnangat warda ngatha-re pewirnturtntnu ngarra da putek ngala kanhi-re panirikerdeknu.”

²⁵ I Jesus kathu-ka mamnge, “Nga. Kardu-ka ngay da matha kardu ngurdanpunkarlbirl ngurran-yu i kardu thathpirr mampunthibirnu ngurran. I kardu nangkalgatha murrinh thathpi ngarra ngay mangabathnu purru, nhini ngay-ka mayibirnunu thathpirr kardu nhini-yu. I ngarra nukunu-re pupupnu thangunu da ngarra putek ngala kanhi-ka nukunu nhini-ka kardu bere matha wangu panibirnunu ngarra Yile ngay wangu-yu. ²⁶ I kardu nhini ngarra bere matha wangu birnu paninu, i ngarra murrinh thathpi ngay da matha mangabathnu purru-ka nhini ngepan nukunu-ka mere thathpirr kanirikerdek nukun. Mu kardu-ka bere matha wangu ngepan birnu

paninu-yu. Murrinh kanhi ngamam ngarrim-ka murrinh-ka namngabath thathpirr thirrim?”

²⁷ “Yu Pule,” nigunu kathu-yu mamna. “Ngay-ka murrinh mampabath ngarrim nhinhi-ka Christ-wa, kardu pana-ya ngarra Yile neki kathu mam wardarra purduthuknu da ngarra putek ngala kanhi-yu. I ngay-ka murrinh mampabath nhinhi-ka wakal ngarra Yile neki nukunu.”

Jesus Kardinakarrktha Lazarus-nu

²⁸ Bere nhini thangunu nigunu Martha-ka wurdawurl ngarra da. I murrinh dantherr warda ngarra munak nigunu, murrinh mange piguna da matha. I mamnge, “Ya Mary. Kardu Pule-ka kanhi warda kathu kurran, ngathparr tharrngini da ngatha. I nukunu kardu-ka dempadharrpu-wa.”

²⁹ Bere, murrinh nhini bimngeyepup thangunu-ka, nigunu Mary-ka dempirnturt warda i pirtpirt da matha nungamnardurr kardu bamardabinu-wa. ³⁰ Mu Jesus-ka mere da ngatha deruydha ngarra da nhini Bethany-ya. Mu nukunu-ka pangu da ngatha kardidha ngarra Martha bangammardabi.

³¹ Bere, kardu pana ngarra thelput pardingkadhuktha ngarra Mary kardu purningkayiththa pardi, pubamkardu nigunu nungardurr pirtpirt da matha. I pamam mana-wa nigunu-ka ngarra da weyi palyirr-nu mana wangu pununu pi du-nu panikarrknu pangu-yu. I nhini kardu-ka perrempirnturt deyida i parrarntiwak warda nigunu-yu.

³² Bere, Mary-ka nungamnawinhat pangu-yu ngarra Jesus kardidha-ya. I bere bamkardu nukunu-yu i bamnabat warda ngarra me nukunu kumparra warra. “Pule,” nigunu kathu-yu mamna. “Nhinhi-dha ngatha thanidha da kanhi, nhini ngathan ngay-ka mere yungipuptha-wa.”

³³ Bere ngarra Jesus-te bankardu nigunu du kardikarrktha i kardu pana deyida ngarra parrarntiwak du pardikarrktha, nukunu deyida wanku kardu dammardathin ngala da matha nhini-yu. ³⁴ I murrinh warda mampirra, “Ya, ngarra wangu kardu-yu ku nginipunh ningampup-yu?” I pumamna, “Ka, purrunungime pangu i ngam-pangkardanu ngarra ku nginipunh yibim-yu.”

³⁵ Bere Jesus-ka du warda kardikarrktha. ³⁶ I kardu pub-amkardu Jesus-yu, i murrinh pumemnu, “Yu, nukunu-ka marda thathpirr-wa merttha wurrini nukunu nhini-yu.” ³⁷ Mu kardu ngamere kathu-ka pamam, “Nukunu-ka kardu kamarrama mamkawatha nawa? I nukunu da kanhi ngatha kanidha-ka, nhini nukunu-ka mewathadha-wa kardu kanhi-yu i mere-wa yungipuptha nhini-yu, nawa?”

Jesus Wurdankabirl Lazarus

³⁸ Bere, Jesus-ka dammardathin ngala deyida. I nukunu-ka pangu warda wangu wurrinidha ngarra ku nginipunh nukunu Lazarus yungurrkurrk-yu, da weyi palyirr-ya wunku nanhthi palyirr wululuthpe ngala ngarra denadhaptha pirri.

³⁹ Bere Jesus kathu-ka mampirra, “Nga Nuddururt nanhthi palyirr wululuthpe ngala karrim pana-yu.” “Mu Pule,” nigunu Martha kathu-yu mamna. “Ku nginipunh ngathan ngay-ka da 4 yungurrkurrktha kanhi-yu, i ku-ka wunmuk warda nhini-yu.” ⁴⁰ I bere Jesus kathu-ka mamnge, “Nga. Ngay-ka murrinh mampa mana-ya murrinh ngarra ngay ngatha nangabath thurru-ka, nhini da-ka dangkardunu warda thurru da mange lurruth ngala thathpirr warda ngarra Yile ngay nukun-yu.”

⁴¹ Bere kardu-ka nanhthi palyirr wululuthpe ngala nhini-ka puddanturt warda. Bere Jesus-ka kangkarl mamka warda i murrinh warda mam, “Yile, nhini-ka

patha-wa dimngayepup ngay-yu. ⁴² Ngay-ka the ngan-thin nhinhi-ka bere matha wangu dimngayewup thurran. Ngay-ka murrinh kanhi mampa ngarrim-ka nhini kardu kanhi kibim-ka the warda pumanhibathnu nhinhi-ka thurdanngithuk ngay-yu da kanhi-yu, i ngay-ka da mange mere ngama ngurru da mange ngay ngatha-yu.”

⁴³ Bere murrinh nhini thangunu Jesus-ka lurruth warda pirrimkay, i mam, “Lazarus, thewirnturt kathu i thurru warda kathu.” ⁴⁴ Bere, nukunu nhini Lazarus-ka dempirnturt warda i yungawuy warda kathu ngarra da weyi palyirr nhini thangunu kathu-yu wunku nanhthi kaligu ngarra pumamlalarr thangunu ngarra mange, me i pelpith nukunu. “Ya.” Jesus kathu-yu mampirra. “Nanhthi kaligu warda nuddunarerethtereth ngarra nukunu-yu, i kardu-ka purrulilinu thathipir warda.”

⁴⁵ Bere, kardu terert nhini ngarra da Jerusalem kathu purnidha i ngarra Mary parramngeruy-ka pubangammangkardu da mange ngala thathipir nhini ngarra Jesus wurdankabirl Lazarus-yu, i murrinh warda pumamnabath Jesus kardu wakal ngarra Yile neki nukunu thathipir nhini-yu. ⁴⁶ Mu kardu ngamere-ka puddawurl pangu deyida da Jerusalem-nu i parnampirratharrmu warda ngarra kardu Pharisees murrinh ngarra Jesus wurdankabirl Lazarus-yu.

12

Mary Dammewewu Nanhthi Oil Kangunu Patha Ngarra Me Nukunu Kangkarlmawu

¹ Bere, da Passover nhini-ya da ngala-ya, da-ka manta warda wurrinidha, da 6 warda wangu pirridha. I bere Jesus i pulangay nukunu-ka pangu warda wangu purnedhaneme da nan-nu-ya Bethany, da ngarra nukunu Lazarus

kardipuptha-yu, kardu nhini-ya ngarra Jesus wurdank-abirl ku ngarra birrbirr thangunu kathu yungurkkurrktha.

² Bere da nhini da kardu pangu warra pumam-nawathawatha mi dhepdhep Jesus-nu-yu. I nigunu Martha wanku, munak nukunu Lazarus-ya mi daniramutmuttha wurrini kardu ngarra mi pirrinimurrktha. I nukunu Lazarus-wa ngarra Jesus manta mi dinininthamurrktha ngarra thelput pigunu-yu.

³ Bere nigunu Mary-ka wurrininadha ngarra Jesus wunku nanhthi oil kangunu patha nimin-ya ngarra nanhthi pul ngala-re. I bere nanhthi nhini-ka dammewewu ngarra me nukunu Jesus i nanhthi pemarr nigunu-re dilangammertum. Nanhthi oil nhini pay mam-ka ku mani ngala-wa manganart nigunu-yu, i murrinh nhini-ka nan-wa nard. I ngarra nigunu-re nanhthi oil nhini dammewewu-ka nanhthi kangunu patha nhini-ka wurrinuwuydarridha kangunu ngala da matha ngarra da thelput inside nhini-yu.

⁴ Mu kardu pulangay nukunu numi Jesus nan-ya Judas Iscariot, kardu nukunu nhini-ya ngarra da nakurl-te Jesus dampirramut ngarra kardu wiyenpun, nukunu nhini-wa murrinh warda mam, ⁵ “Ya. Thangku-dha nanhthi oil pangu-yu dammewewu ngarra Jesus-yu? Nanhthi-ka wurdanpi-wa. Mu nanhthi pangu-ka thelim medha ku mani ngala-nu thathpirr, i nhini-ka kardu terert ngarra mananhthi-wunka ku mani nhini derramuttha-yu.”

⁶ Mu nukunu Judas Iscariot nhini-ka kardu mere thathpirr derramardathintha wurri kardu ngarra mananhthi-wunka-nu-yu, wurda da matha. Mu nukunu thathpirr-ka kardu darrarartka-wa. I nukunu-ka ku mani ngarra pulangay nukunu Jesus merrubaththaneme wurrini i ku

mani ngamere nhini menkungkapdapthaneme wurrini ku nukunu da matha-nu ku mani nhini-yu.

⁷ Mu bere Jesus kathu-ka mamna, “Awu, pama da pi. Nigunu-ka nanhthi kanhi mengayittha dini da marra kanhi-nu-yu. I nigunu-ka mamngawathawatha wardarra kardu nanhthi nginipunh ngay-nu-yu pubangibirru-yu.

⁸ Mu kardu pana ngarra mananhthi-wunka-ka kardu bere matha wangu parningkadhuknu kanhi, mu ngay-ka mere ngani nukun ngatha ngarra nankuneme kanhi-yu.”

⁹ Bere kardu wurnangat, kardu Jews-ya, puyemnayepup Jesus kardidha da ngarra nan Bethany. I bere kardu nhini-ka da nhini da-nu warda wangu purninadha Jesus-nu pubangkardunu. I nukunu Lazarus wanku purninadha pubangkardunu, kardu pana-ya ngarra ku putek yungurrkurrktha i Jesus wurdankabirl.
¹⁰⁻¹¹ Bere kardu wurnangat nhini-ka murrinh warda pumamnabath Jesus-yu da mange ngala nhini thangunu Lazarus wurdankabirl-yu. I kardu warda parriniriwaktha purni Jesus-yu i mere warda pubirrayewuptha puyi ngarra ku yilarn ngala ngala-yu. I nhini ku yilarn ngala ngala-ka murrinh warda puddanayiththa purni murrinh mange peneme ngatha da mange ngarra-re Jesus i Lazarus thu punkubatninthanu-yu.

Kangkarlmawu Nadha Dini Da Jerusalem-nu Ngarra Ku Tangki-re Pinthanhinganardarridha

¹² Bere da thipinhire nhini warda kardu wurnangat ngarra pubemkardurdu Jerusalem warra i pardimar-damadadha da ngala nhini-nu da Passover-ya, kardu warda puyemnayepup Jesus-ka nadha dini da Jerusalem-nu.

¹³ I bere kardu nhini-ka nithinu mulurn thay wath mani pumunibewaththa purni i pangu warda wangu purninadha Jesus-nu pubangammardabi nanhthi wunku mulurn nithinu. I murrinh-ka kanhi-wa purnikaykaydha-yu, “Mampa, pariparl-warda-ngime ngarra Yile neki wangu-yu. I kardu kanhi deyida wanku kurran pariparlningime-yu. Yile neki kathu wurdanthuk nukunu-yu. Mampa, pariparl-warda-ngime kardu kanhi ngarra ku Pule ngala thathpirr pinhenungime da ngarra Israel-yu.”

¹⁴ Bere Jesus-ka wurrinilidha bankardu ku tangki wakal i kanala i pinthanhinganardarridha warda mangini murrinh murntak mani parrarntilil-yu murrinh thathpi Yile neki nukunu-ya yungurrkurrktha ku prophet thangu-yu. I murrinh-ka kanhi-wa parrarntilil-yu, ¹⁵ “Kardu pana ngarra da nan narnam Zion, kardu-ka mere nenham nukun. Mu nga. Kanhi kurran ku Pule ngala nanki ngarra ku tangki wakal kanthimnganardarri.”

¹⁶ Mu pulangay nukunu Jesus-ka mere thathpirr pumemartadhaneme da mange terert nhini da nhini-re-yu, wurda. Mu da nakurl-te ngarra Yile neki-re wurdankabirl Jesus i kanthinmardawith-ka peneme-ka murrinh puddamkayerr-warda-neme murrinh nhini ngarra da murntak warra ku prophet parrarntilil-yu murrinh ngarra Jesus-nu-yu. I murrinh nhini-ka da-ka murrinh da thathpirr warda mam nhini-yu.

¹⁷ Bere kardu wurnangat nhini ngarra nangkanga pubamkardu Jesus pirrimnakay Lazarus da ngarra mintilbith thangu-kathu i wurdankabirl-yu murrinh nhini-ka kardu pubanlang i parrintheleerrdha warda purni ngarra kardu terert-yu. ¹⁸ Da-ka nhini weyida kardu wurnangat purninadha ngarra Jesus-nu pubangammardabi-

yu. Kardu-ka puyemnayepup weyida mange ngala nhini ngarra Jesus wurdankabirl nukunu Lazarus-yu.

¹⁹ Mu kardu pana kardu Pharisees-ya murrinh pumena-nungkudhaneme purne, “Nga, nekineme-ka mere ngarra kama pubudhapneme Jesus-yu. Nukunu-ka kardu wur-nangat wardarra parrarntiwak pumpan.”

Kardu Da Greece Thangunu Kathu Piranawinhadhaththa Purni Kangkarlmawu-nu

²⁰ Bere kardu ngamere deyida wunku da nan thangunu kathu-ya Greece purnidha da Jerusalem-nu-yu i da Passover ngala nhini-nu pardimardamardadha i Yile neki-nu pariparlnu parni.

²¹ Bere kardu nhini-ka purninadha ngarra nukunu Philip i murrinh pumamna, “Ya Pule. Kardu nukunu nhini Jesus ngubangkardunu.” Nukunu Philip nhini-ka da nan thangunu kathu nadha dini da Bethsaida, da ngarra Kelili da ngala thathpirr-ya.

²² Bere Philip-ka wurrininadha ngarra nukunu Andrew i murrinh nhini mamna. I penintha warda ngatha wur-rinininthadha ngarra Jesus-nu warda i murrinh pumam-nanintha, “Ya Pule. Kardu pangu kathu perrempadhar-rpu parnam.”

²³ Bere Jesus kathu-ka mampirrunintha, “Ya penintha. Ngay da matha kardu darrikardu nanki thathpirr-yu. I da-ka manta warda-wa Yile neki panankarrnu-yu ngay da matha kardu Pule ngala thathpirr-yu. ²⁴ I nga,” Jesus kathu-yu mampirra ngarra kardu. “Murrinh thathpirr kanhi manarranu-yu. The mana nanthin nawa mi kamarl-yu. Kardu-ka mi bangammirr ngarra putek i mi-ka wurdarnturturt, i mi terert warda memkalele wurran. Mu mi kamarl nhini mere ngatha bebirrdha-ka mi-ka numerrnu da matha pirrangidha i nhini-ka kekupkup wiye warda nhini-yu. ²⁵ Mangini nhini deyida mani

kardu pana ngarra numerrnu kanam-ya i mange nukunu da matha memnurnarna wurran, nukunu nhini-ka da nakurlnu pupupnu. Mu kardu pana deyida mani ngarra pamnuyekum wurran, i kardu ngamere mampunnarna wurran-ka, nukunu nhini-ka kardu bere matha wangu birnu paninu da nakurlnu-yu.

²⁶ “Nga. Kardu nangkalk ngatha ngay-nu wurlk man-ganu purru-ka nhini nukunu-ka kardu bere matha wangu pangiriwaknu pani i mangirartnu purru i ngarra ngay da matha paninu-yu. I nhini Yile ngay-ka kardu ngala warda bupaknu kardu nhini-yu.”

Kangkarlmawu Wurdamnuyith Kardu Thu Pubatnu

²⁷ Bere Jesus kathu-ka murrinh numi deyida mampirra, “Nga. Ngay-ka damngimardathin warda dim ngala da matha. I thangu murrinh mananu ngarra Yile ngay wangu-yu? Murrinh kanhi kama mananu, ‘Yile, dudhap mani da tetemanthay pana ngarra wurrannga kathu-yu.’ Mu wurda, murrinh nhini-ka mere ngarra mana. Ngay-ka ngurrinidha kanhi da tetemanthay nhini-nu-yu ngarra pangilurturtnu-re-yu. ²⁸ Yile, thenungkarrnu kardu ngarra wurnangat da matha nhinhi-ka kardu Pule ngala thatpirr thim.”

Bere nhini thangunu-ka murrinh dimngeng da ngarra Heaven thangunu kathu-yu. I murrinh nhini-ka mam, “Ngay-ka berengunh-tha warra ngemnungkarr kardu Pule ngala ngem. I ngay-ka ngenungkarr-deyida-nu.” ²⁹ Bere kardu wurnangat ngarra pangu da pirringkadhuktha-ka pubinthe pup murrinh nhini dimnangeng i pumemnu mange pigunu ngatha-yu, “Ya, pana-ka thu malarntath-wa dinimirmirrdha.” Mu kardu ngamere kathu-ka pumemnu, “Awu, pana-ka ku angel-wa murrinh mamna-yu.”

³⁰ Mu Jesus kathu-ka mampirra, “Murrinh dimngeng pangu-ka nanki-nu nubinanayepuptha, murrinh nhinika mere ngay-nu. I nanki-ka the da matha numabathnu Yile ngay kardu Pule ngala thathpirr dimnarra-yu. ³¹ I da-ka manta warda wurran kathu ngarra nukunure purdungkarelnu warda ku karrath-yu i kardu wiyenpun ngarra nukunu kanhi parrarntiwak pumpan purdunkartelnu purru-yu. ³² I da-ka manta warda kathu wurran ngarra kardu wiyenpun kathu pangiwirnturtnu pumangingkalenu-yu, i da nhini thangununu ngay-ka ngirrarakaynu kardu wurnangat warda ngatha ngarra ngay kathu purunganu.”

³³ Jesus-ka murrinh nhini-ya mampirra nhini kardu terert-ka the pumebaththa warda pardi kardu wiyenpun-ka pubarderdenunu nukunu da matha ngarra thay i pawirnturtnu i pupup da-nu mana.

³⁴ Bere kardu wurnangat nhini kathu-ka murrinh pumamna ngarra Jesus, “Nga. Murrinh ngarra ngalantharr murntak nganki parrarntilil-ka kanhi-wa murrinh-yu, ‘Nukunu Christ, kardu pana-ya ngarra Yile neki kathu purduthuknu-ka, kardu bere matha wangu birnu paninu.’ Mu nhinhi namngarra-ka kardu ngarra da kangkarl kathu thurdamngarrathut, i kardu-ka panhiwirnturtnu i thupup da-nu mana. Mu nganki-ka mere murrinh ngumanhimarta-wa. Nhinhi da kama kardu Christ-yu, i kardu numi deyida kama da nakurl kangarraruyunu.” Pumamna kardu kathu-yu.

³⁵ Bere Jesus kathu-ka mampirra, “Ngay-ka mangini thungku layit mani ngamnarralarrang ngurran kardu kanhi-nu narnam-ya. Mu ngay-ka da kunungingi da ngatha nganinu i nhini ngay-ka nganinanpartnu warda da ngarra putek ngala kanhi thangununu-yu. Nhini nanki-ka narnililinu warda ngarra da tarangka nhini da matha

wangu, nhini da thipmam binhi-ka mere ngarra narnilili, da manankayip nukun da matha da thipinhi mallu-yu. ³⁶ Murrinh ngarra ngay da matha numangabathnu nuru, ngay kardu ngarra da tarangka ngamnarralarrang ngurran-ya ngarra ngay da ngatha-re ngarnam ngarra nanki. I nhini kardu nanki-ka kardu ngarra da tarangka da matha nurulilinu.”

Bere ngarra Jesus murrinh nhini darntikerdek-ka, nukunu-ka pangu warda wangu nadha dini da ngarra kardu mere nangkal berdurttha-yu.

13

Jesus Menkumepurldhaneme Wurrini Me Ngarra Pulangay Nukunu

¹ Bere, ngarra da putek ngala kanhi kardidha-ka, Jesus-ka marda thathpirr menarttha wurrini kardu pulangay nukunu da bere matha wangu-yu i ngarra yibimpup da mana.

Bere, da-ka manta warda pirridha da ngarra ceremony ngala nhini-nu Passover-ya, mu mere da ngatha punirettha. I bere Jesus-ka the warda-wa kanthidha wurrini da-ka manta warda ngarra da putek ngala kanhi panipartnu i purdinawurlnu ngarra Yile nukunu-nu wangu.

² Bere da thipinhi nhini-ka Jesus i kardu pulangay nukunu-ka mi supper pirrinemurrkthaneme. Mu ku karrath kathu-ka marntullul wardarra nukunu Judas Iscariot-yu, Jesus-nu parramutnu ngarra kardu wiyenpun-yu. Nukunu nhini Judas Iscariot-ka wakal ngarra nukunu Simon-ya.

³ Mu Jesus-ka the kanthidha wurrini Yile nukunu kathu nanhthi lurruth ngala damnamut-yu i da terert warda ngatha menginikattha wurrini. I ngana deyida

the kanthidha wurrini ngarra Yile nukunu kathu wur-danthuk i ngarra Yile nukunu deyida purdinawurlnu. ⁴ I nhini thangunu weyida nukunu dempirnturt ngarra table thangunu kathu, i nanhthi kawut nukunu yunganpirt i nanhthi towel warda merntilarr. ⁵ I kura patha warda dampinhimardapak ngarra nanhthi bol i pantet warda ngarra me peneme menkumepurldhaneme wurrini kardu numi numi warda kathu i dilankumertumthaneme wur-rini nanhthi towel nhini-re.

⁶ Bere ngarra nukunu mana warda Simon Peter wurrininadha-ka, nukunu Simon Peter kathu-ka mamna, “Pule, me ngay wanku deyida nangimepurlnu-yu?” ⁷ I Jesus kathu-ka mamna, “Nhinhi-ka mere thathpirr the da ngatha nabath thangku-nu mange kanhi mamnar-runeme ngurranyu. Mu da nakurl-te warda the thathpirr nabathnu-yu.”

⁸ Mu Peter kathu-ka mamna. “Awu pirda. Nhinhi-ka mere da matha nangimepurl nukun me ngarra ngay-yu.” Mu Jesus kathu-ka mamna, “Me ngarra nhinhi ngatha ngay mere manhimepurlnu-ka, nhini nhinhi-ka kardu mere warda ngay thangiriwak thani.” ⁹ Mu Peter kathu-ka mamna, “Yu mampa-ya Pule, nangimepurl warda. I mange i pelpith deyida wanku nangipurlnu.”

¹⁰ Bere Jesus kathu-ka mampirruneme, “Nga. Kardu ngarra thudhuth thangunu dinthuth-ka kardu-ka tarangka warda thathpirr kanam i me nukunu da matha menumepurlnu ngarra wilili thangunu kardilidha. I nankuneme-ka kardu tarangka warda narnamkaneme, mu kardu numi da matha wurda-yu.” ¹¹ Bere Jesus mampirruneme murrinh nhini-yu, nhini weyida the wardarra kanthidha wurrini kardu ngarra nimin parramutnu ngarra kardu wiyenpun-yu.

¹² Bere, ngarra Jesus marntikerdek menkumepurlthangunu-neme wurrini-ka nanhthi kawut nukunu bardi i kanawup deyida da ngarra marra-re dinidha-yu. I murrinh warda mampirruneme, “Nga. Nankuneme-ka mere kama the numabathneme me nankuneme menankumepurldhaneme ngurrini-yu. Mu nga, murrinh manarrunemenu. ¹³ Nankuneme-ka ‘Pule’ numamnganeme numpan i nhini-ka yuthpan da thathpirr, nhini weyida ngay-ka pule nankuneme-yu i murrinh ngurdannankuyethithneme ngurran. ¹⁴ I ngay, kardu pule ngarra nankuneme-ka me ngarra nankuneme warda menankumepurldha-ngadha-neme ngurrini. Mu nhini nankuneme-ka mange kanhi da ngatha nuyemanemenu i numenunkumepurlnemenu nuru me ngarra nankunemeyu. ¹⁵ Da mange kanhi ngay mamnarruneme-ka nhini nankuneme-ka mange nhini deyida numangirartnu-warda-neme nuru.

¹⁶ “Nga. Kanhi-wa murrinh thathpirr-yu manarrunemenu-yu. Kardu pana ngarra wurlk mamna wurran ngarra kardu pule nukunu, nukunu kardu nhini-ka kardu kunungingki da matha nhini-yu. Mu kardu pule nukunu-ka ngala-wa thathpirr. I ngana deyida kardu pana ngarra murrinh kanthin wurran-ka, nukunu nhini-ka kardu kunungingki deyida, mu kardu pana ngarra wurdanthuk nukunu-yu murrinh wanku-yu, nukunu nhini-ka kardu ngala-wa thathpirr. ¹⁷ Nankuneme-ka the warda thathpirr nanthinkaneme murrinh nhini-yu. I nankuneme-ka le warda narnenemenu murrinh nhini ngatha numabathnemenu nuru i murrinh nariwaknemenu nuru.

¹⁸ “Mu, murrinh nhini ngarra mamnarruneme-ka mere kardu terert-nu, wurda,” Jesus kathu-yu mampirruneme. “Ngay-ka the nganthin-nan kardu ngarra ngay

mamnankungkarartneme-yu, mu kardu numi ngarra nankuneme-ka mere ngarra le paninu, wurda. I murrinh murntak nhini ngarra kardu ngalantharr parrarntilil thangunu-ka kanhi-wa murrinh-yu, 'Kardu pana ngarra mi wulamath ngarra ngay-ka, nukunu nhini-ka kanamngipart warda i mere warda marda mangert kurru ngay-yu.' Nhini-wa murrinh murntak yibim-yu murrinh Yile neki nukunu-ya i da-ka manta warda da mange nhini pamanu-yu.

¹⁹ "I nga. Murrinh nhini mamnarruneme-ka ngarra kardu nhini mere da ngatha kaningiparttha. Mu ngarra nukunu nhini paningipartnu-ka, nhini-ka the warda thathpirr numangibathnemenyu ngay da matha kardu bere matha wangu nganam-yu. ²⁰ I nga, murrinh thathpirr kanhi manarrunemenyu. Nankuneme-ka ngay ngurdunankuthuknemenyu. I kardu ngatha murrinh pubinarruyepupnuneme i murrinh pumanarrubathnemenyu, nhini kardu nhini-ka murrinh ngarra ngay deyida pumangabathnu puru i murrinh pumanabathnu deyida puru nukunu wanku kardu pana-ya ngarra ngay wurdanngithuk-yu." Jesus kathu-yu mampirruneme.

Judas Kanampart Jesus

²¹ Bere murrinh nhini thangunu Jesus mampirruneme ngarra pulangay nukunu-ka, "Nga peneme, ngay-ka damngimardathin warda ngala da matha." I murrinh deyida mampirruneme, "Nga. Ngay-ka murrinh thathpirr manarrunemenyu, murrinh tarangka-ya. Kardu numi ngarra nankuneme-yu kardu paningipartnu i parramutnu ngay-yu ngarra kardu wiyenpun." ²² Bere kardu pulangay nukunu-ka puddamnungkuyithithwarda-neme nhini kardu-ka mere the pumbaththaneme nangkai kama panipartnu-yu.

²³ Bere kardu pulangay nukunu nhini ngarra Jesus marda merttha wurrini da manta ngangka dinidha ngarra Jesus. ²⁴ I bere Simon Peter kathu-ka mamna ngarra kardu nhini-nu-yu, murrinh mange-re, i mamna, “Thadharrpunu mani nangkal-wa kardu nhini-yu panipartnu-yu.”

²⁵ Bere nukunu kardu nhini-ka manta thathpirr ngarra Jesus dirrurr i dantharrpu, “Pule, nangkal-wa kardu paninhipartnu-yu?” ²⁶ I Jesus kathu-ka mamna, “Ngay-ka mi lawam kanhi-ka ngurdukulknu ngarra nanhthi sauce-yu i nganamutnu warda ngarra kardu nhini-yu.” Bere Jesus-ka mi wurdankulk i damnamut warda ngarra nukunu Judas Iscariot, wakal nukunu-ya Simon Iscariot.

²⁷ I bere ngarra nukunu-re Judas mi lawam nhini manganmart-ka ku karrath-ka kanamnginirdi warda ngarra nukunu-yu. I Jesus kathu-ka mamna, “Wunkar-rare, mange nhini-ka thamanu warda marra kanhi.” ²⁸ Mu kardu pulangay ngamere-ka mere the pumbaththaneme thanguku-nu Jesus murrinh nhini mamna-yu. ²⁹ Judas-ka ku mani ngarra peneme nukunu merrubaththaneme wurrini, i nhini peneme-ka pamamka-mana-wa-neme Jesus wurdanthuk nukunu-yu mi-nu kama-ya panikutnu da ngala nhini-nu-yu Passover, i ku mani parramatnu kama-ya kardu ngarra mananhthi-wunku-nu-ya.

³⁰ Bere Judas-ka mi lawam nhini manganmart ngarra Jesus thanguku kathu i pangu warda wangu nadha dini, da-ka da thipinhi-wa da nhini-re-yu.

Jesus Dampirrumutneme Murrinh Law Marra

³¹ Bere, ngarra nukunu-re Judas nungardurr thanguku-ka, Jesus kathu-ka mampirruneme ngarra pulangay nukunu, “Nga. Ngay kardu darrikardu nanki thathpirr-ka ngenungkarrnu warda ngarra kardu wurnangat kanhi

warda ngatha, i nhini kardu-ka the warda pumangibathnu ngay-ka kardu pule ngala thathpirr. I ngarra ngay da matha-re wangu kardu-ka the pumabathnu Yile ngay-ka kardu Pule ngala deyida thathpirr dimpirra-yu. ³² Yu, Yile ngay-ka penungkarrnu warda kardu Pule ngala da matha dimpirra ngarra ngay da matha-re wangu-yu. I nukunu-ka kardu wurnangat pankarrnu ngay deyida wanku kardu Pule ngala-yu ngarra nukunu thangu-re-yu, marra kanhi-yu.

³³ “Nga peneme, kardu ngarra ngay. Ngay-ka da kunungingki da matha nganinu ngarra nankuneme-yu. I nhini thangu nankuneme-ka nirangawinhadhathnemenuru. Mu kardu-ka mere ngarra nubangirdurt-nukun-neme i mere ngarra na-nukun-neme da ngarra ngay ngunungam wangu ngem-yu. Murrinh-ka kanhi da ngatha ngay mampirra-yu ngarra kardu Jews-yu.

³⁴ “Mu nga.” Jesus kathu-yu mampirruneme. “Ngay-ka murrinh marra warda nganarrumutnemenuru i murrinh numangabathnemenuru. I murrinh-ka kanhi-wa, nankuneme-ka marda thathpirr numenungkurtnemenuru ngarra nankuneme ngatha-yu. Nga. Nginipunh ngay mani marda mamnankurtneme ngurran nankuneme-yu, nhini nankuneme-ka marda thathpirr numenungkurtnemenuru nankuneme ngatha-yu. ³⁵ I mange nhini ngatha nuyemanemenuru-ka nhini-ka kardu wurnangat warda ngatha the pumanankubathnemenuru nankuneme-ka kardu pulangay ngay-wa narnamkaneme nhini-yu.”

³⁶ Bere, Simon Peter kathu-ka mamna, “Pule, ngarra-nu wangu thunungam thim nhinhi-yu?” Mu Jesus kathu-ka mamna, “Da pana ngarra ngay ngunungam ngem-ka nhinhi-ka mere ngarra thangiriwak nukun. Mu da nakurl-nu-re nhinhi-ka thangiriwaknu ngay-yu.” ³⁷ “Pule,” Peter

kathu-yu mamna. “Thangku-dha ngay-ka mere nganhiri-wak nukun marra kanhi-yu? Ngay-ka marda thathipirr mangannhert ngurran ngala da matha nhinhi-yu. I ngay-ka le da matha ngumpapupnu nhinhi-nu.”

³⁸ Mu Jesus kathu-ka mamna, “Na Peter? Nhinhi-ka thungapupnu thathipirr ngay-nu-yu? Nga, murrinh thathipirr kanhi mampanu, da thipinhi marra kanhi-ka nhinhi-ka murrinh perrkenkuneme narranu thani mere the nangibathnu ngay-yu. I nhini thangunuka ku rooster-ka pirrakaynu ngarra da pungkapurlnu warda nhini-yu.”

14

Ngarra Jesus Da Matha-re Purrunanu Ngarra Yile Neki-nu Wangu-yu

¹ Bere Jesus kathu-ka mampirruneme ngarra pulangay nukunu, “Nga. Mere nukun kanankumardathinneme i mere nukun banankumardartaneme kurru ngarra marda nankuneme-yu. Mu nga. Bere ngatha wangu murrinh numangarrubathninthanu nuru ngarra Yile neki-nu wangu-yu, i ngarra ngay deyida wanku-yu. ² I nga. Da ngarra Yile ngay nukunu-ka da thelput terert da matha wurrankadhuk. Mu ngay-ka kumparra wardarra ngunungam ngem pangu wangu i da wardarra manarrawathawathanu ngani. Murrinh nhini-ka murrinh thathipirr kanhi-yu, ngay-ka mere murrinh nganarruyirrartneme. ³ I ngarra ngay-re da manarrawathawathanu-ka nhini ngay-ka ngurdinarrawurl-deyida-kathu-nu i ngananmardawithnu warda i pangu da matha warda marda ngala paningimenu. ⁴ Da-ka mayern-ka the mana nanthin-ya da ngarra ngay wangu ngunungam ngem-yu.”

⁵ Mu nukunu Thomas kathu-ka mamna, “Pule, ngankuneme-ka mere the ngumabathneme da ngarra

nhinhi wangu thunungam thim-yu, nhini-ka ngarra-re da mayern the ngumabathnemeny ngarra nhinhi ngamparuyne menu-yu?” ⁶ Mu Jesus kathu-ka mamna, “Ngay da matha nginipunh da mayern mani-wa yibimpayyu ngarra Yile ngay-nu wangu-yu. I ngay da matha ngurdannhiyethith ngurran murrinh thathipir ngarra Yile ngay nukunu-yu. I ngay da matha ngampamutnu nanhthi ngarra birnu thathipir thaninu, nanhthi birnu ngarra Yile ngay thangunyu kathu-yu. Ngay da matha ngunumpanganu ngurru ngarra Yile ngay-nu wangu-yu. I mere nangkaly deyida manhingkyinu ngarra Yile ngay-nu wangu, mu ngay da matha. ⁷ Mu nankuneme ngatha the numangibath-thathipir-neme-ka, nhini nankuneme-ka the thathipir warda numabathnemeny ngarra Yile ngay-yu. Mu marra kanhi warda-ka the thathipir warda numamkabathneme nukunu-yu i nubamkangkarduneme nukunu-yu, nhini-ka ngay thangunyu weyida nubamngingkarduneme-yu.”

⁸ Mu nukunu Philip kathu-ka mamna, “Pule, thangankungkarnemeny Yile neki i nhini da matha marda ngumamkartneme-yu.” ⁹ Mu Jesus kathu-ka mamna, “Ya, ngay-ka da pirdithme da matha ngardidha ngarra nankuneme-yu. Mu nga Philip, nhinhi mere da ngatha the thathipir nangibath ngay-yu. Mu nga. Nhinhi-ka damngingkardu ngay-yu, nhini-ka mangini Yile ngay deyida mani damkardu. Mu thanguku-nu thamngidharrpu-yu thangankungkarnemeny Yile ngay-yu? ¹⁰ Nhinhi-ka mere da ngatha the nabath Yile ngay i ngay-ka mangini kardu numi da nawa? Mu nga. Murrinh thathipi ngarra ngay mamnarruneme ngurran-ka murrinh thathipi mere ngay, mu murrinh kanhi-ka ngarra Yile ngay thangunyu kathu. Yile ngay-ka ngarra ngay-wa kanam. I murrinh thathipi

nukunu thanguu kathu mam wurran-ka ngarra thathpi ngay wardarra ngurrangerren kanhi. I mange terert ngarra ngay ngamam ngurr-ka mange-ka nukunu thanguu kathu. ¹¹ Nhini murrinh thathpi kanhi-ka numangarrubathnintha Yile ngay ngankunintha-ka kardu mangini numi da ngurrannintha. Mu mere ngatha murrinh kanhi numangarrubathnintha-ka da-ka nubamngimangkardu-mana-neme da mange ngala ngala thanguu medha ngurrini da ngarra mange Yile ngay thanguu kathu-yu. I nhini-ka murrinh da matha numangarrubathnintha Yile ngay ngankunintha-ka kardu mangini numi da matha ngemnintha.

¹² “Nga. Murrinh thathpirr kanhi manarranu-yu. Kardu nanki ngatha murrinh numangabathnu-ka, nhini nanki-ka da mange nginipunh ngay deyida mani ngamam ngurr-ka nuyemanu nuru, i puy deyida wangu nuyemanu nuru, nhini ngay-ka ngurdinawurlnu ngarra Yile ngay wangu. ¹³ Nanki-ka kumparra-wa nubanngipak i murrinh numamngabath numpan, i nhini-ka thanguu ngatha nangidharrpunu-ka nhini ngay-ka nganantartnu i nganarramutnu, i da nhini-re-wa ngay-yu nganankarrnu Yile ngay-ka ngala kardu Pule ngala thathpirr-wa dimnarra. ¹⁴ Nanki-ka kardu ngay-wa i thanguu ngatha nangidharrpunu-ka nhini ngay-ka nganantartnu.

Yile Neki Purduthuknu Ngepan Nukunu

¹⁵ “Mu nga. Kardu ngay ngatha marda thathpirr numangert, nhini nanki-ka murrinh thathpi ngay da matha nubingayepupnu i numangabathnu. ¹⁶ I ngay-ka Yile ngay ngadharrpunu kardu numi warda purdinarrathuknu mananmanpinu purru. I nukunu-ka kardu bere matha wangu paninu ngarra nanki-yu. ¹⁷ Nukunu nhini-ka Ngepan Yile ngay nukunu-wa ku Ngepan patha-ya. I

nukunu da matha panankarrnu-yu murrinh thathpirr ngarra Yile ngay manarranu-yu. Mu Ngepan nhini-ka mere ngarra nukun kaninnginirdi kardu pana-ya ngarra mere murrinh kumangabath kuru ngarra ngay-yu, wurda. Kardu nhini-ka mere ngarra kubangkardu i mere ngarra the kumabath nukun nukunu nhini-yu. Mu nanki-ka the-wa nanthin nukunu-yu. I nukunu-ka kanam ngarra nanki-yu i paninannginirdinu.

¹⁸ “Mu nga. Ngay-ka mere nukun nganinanpart i kardu mere nukun mange nanki da matha narni. Mu ngay-ka ngurdinarrawurlnu kathu ngarra nanki-yu. ¹⁹ Da mere pirdith i kardu pana mere murrinh kumangabath kuru-ka mere deyida pubangingkardunu, mu nanki da matha nubangingkardunu narni-yu. I ngay-ka ngurdingkabirl-deyida-nu i birnu deyida nganinu i nhini nanki-ka kardu narnibirnununu warda da bere matha wangu. ²⁰ I da nhini-re-nu-ka nanki-ka the warda numabathnu Yile ngay i ngay-ka mangini kardu numi da nganamnintha, mange nginipunh ngay i nanki deyida mani kardu mangini numi da thimneme-yu.”

15

Jesus Thay Mangini Mi Grape Mani

¹⁻² Bere Jesus-ka mam, “Ngay-ka thay mangini mi grape mani-wa, nanhthi thay thathpirr-ya. I nanki-ka nanhthi thay mangini nithinu mani-wa. I Yile ngay-ka mangini kardu pana mani-wa ngarra mi thay dirrannganpe wurran. I bere nukunu ngatha bangkardunu nithinu ngarra ngay wunku mi mami-ka, nhini nukunu-ka baberartalnu i pirraputhnu warda nithinu nhini-yu. Mu nukunu ngatha bangkardunu nithinu ngarra ngay wunku mi-ka, nhini

nukunu-ka baberrarrnu ngaliwe ngaliwe patha da matha-nu i tarangka thathpirr-nu, i thay nithinu nhini-ka mi terert deyida purdirurturtnu purru.

³ “Mu nankuneme-ka kardu ngepan tarangka warda numpankaneme murrinh thathpi ngarra ngay-re ngurdininankuyethiththaneme ngurrini. ⁴Nankuneme ngarra ngay narnenemenu i nhini ngay-ka ngarra nankuneme deyida nganinu. Nanhthi nithinu-ka mere ngarra kirra mange nukunu-yu i mi wanku kinthat-yu, wurda. Mu nanhthi nithinu nhini-ka keninthalerr-da-matha-nu ngarra nanhthi thay ngala thathpirr pirrim, nhini-ka mi warda pinthatnu. Mange nginipunh nhini mani-ya ngarra ngay da matha narnenemenu i nhini-ka da mange ngarra ngay da matha nuyemanemenu nuru-yu.

⁵ “Ngay-ka mangini thay mani i nanki-ka nanhthi thay nginipunh nithinu mani. I nanki ngatha ngarra ngay narninu nhini ngay-ka ngarra nanki deyida nganinu. I nanki-ka da mange ngarra Yile ngay da matha nuyemanu nuru da terert da matha. Mu nanki ngatha narningipartnu-ka nhini-ka mere ngarra warda nuyema nukun da mange patha nhini-yu. ⁶Kardu nangkai ngatha mangirdarrikatnu-ka nukunu nhini-ka nginipunh nanhthi nithinu deyida mani ngarra pumungantharrath i pibimpuh i larrin warda yibim. I parranthakthuk i pibimpuh ngarra thungku i dempek warda nhini-yu.

⁷ “Mu ngarra ngay ngatha narninu-ka i murrinh ngarra ngay da matha numangabathnu narni, nhini nanki-ka Yile ngay nadharrpunu nuru thanguku nanhthi kama ngarra marda numanganart numpan-yu i nukunu kathuka nanhthi warda panarramutnu nhini-yu. ⁸I ngarra da mange terert thathpirr nuyemanu nuru ngarra Yile neki-nu-ka, nhini kardu-ka the warda pumananmathnu nanki-ka kardu ngarra ngay da matha narramngiriwak numpan

i nhini kardu-ka pariparlnu warda puru Yile neki-yu.

⁹ “Nga. Ngay-ka marda thathpirr mangannart ngurran nanki-yu mange nginipunh Yile ngay deyida mani marda thathpirr mangangert wurran ngay-yu. Nhini-ka bere matha wangu narninu ngarra ngay i nhini ngay-ka marda thathpirr mananartnu ngurru nanki-yu. ¹⁰ I murrinh ngarra ngay ngatha numangabathnu nuru nhini ngay-ka bere ngatha wangu marda thathpirr mananartnu ngurru nanki-yu, mangini ngay mani murrinh ngarra Yile ngay da matha mamnabath ngurran i nukunu-ka bere matha wangu marda thathpirr mangangert wurran ngay-yu.

¹¹ “Ngay-ka murrinh kanhi mamnarra nhini nanki-ka le thathpirr narninu nginipunh ngay mani le thathpirr nganam-ya. ¹² Nga. Kanhi-wa murrinh thathpi ngarra ngay-yu nanki numangabathnu nuru-yu. Nanki-ka marda thathpirr numenurtnu nuru nginipunh ngay deyida mani marda thathpirr mangannart ngurran nanki-yu. ¹³ Kardu ngatha kunapup kardu ngarra darrikardu nukunu-nu, nhini nukunu-ka penungkar-rnu marda thathpirr manganart dim nukunu nhini-nu-yu. Mu kardu ngamere-ka mere marda pumenurt puru mangini nhini mani-yu, wurda.

¹⁴ “I nga. Nanki ngatha da mange nuyemanu nuru da mange ngarra murrinh ngay thangu nu mamnarra-ka, nhini nanki-ka kardu pulangay ngay-wa nurunganu nhini-yu. ¹⁵ Kardu pana nganaka ngarra wurlk parnamna ngarra ku pule pigunu-ka kardu nhini-ka mere the kumbath mukmuk ngarra ku pule pigunu-yu. Mu nankuneme-ka kardu mere nhini mani, i mere da matha wurlk nukun narninga ngay-yu, wurda. Mu nankuneme-ka the warda thathpirr numamngibathneme numpanka, nhini

ngay-ka murrinh berengunh murrinh da terert menar-rudhaneme ngurrini murrinh thathpi ngarra Yile ngay thanguu kathu murrinh mengadha wurrini-yu. Nhini marra kanhi warda wangu-ka kardu pulangay thathpirr manankungkawadhanemenu ngurru ngay-yu.

¹⁶ “I nankuneme-ka mere numengingkarartthaneme ngay-yu, wurda. Mu ngay nimin-wa mamnankungkarart-neme i mamnankuwerdurduyneme kardu ngarra ngay-nu-yu i da mange ngarra Yile ngay da matha-nu wangu nuyemanemenu nuru-yu. I thanguu ngatha ngarra Yile ngay nadharrpunemenu-ka i nhini nukunu-ka kanarrumut-warda-neme nhini nankuneme-ka kardu ngarra ngay weyida nhini-yu. ¹⁷ Nga, kanhi-wa murrinh bere matha wangu numabathnemenu nuru-yu. Kardu thathpirr marda numenurtnu nuru-ya. Nhini-wa murrinh thathpi ngarra ngay mamnarruneme-yu.”

Kardu Ngamere Thu Kuy Pimpanpirra Ngarra Pulangay Jesus Nukunu

¹⁸ “Mu nga,” Jesus kathu-yu mampirruneme. “Kardu pana ngarra mere ngay nganaka, kardu ngarra mere marda kumanankurtneme nankuneme-ka, the-wa numangibathnuneme da marra-re-ka ngay-wa mere marda pumengerttha puyi kardu nhini-yu. ¹⁹ Mu nankuneme ngatha kardu ngarra nhini nukun wangu nuyidhaneme-ka nhini kardu-ka mere ngarra warda thu kuy puyunarradhaneme nhini-yu. Mu ngay-ka mamnankungkarartneme nankuneme-yu kardu ngarra nhini thanguu kathu-yu i narnampunkupart-warda-neme kardu nhini thanguu-yu i da-ka nhini weyida thu kuy purunarrunemenu-yu.

²⁰ “Nga. The numamkabathneme nganaka murrinh ngarra mamnarruneme-ya. Kardu pule-ka ngalawa dim, i kardu pana ngarra wurlk mamna wurran-

ka kunungingi-wa. Mu mange nginipunh nhini mani-ya kardu pangu ngarra da tetemanthay pubanngapak pumpan ngay-ya, nhini kardu-ka pubunarrupak-deyidame-nu da tetemanthay nankuneme-nu-yu. Mu kardu ngamere pana ngarra murrinh ngay pumamngabath pumpan-ka nhini kardu-ka murrinh ngarra nankuneme deyida pumanarrubathnemeny puru. ²¹ Mu kardu pangu ngarra da tetemanthay pubunarrupaknemeny-ka, mange nhini puyemanarrunemeny nhini nankuneme-ka kardu ngarra ngay weyida nhini-yu, i kardu nhini-ka mere the kumabath kardu pana ngarra ngay wurdanngithuk kanhi-yu.

²² “Mu ngay ngatha mere ngurridha da ngarra putek ngala kanhi i mere murrinh ngatha merradha ngurri da ngarra mange wiye pumedha purni-ka, kardu nhini-ka mere warda yidiwe puyidha da ngarra mange wiye thangu nu pumedha purni-yu. Mu ngay-ka murrinh berengunh warra mampirra, nhini kardu-ka mere ngarra warda murrinh kuyema, ‘Nganki-ka da mange wiye-ka mere ngumabath nguru.’

²³ “I nga,” Jesus kathu-yu mampirra deyida. “Kardu nangkai ngatha mere marda mangert kurru ngarra ngay, kardu nhini-ka mere marda deyida mart ngarra Yile ngay-nu-yu. ²⁴ I ngay-ka da mange ngala ngala merradha ngurrini kardu-nu-yu i mere nangkai ngadha medha kani mange nginipunh nhini mani-yu. Mu da ngarra mange ngala ngala nhini ngatha mere merradha ngurri-ka, kardu nhini-ka mere warda yidiwe puyidha da ngarra mange wiye thangu nu pumedha purni-yu. Da-ka terert kardu pubamngimangkardu da mange ngala ngala, mu kardu-ka mere da ngatha marda kumangert kuru ngarra ngay i ngarra Yile ngay deyida wanku. ²⁵ I marra kanhi-ka murrinh murntak yibim-ka murrinh thathpirr warda

nhini-yu. I murrinh-ka kanhi-wa parrarntilil-yu, ‘Kardu-ka mere marda pumangert puru ngarra ngay-nu, ngath-ayida.’

²⁶ “Mu nga,” Jesus kathu-yu mampirru-deyida-neme. “Ku Ngepan patha-ka purrunu kathu ngarra Yile ngay thanguu kathu-yu mananmanpinu purru-yu i purdinarrayithnu purru-yu murrinh thathpirr ngarra murrinh nukunu Yile ngay thanguu kathu-yu. Ngay-ka ngununanu warda wangu ngarra Yile ngay i ngurdunarathuknu Ngepan patha ngarra Yile ngay nukun i nukunu warda murrinh purdinarrayithnu purru-yu ngarra ngay-nu-yu. ²⁷ I nankuneme deyida wanku murrinh nud-derrayithnemenuru murrinh ngarra ngay-nu-yu, nhini nankuneme-ka nardedhaneme ngarra ngay weyida ngarra murrinh marra-re ngannarraretneme murrinh Yile ngay ngurdinarruyiththaneme ngurrini.”

17

Jesus Dantharrpu Yile Nukunu Kardu Pulangay Nukunu-nu

¹ Bere murrinh nhini thanguu-ka Jesus-ka kangkarl mamka warda ngarra da Heaven-nu wangu, i murrinh mam, “Yile, da-ka manta warda da nhini-yu da ngarra ngay-nu-yu kardu wurnangat warda ngatha thankarrnu kardu Pule ngala-wa ngay-yu, kardu wakal ngarra nhinhiya. I nhini ngay-ka kardu ngankarrnu wanku nhinhi deyida kardu Pule ngala thathpirr warda-yu. ² Nhinhi-ka kardu pule ngala danngipak ngay-yu ngarra kardu wurnangat kanhi warda ngatha parnam da ngarra putek ngala kanhi. I nhini ngay-ka kardu thathpirr warda manthibirnununu, i nhini kardu-ka bere matha wangu parnibirnununu, kardu nhini da matha-ya nampunkarart i ngarra ngay warda kathu thamngamut. ³ I kardu nhini da bere matha wangu parnibirnununu-ka, nhini-ka the weyida

pumanhibathnu nhinhi da matha kardu Pule ngala thathpirr thimpirra-yu. I the deyida pumangibathnu ngay-yu, Jesus Christ-wa, ngarra nhinhi kathu thurdanngithuk-ya.

⁴ “I ngay-ka mamparikerdek warda da wurlk ngarra nhinhi thamngamut-ya, i nhini-ka ngampunkarr warda kardu wurnangat kanhi-yu ngarra da putek ngala kanhi parnam nhinhi da matha kardu Pule ngala thathpirr-yu. ⁵ Yile, ngarra ngay ngarrimpangerren kanhi ngarra nhinhi, ngay marra kanhi nganhidharrpunu-ka kardu Pule ngala deyida dungipaknu i pangilarrangnu ngala da matha nginipunh da marra-re mani ngarra neki-re thinidha-ya da ngarra putek ngala kanhi mere da ngatha pirringadha-ya.

⁶ “Kardu nugarn pana ngarra da putek ngala kanhi thangununu nampunkungkarartneme-ka kardu ngarra nhinhi-wa, i ngarra ngay warda kathu thamngamut. I kardu nhini-ka the warda panthinnhineme nhinhi-ka kardu Pule ngala-wa murrinh nhini thangununu weyida ngarra merrudhaneme ngurrini-ya i da mange ngala ngala nhini thangununu-ya ngarra merrudhaneme ngurrini-ya. I kardu nhini-ka murrinh thathpi ngarra nhinhi warda pumampabathneme pumpanka. ⁷ I kardu the warda panthinkaneme-ka murrinh thathpi ngarra ngay ngurdanarryyiththaneme ngurrini i da mange ngala ngala merrudhaneme ngurrini-ka nhini-ka ngarra nhinhi thangununu kathu weyida nhini-yu. ⁸ Ngay-ka murrinh berengunu-dha warra ngurdampirryyithneme murrinh ngarra nhinhi thangununu kathu thamngamut-yu, i nhini kardu peneme-ka murrinh warda pubimngayepupneme i murrinh pumamkayit-warda-neme pumpanka-yu. Kardu-ka the warda thathpirr panthinkaneme ngay-ka ngarra nhinhi thangununu kathu ngurrinidha i ngarra nhinhi thangununu kathu thurdanngithuk ngay-yu.

⁹ “Ngay-ka murrinh prayer mampa ngarrim kardu peneme nhini-nu. I ngay-ka murrinh prayer mere mampa ngirra kardu wurnangat kanhi-nu da ngarra putek ngala kanhi parnam, wurda. Mu kardu peneme nugarn pana da matha-nu ngamnhidharrpu ngarrim kardu ngarra nhinhi kathu thamngamut, kardu ngarra nhinhi-wa nhini-yu. ¹⁰ Kardu peneme kanhi-ka kardu ngarra nhinhi nukun, i kardu-ka kardu ngarra ngay nukun deyida. I ngarra peneme kanhi thangununu kathu-ka kardu wurnangat deyida wanku the warda pumangibathnu puru ngay-ka kardu Pule ngala da matha.

¹¹ “Mu nga Yile. Ngay-ka ngunungampa warda wangu ngarra nhinhi-nu i mere ngatha ngani nukun da ngarra putek ngala kanhi. Mu peneme kanhi-ka bere ngatha parnenemenu da ngarra putek ngala kanhi. Yile, nhinhi da matha kardu patha thathpirr-yu. I ngay-ka ngamnhidharrpu ngarrim kardu thirrankupenemenu thurru wunku nanhthi lurruth ngala ngarra nhinhi thangununu kathu, nanhthi lurruth ngala nhini da ngatha ngarra ngay thamngamut-ya. I nhini peneme kanhi-ka kardu numi da pubengkardurdunu puru da bere matha wangu-nu, nginipunh neki mani kardu numi da thurran-yu. ¹² Ngarra ngay-re ngardedhaneme ngarra peneme kanhi-ka, ngay ngirrankupedhaneme ngardi nanhthi wunku lurruth ngala-re ngarra thamngamut. I kardu peneme-ka mere parnengipartthaneme, mu kardu numi da matha kanamngipart ngay-yu. Mu murrinh thathpi ngarra nhinhi da murntak warra nampirra parrarntilil-ka, nukunu nhini-wa paningipartnu-yu. I nhini-ka murrinh thathpi ngarra nhinhi-ka murrinh thathpirr warda nhini-yu ngarra nukunu-re kanamngipart ngay-yu.

¹³ “Mu kardu ngay-ka ngunungampa warda wangu ngem ngarra nhinhi-nu-yu. I ngay-ka murrinh kanhi

mampa ngarrim ngarra da putek ngala kanhi da ngatha nganam, nhini peneme kanhi-ka le thathpirr parnenemenu, nginipunh ngay mani kardu le deyida thathpirr nganam-ya. ¹⁴ I ngay-ka murrinh thathpi ngarra nhinhi ngampirrumutneme. I nhini-ka kardu wurnangat parnam da ngarra putek ngala kanhi-ka mere warda marda kumankurtne kuru nhini-yu, wurda. Da putek ngala kanhi-ka da mere thathpirr warda peneme kanhi-yu, wurda warda. Nginipunh ngay mani-ya da putek ngala kanhi-ka da mere thathpirr ngay. ¹⁵ Ngay-ka mere nganhidharrpu kardu kanhi nankubertnemenu da ngarra putek ngala kanhi thangununa kathu, wurda. Mu ngay nganhidharrpunu-ka kardu nankuyit-da-nu-mathaneme, nhini ku karrath-ka mere ngarra nukun mankubertneme. ¹⁶ Da putek ngala kanhi-ka da mere thathpirr ngay, i da mere deyida peneme-yu. ¹⁷ I kardu-ka dunkumardapaknemenu thathpirr ngarra marda nhinhi murrinh thathpi ngarra nhinhi-re. Murrinh thathpi nhinhi-ka murrinh da thathpirr nhini-yu.

¹⁸ “Ngay-ka ngurdunkudhukthuknemenu da ngarra putek kanhi-nu purnewatnemenu wunku murrinh ngarra thathpi ngay, mange nginipunh nhinhi deyida mani ngay thurdanngithuk kanhi wunku murrinh thathpi ngarra nhinhi-ya. ¹⁹ I ngay-ka ngemnumut ngarra nhinhi kardu peneme kanhi-nu, i nhini peneme-ka kardu ngarra nhinhi thathpirr parnenemenu.

²⁰ “I ngay-ka murrinh prayer mere mampa ngirra kardu peneme kanhi da matha-nu. Mu ngay-ka murrinh prayer mampanu ngirra kardu pana deyida-nu kardu ngarra murrinh thathpi nhinhi pumampabathnu puru ngarra peneme kanhi thangununa kathu murrinh ngarra puddirrayithnu puru-yu. ²¹ I ngamnhidharrpu ngarrim-ka kardu wurnangat pana-nu kardu numi da pubengkar-

durdunu puru-yu. Yile, ngay nganhidharrpunu-ka kardu numi da pubengkardurdunu puru wunku neki-ya, mangini neki deyida mani numi da thurran-ya. Ngay-ka ngarra nhinhi nganam, i nhinhi-ka ngarra ngay thanam kanhi. I nhini kardu wurnangat warda ngatha da ngarra putek ngala kanhi-ka the warda thathpirr pumanhibathnu nhinhi da matha thurdanngithuk ngay-yu da ngarra putek ngala kanhi-yu. ²² Ngay-ka nanthi lurruth ngala thathpirr ngampirrumutneme, nanthi lurruth ngala nhini da ngatha ngarra nhinhi kathu thamngamut-yu, nhini kardu peneme kanhi-ka kardu numi da pubengkardurdunu puru, nginipunh neki mani numi da thurran-ya. ²³ Kardu peneme kanhi-ka ngarra ngay warda parnamkaneme, i kardu-ka numi da ngubemkangkardurduneme nginipunh neki deyida mani kardu numi da thurran-ya. I nhini nekineme kardu wurnangat warda ngatha kardu numi da pubengkardurdunu puru nhini-yu. I nhini kardu wurnangat warda ngatha da ngarra putek ngala kanhi parnam-ka kardu the warda pumanhibathnu nhinhi da matha thurdanngithuk ngay da ngarra kanhi-yu. I ngana deyida the pumanhibathnu kardu marda thathpirr nanganpunkurtne thurran mangini ngay mani marda thathpirr nanganngert thurran.

²⁴ “Yile, nhinhi-ka thamngamut kardu peneme kanhi. I ngay marda manganart ngarrim kardu peneme kanhi parnenemenu da ngarra ngay nganinu-ya. I nhini peneme-ka pubangingkardunemenu ngay-yu kardu Pule ngala thathpirr nginu, kardu ngalarrangnu ngi wunku nanthi lurruth ngala ngarra nhinhi kathu thamngamut-yu. Nhinhi-ka marda thathpirr nanganngert da ngarra marra-re kathu ngarra mere da ngatha newathadha da putek ngala kanhi-yu, i da-ka nhini-nu weyida kardu

ngala thathipirr danggipak ngay-yu. ²⁵ Yile, nhinhi da matha kardu yuthpan thathipirr-yu. I kardu wur-nangat kanhi parnam da ngarra putek ngala kanhi-ka mere the kumanhibath nhinhi-yu. Mu ngay da matha the mamnhibath-yu, i kardu peneme kanhi the deyida pumamnhibathneme ngarra nhinhi kathu thurdanngithuk ngay-yu da kanhi. ²⁶ Ngay-ka ngurdininkuyethiththaneme ngurrini ngarra murrinh nhinhi-nu-yu, i ngay-ka bere ngatha wangu ngurdunkuyethith-nemenu ngurru ngarra murrinh nhinhi-nu-yu, nhini kardu peneme kanhi-ka marda thathipirr pumankurtne-menu puru kardu ngarra terert wangu-ya, nginipunh nhinhi mani marda thathipirr nanganngert thim ngay-yu. I ngana deyida ngay-ka kardu numi da ngubengkardurdunemenu ngarra peneme nhini-yu.” Jesus kathu-yu menadha pirri ngarra Yile nukunu wangu-yu.

18

Jesus Pumbertidha Purni Ngarra Kardu Pule Ngala Pilate

²⁸ Bere, da thipinhire nhini da pankapurl-ka, kardu warda Jesus pumbertidha purni ngarra thelput nukunu Caiaphas thangununu kathu i ngarra thelput ngala nhini da-nu da ngarra ku pule ngala thathipirr nan-ya Pilate. Nukunu Pilate-ka ku pule ngala dinirradha da ngarra Rome thangununu kathu-yu. Mu kardu-ka mere thathipirr parnirdidha inside, nhini-ka mange ngarra kardu Jews pigunu pumedha purni-ya mere ngarra karnimardidha da thelput ngarra kardu mere thathipirr Jews nukunu-yu. Mu kardu ngatha karnirdi inside-ka nhini-ka mere ngarra kulath mi lawam werlpen i ku thip ngarra da ngala nhini-yu da Passover-ya. Bere da-ka nhini weyida da outside da matha pirriningkadhuktha pangu da ngatha.

²⁹ Bere, nukunu Pilate-ka yungampirrawuy ngarra thelput ngala nhini kathu, i murrinh mampirra, “Ya. Thangku ngadha-wa da nukunu wiye kanhi medha wurrini kardu nanki numamna-yu?” Dampuntharrpu nukunu kathu-yu Pilate. ³⁰ I kardu kathu-ka pumamna, “Nga. Nukunu ngatha mere merithuktha da wiye-ka, nhini nukunu kanhi-ka mere mani ngumempabertidha.” ³¹ I nukunu Pilate kathu-ka mampirra, “Nga. Kardu nukunu pana-ka pangu warda wangu numabertinu nuru i ngarra murrinh law nanki ngatha ngarra kama mange numananu.” Mu kardu kathu-ka pumamna, “Awu, nganki marda ngumanganart-ka thu ngubatnu i nguddurinum i nukunu kanhi-yu. Mu murrinh law ngarra nhinhi da matha mamngankamit-yu i nhini nganki-ka mere warda ngarra ngubat nukun nukunu kanhi karrim-yu.”

³² Bere murrinh nhini thangunpu puddiniyiththa purni-ka nhini-ka murrinh thathpi ngarra Jesus nukunu da marra-re warra mam-ka murrinh da thathpirr warda nhini-yu, murrinh nhini-ya ngarra wurdamnuyith mange ngarra-re kama pupupnu-yu.

³³ Bere nukunu Pilate-ka kanardi ngarra thelput ngala nhini i dimnakay warda Jesus-nu purrunu kathu. Bere Pilate kathu-ka mamna ngarra Jesus, “Ya. Nhinhi-ka kardu Pule ngala thurranpirra kardu ngarra Jews-nu-yu?” Dantharrpu. ³⁴ I Jesus kathu-ka mamna, “Nhinhi-ka murrinh thathpi mange nhinhi da matha thamngidharrpu kama kanhi-yu? I kardu ngamere kama murrinh pudanampayiththa purni ngay-nu-yu i nhini weyida murrinh kanhi thamngidharrpu-yu?” ³⁵ Bere Pilate kathu-ka mamna, “Nga, ngay-ka kardu manangka Jews-wa, wurda. Mu kardu ngarra darrikardu nhinhi kardu Jews-ya i ku yilarn ngala ngala pumenhibertidha purni kanhi-yu.

Mu thangu ngadha-wa da mange ngarra nhinhi nedha thurrini-yu?”

³⁶ Bere Jesus kathu-ka mamna, “Ya. Ngay-ka ku mere pule ngala nginipunh ku Pule ngala ngala kanhi mani ngarra da putek ngala kanhi kumpankadhuk-yu, wurda. Mu ngay ngatha nginipunh peneme nhini mani ku pule ngala ngurru-ka, nhini kardu ngarra ngay thu pubengangkamit-wa nhini-yu. I nhini kardu pule ngala ngala ngarra Jews kanhi-ka mere ngarra warda kumangirta-yu. Mu wurda-wa ngay-yu. Ngay-ka mere ku Pule ngala ngarra da putek ngala kanhi, wurda. Mu ngay-ka ku Pule ngala ngarra da numi deyida nimin.”

³⁷ Bere Pilate kathu-ka mamna, “Ba. Nhinhi-ka kardu Pule ngala nawa?” Mu Jesus kathu-ka mamna, “Murrinh thatphi nhinhi da matha nam pana. Nga. Ngay-ka da kangkarl kathu ngurdanthut da ngarra putek kanhi, i kanhi-wa bammatt kardu-nu murrinh thatpirr da matha marranu ngurru. Da-ka nhini weyida ngay ngurrinidha da kanhi-yu. I kardu pana ngarra murrinh thatpirr da matha marda pumanganart pumpan-ka kardu nhini-ka bere matha wangu murrinh ngarra ngay pubingayewupnu puru nhini-yu.” ³⁸ I bere Pilate kathu-ka mamna, “Thangu murrinh thatpirr-wa nam thirrim pana-yu?” Dantharrpu.

Bere nhini thangu nu nukunu Pilate-ka yungampirrawuy deyida ngarra kardu pangu outside pirringkadhuktha-yu. I murrinh warda mampirra, “Ya. Ngay-ka murrinh nganidharrpudha ngini nukunu pangu, i nhini-ka mere ngarra ngadha da wiye medha wurri, i nhini nanki-ka thu mere nubat nhini-yu.”

³¹ Bere da-ka Friday da ngatha, i da-ka Saturday-ka da manta warda-wa pirridha. I da Saturday nhini kathu wurrinidha-ka da ngala-wa nhini-yu kardu Jews pigunu-nu-yu.

Bere kardu pule ngala ngala ngarra kardu Jews pigunu-ka mere marda pumerttha puyi ku nginipunh ngarra peneme Jesus i kardu penintha perrkenku nhini ngarra thay da ngatha pumenangkaledhaneme pirrine da ngarra Saturday nhini-yu. I bere kardu-ka ngarra nukunu Pilate warda purninadha i murrinh parrantharrpu, “Ya. Berengunh nhini-yu ku soldier pubankutharrmuwath-nemenu tharrmu ngarra peneme pangu ngarra thay kanthimkangkadhukneme-yu, i nhini peneme-ka mere pirdith pewuwupnemenu i pumankudhardardaynemenu warda ku nginipunh ngarra peneme-yu?”

³² Bere nhini thangununu ku soldier-ka pangu warda wangu purnedhaneme i pubangantharrmuparl ngarra kardu numi warra ngadha kardu ngarra ngurru-re pinthanhidha ngarra Jesus. I nhini-ka kardu numi warda pubangantharrmuparl. ³³ I nhini thangununu-ka ngarra Jesus-nu warda purnenadhaneme, mu pubamkangkardu-warda-neme nukunu-ka yibimpup wardarra, i nhini-ka mere warda pubetharrmuparl dhaneme tharrmu nukunu-yu. ³⁴ Mu ku soldier numi-ka thamul damngurrubang ngurru ngarra nukunu Jesus-yu, i kumulung i kura warda kathu pinthanhiwudha-yu.

³⁵ Bere, kardu nugarn kanhi ngarra nangkanga da terert kanhi bengkardudha kardi-ka murrinh warda wurdamnarrayith ngarra nanki-yu, nhini nanki-ka murrinh thathpirr warda numanabathnu nuru ngarra Jesus-yu. Murrinh thathpi nhini ngarra wurdamnarrayith-ka murrinh thathpirr-wa nhini-yu, i nukunu kanhi-ka the-wa thathpirr mebaththa wurrini nukunu Jesus murrinh

thathpirr wurringerrentha-yu.

³⁶ Bere ngarra ku soldier-re mange nhini pumenad-haneme parde ngarra Jesus-ka, nhini-ka murrinh murn-tak parrarntilil i nhini murrinh-ka murrinh da thath-pirr nhini-yu. Murrinh murntak nhini-ka kanhi-wa, “Kardu-ka mere kubadharrath nukun nanhthi murnu ngarra nukunu.” ³⁷ I murrinh murntak numi-ka kanhi-wa parrarntilil, “Kardu-ka pubangkardunu pira kardu pana ngarra thamul parramparl-ya.” Nhini-wa murrinh murntak yunangurrkurrktha-yu murrinh ngarra Yile neki thangunu mam.

20

Kangkarlmawu Wurdamkabirl Warda

¹ Bere da Sunday nhini da daningkararadha wurrini-ka, nigunu Mary Magdalene-ka pangu warda wangu nadha dini ngarra da weyi palyirr nhini-nu ngarra ku nginipunh nukunu Jesus yungurrkurrktha-yu. Bere nigunu bamkardu nanhthi palyirr wululuthpe ngala nhini denadhaptha pirri-ka ngurru-re warda pirridha i da weyi-ka menadharldha warda pirri. ² Bere, nigunu-ka wurdawurl pangu warda wangu diniwinharatttha ngarra nukunu-nu Simon Peter i kardu nugarn numi-ya ngarra Jesus kathu marda merttha wurrini. I murrinh mampir-runintha, “Ya penintha. Kardu kama-ya ku nginipunh pangu-yu pumanganart Pule nekingime-yu, i ngay-ka mere warda the mabath ngarra kama ku pingampup-yu.”

³ Bere Peter i kardu numi nhini-ya demninthawirnturt i nungamninthardurr warda da weyi palyirr nhini-nu-yu. ⁴ Kardu tharra da matha naninthawinharatttha dini, mu nukunu kardu nhini nungampewurt Peter-yu tharra pirtpirt nimin nadha dini i ngarra da weyi palyirr nhini

da mana pangarntuy nukunu-dha warra. ⁵ I dempinhikul i mintherr warda ngarra da weyi palyirr nhini-yu i bamkardu nanhthi kaligu da matha yungurrkurrktha nanhthi ngarra ku nginipunh nukunu pumamlarlarr. Mu kardu nukunu-ka mere kanirdidha-wa. ⁶ I bere nukunu Simon Peter warda pangarntuy tiduk-yu i kanardi da matha ngarra weyi palyirr. I nukunu deyida wanku bamkardu nanhthi kaligu nhini yungurrkurrktha-yu. ⁷ I nanhthi kaligu ngarra pumamlarlarr pelpith Jesus nukunu-ka be-mlang warda i panawekarldha yu.

⁸ I nhini thangunu kardu nhini-ya ngarra da weyi palyirr-dha warra pangarntuy-ka kanardi warda i bamkardu, i murrinh warda mamngebath murrinh nhini ngarra Mary mampirrunintha-yu ku nginipunh Jesus nukunu-ka maku warda. ⁹ Mu penintha nhini-ka mere da ngatha meninthamartadha murrinh da murntak nhini yunganardarridha-ya murrinh ngarra nukunu Jesus purdingkabirlnu-yu.

¹⁰ Bere nhini thangunu penintha nhini-ka wurdamninthawurl ngarra da-nu warda wangu naninthadha dini.

Kangkarlmawu Pangamngeruy Ngarra Mary Magdalene

¹¹ Mu bere Mary Magdalene-ka ngarra da weyi palyirr da ngatha du kardikarrktha. I bere du da ngatha kardikarrktha nigunu-yu i denawinhikuldha dini i mintherr warda ngarra da weyi palyirr, ¹² i bampunkungkar-dunintha ku angel perrkenku dinininthabangurrdha da ngarra ku nginipunh nukunu Jesus ngarra da marra-re yungurrkurrktha-yu. Ku numi dinidha ngarra pelpith nukunu yungurrkurrktha, i ku numi dinidha ngarra me nukunu yungurrkurrktha.

¹³ Bere ku angel nhini kathu-ka pumamngenintha ngarra Mary, “Ya. Thangku-nu nhinhi thirrimkarrk pana-yu?” I Mary kathu-ka mampirrunintha, “Kardu nangkalkama ku nginipunh nukunu Pule Jesus pumanganart-yu i ngay-ka mere warda the mabath ngarra kama ku pingampup-yu.”

¹⁴ Bere, nhini thangunu nigunu Mary-ka memmiri i Jesus warda bamkardu pirridha pangu-yu, mu nigunu-ka wurdankapi-wa. ¹⁵ Bere Jesus kathu-ka mamnge, “Ya. Thangku-nu du thirrimkarrk pana-yu? Nangkalanu thirrangannawinhadhath thurran-yu?” Dantharrpu. Mu Mary kathu-ka mam mana-wa Jesus-ka ku gardener, i nhini-ka murrinh warda mamna, “Nga. Nhinhi ngatha ku nginipunh nukunu neberttha kama-ka, murrinh mani nanganu ngarra wangu ku thingampup-yu, i nhini ngay-ka ngurrunu pana da i mabertnu warda.”

¹⁶ I bere Jesus kathu-ka mamnge, “Mary.” I bere nigunu-ka dirranganthawithenh warda ngarra murrinh mamkawadha-yu. I nigunu-ka wurdamnarduy warda i murrinh Hebrew-re mamna, “Rabuni.” Murrinh kanhinu-ya, “Kardu ngarra murrinh wurdanpunthethith wurran.” ¹⁷ Mu Jesus kathu-ka mamnge, “Nga. Mere nukun nangiyitthit thirra, nhini ngay-ka mere da ngatha ngurdananawurldha kangkarl wangu-yu ngarra Yile ngay. Mu nga. Thurrunu pangu ngarra kardu pulangay ngay i murrinh kanhi narrunemenu. Ngay-ka ngurdinawurlnu ngarra Yile ngay-nu wangu-ya, i ngarra Yile nanki deyida wanku, i ngarra Pule ngay-nu wangu-ya, i ngarra Pule nanki deyida wanku.”

¹⁸ Bere nhini thangunu Mary Magdalene-ka pangu warda wangu narrudhaneme dini i murrinh nhini dampunkuyerrneme ngarra pulangay Jesus nukunu. I mampirruneme, “Ya peneme. Ngay-ka bamkardu

kardu Pule nekingime.” I nigunu-ka murrinh warda wurdampirruyithneme murrinh ngarra Jesus kathu-yu mamnge-yu.

Jesus Pangampirruruyname Ngarra Kardu Pulangay Nukunu

¹⁹ Bere da Sunday nhini da ngatha da-ka thipinhi-wa i kardu pulangay nukunu Jesus-ka pubemkangkardurdu-warda-neme ngarra da thelput inside pirrinedhanemeyu i nanhthi tuwa parramkadhawupneme, nhini kardu-ka perrempunkumanhamneme kardu pule ngala ngala ngarra kardu Jews pigunu.

Bere, Jesus-ka pangampirruruy-warda-neme pirrim. I murrinh warda mampirruneme, “Nga. Marda nankuneme-ka pekpek warda numabathnemenuru.”

²⁰ I dampunkungkarr-warda-neme mange ngarra nukunu i ngurru. I peneme-ka le thathpirr warda pirrinedhaneme nhini-ka kardu Pule peneme weyida pubamkangkarduneme.

²¹ Bere Jesus kathu-ka murrinh deyida mampirruneme, “Nga peneme. Marda nankuneme-ka pekpek warda numabathnemenuru. I nga. Yile ngay wurdanngithuk da ngarra putek ngala kanhi wunku murrinh ngarra thathpi nukunu wanku kathu. I mangini nhini mani ngay-ka ngurdunankuthuknemenuru da ngarra putek ngala kanhi-re kurran nunnewatnemenuru wunku murrinh ngarra thathpi ngay deyida wanku.”

²² Bere nhini thanguu Jesus-ka wurdanpunkuwineme ngarra nginipunh peneme nhini-yu i murrinh mampirruneme, “Nga. Ku Ngepan patha ngarra Yile ngay nukunu kathu nganarrumutnu-warda-neme i ngarra marda nankuneme paninankumardardinemenuru. ²³ I nga. Nankuneme ngatha nuyuyekumnemenuru da mange wiye ngarra kardu thanguu kathu pumarntithuk pumpan-ka,

nhini Yile ngay deyida wanku puynmayekumnu da mange wiye nhini-yu. Mu mere ngatha nuyunmayekumnemenu da mange wiye nhini ngatha, nhini kardu pana-ka da mange wiye nhini da ngatha pumabathnu puru nhini-yu.”

Jesus Pangamnaruy Ngarra Nukunu Thomas

²⁴ Bere, nukunu Thomas, kardu pana-ya murrinh Didymus pumengkawadhadha purni, kardu pulangay numi ngarra Jesus nukunu-ya. Bere nukunu nhini-ka kardu makardu da ngatha-wa da nhini-re-yu ngarra Jesus pangampirruruyneme ngarra pulangay nukunu-yu.

²⁵ Mu peneme nhini kathu-ka murrinh nhini parramkay-errneme i pumamnaneme, “Ya Thomas. Ngankuneme-ka kardu Pule nekineme ngubamkangkarduneme.” Mu nukunu Thomas kathu-ka mampirruneme, “Awu, ngay-ka mere da ngatha murrinh manarrubath-nukun-neme kardu wurdamkabirl warda-yu. Mu marra-re warra ngadha ngay-ka bangkardunu nanhthi muyu ngala nhini ngarra mange nukunu pubangammarderde i mamadhadhapnu. I mangurruthap-deyida-nu ngarra da weyi thamul thangunu parramngurrubang ngarra ngurru nukunu. I nhini ngay-ka murrinh warda manarrubath-nemenu kardu wurdamkabirl da thatpirr.” Mampirruneme.

²⁶ Bere da Sunday tiduk numi nhini warda-ka, kardu pulangay nukunu Jesus-ka pubemkangkardurdu-deyidane neme ngarra thelput inside pirrinedhaneme-yu i nanhthi tuwa parramkadhawupneme. Mu Jesus-ka pangampirruruy-deyida-neme pirrim i murrinh warda mampirruneme, “Nga peneme. Marda nankuneme-ka pekpek warda numabathnemenu nuru.” ²⁷ I bere Jesus kathu-ka mamna ngarra Thomas, “Nga. Nangimathap mange ngay kanhi i dangimangkardunu. I ngurru ngarra ngay kanhi nangingurruthapnu. Nhinhi-ka mere

murrinh nengabaththa nawa ngay-ka ngurdamkabirl warda? Mu murrinh warda nangabathnu marra kanhi-yu.”

²⁸ Bere Thomas kathu-ka mamna ngarra Jesus, “Yu, nhinhi-ka kardu Pule ngay ngala thathpirr-wa, i nhinhi-ka da kangkarl thathpirr kathu thurrinidha.” ²⁹ Bere Jesus kathu-ka mamna, “Nhinhi-ka murrinh warda namngabath nhini-ka damngingkardu weyida nhini-yu. Mu, kardu wurnangat ngarra mere pubangingkardunu puru i murrinh deyida pumangabathnu puru-ka, kardu nhini-ka le patha thathpirr parninu nhini-yu,” Jesus kathu-yu mamna.

Murrinh Kanhi-ka Kardu-nu Murrinh Pumanabathnu Puru Ngarra Jesus

³⁰⁻³¹ Bere, Jesus-ka da mange ngala terert thathpirr merradha wurrini-yu ngarra pulangay nukunu wanku pubemangkardudhaneme purne-yu. Mu ngay John-ka mange ngala ngamere da matha ngartilil ngarra nanhthi buk kanhi. I murrinh da ngarra mange ngala terert deyida merradha wurrini-ka mere ngerilildha ngarra nanhthi buk kanhi-yu.

Mu murrinh kanhi ngarra ngamnarrarilil-ka, nhini nanki-nu-ka murrinh numanabathnu nuru i the numabathnu nukunu Jesus-ka kardu Christ-wa, kardu pana-ya ngarra Yile neki kathu mam da murntak warra purduthuknu da kanhi-yu. I nukunu-ka wakal ngarra Yile neki nukunu thathpirr-wa. I murrinh ngay ngamnarrarilil kanhi nanki-nu-ka murrinh thathpi nukunu da matha numanabathnu thathpirr nuru, i nhini nanki-ka kardu bere matha wangu birnu narninu.

21

Jesus Pangampirruyneme Kardu Pulangay Nukunu Kardu 7

¹ Bere nhini thangunu Jesus-ka pangampirruy-deyida-neme ngarra pulangay nukunu da ngarra kura ngipilinh ngala nan-ya Kelili. I murrinh-ka kanhi-wa.

² Bere, kardu pulangay nukunu Jesus kardu 7-ya ngarra kura ngipilinh nhini Kelili pardedhaneme. Kardu peneme murrinh-ka kanhi-wa, Simon Peter, Thomas i murrinh nukunu numi-ka Didymus-ya, i nukunu Nathanael da ngarra nan thangunu kathu Keyna da ngarra Kelili-ya, i piguna nhini wakal ngarra Zebedee nukunu, i kardu perrkenku deyida.

³ Bere nukunu Simon Peter kathu-ka mampirruneme, “Ya. Ngay-ka ku ngurImirl-nu warda nganiruthtuthnu dhi wangu-wa.” I peneme kathu-ka pumamnaneme, “Awu, ngankuneme deyida wanku paniruthtuthnemenyu.” Bere nhini thangunu peneme-ka parnamkamardapupneme ngarra tharntu i pangu warda wangu purnedhaneme ngarra ngipilinh ngala i nanhthi karlay-re parderuthtuththaneme i ngarra da pankapurl da mana. Mu ku-ka maku da matha pardedhaneme i ku puddamkabayneme.

⁴ Bere ngarra nanhthi ngunga-re daniruydha wurrini-ka Jesus-ka pangu da kathu pirridha ngarra dimunurdi. I peneme nhini kardu pulangay nukunu Jesus-ka pubamkangkarduneme nukunu-yu, mu kardu mere the pumbaththaneme nukunu-yu. ⁵ Bere Jesus kathu-ka pirrimpirrukayneme, “Ya peneme. Ku-ka ngurImirl?” “Awu maku,” peneme kathu-yu pumamnaneme. ⁶ Bere Jesus kathu-ka mampirruneme, “Nga. Nanhthi karlay pana-ka numadhardaynemenyu pangu-re ngarra batbat i ku warda narneruthtuthnemenyu.” Bere peneme-ka nanhthi

karlay nhini-ka pumamkadharday-warda-neme pangu-re batbat i ku-ka ku terert nimin-ya pumamkaruthneme-yu, ku yitthit da matha i nanhthi karlay-ka mere ngarra punguyurrddhaneme, wurda da matha, ku yitthit nimin-ya.

⁷ I bere nukunu nhini ngarra Jesus kathu marda merta wurrini-ka murrinh warda mamna ngarra Peter, “Ya. Kardu pangu karrim-ka kardu Pule nekineme-wa.” I ngarra murrinh nhini-re bimnayepup Peter-ka nanhthi kaligu warda bardi i ngarra kura kananthurrk i pangu warda wangu nanakumkumtha dini ngarra Jesus-nu, pirt-pirt da matha. ⁸ I kardu pulangay nukunu Jesus ngamere-ka ngarra tharntu kathu parraneriwakthaneme purne ngarra Peter-yu wunku nanhthi karlay i ku ngurlmirl wunku yitthit purnedhaneme.

⁹ Bere ngarra dimunurdi manta mana-ka peneme-ka puddamkalal-warda-neme ngarra tharntu kathu-yu i pangu warda wangu purnetharldhaneme i ngarra dimunurdi da mana. I pubamkangkarduneme thungku len da matha wunku ku ngurlmirl denabaththa dini, i mi lawam. ¹⁰ Bere Jesus kathu-ka mampirruneme, “Nga peneme. Ku ngurlmirl deyida kathu-yu numangabathneme ngarra karlay thangunu kathu.” ¹¹ Bere Simon Peter-ka wurdawurl ngarra tharntu i yunginirurdha wurrini nanhthi karlay nhini wunku ku ngurlmirl ngarra ku pumamkaruthneme-yu. Ku terert nimin-ya ku-ka 153-wa ku yitthit nimin-ya ku ngala ngala nhini-yu, mu nanhthi karlay-ka mere dinirartaldha, wurda.

¹² Bere Jesus kathu-ka mampirruneme, “Ya peneme. Kagu mi i ku warda pulathnemenue.” Mu peneme nhini-ka the warda pumamkabathneme nukunu-ka kardu Pule peneme-yu, mu mere nangkai ngadha dedharrpudha kardu nukunu Jesus thatpirr pirridha pangu-yu, mu

kardu perremkamanham-weyida-neme nhini-yu. ¹³ Bere Jesus-ka mi lawam manganart i mi warda danirrumut-mutthaneme wurrini. I nhini thangunu-ka ku ngurlmirl warda dampirrumutneme.

¹⁴ Bere, da nhini-re ngarra Jesus wurdamkabirl thangunu-ka da-ka perrkenkuneme warda mam nhini-yu ngarra nukunu pangampirruyneme ngarra kardu pulangay nukunu-yu.

Murrinpatha Bible

The Holy Bible in the Murrinpatha language of Australia

copyright © 2018 Bible Society Australia

Language: Murrinpatha (Murrinh-Patha)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-10-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Feb 2021 from source files dated 12 Feb 2021

2ee86d17-708e-5782-bf6d-258714901628